

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost za leto 2015

**3. mednarodni festival znanja in kulture
starejših, 15. april 2015, Velenje**

Ljubljana, februar 2016

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje,
združenja za izobraževanje in družbeno vključenost
za leto 2015

Ljubljana, februar 2016

Uredila: Alijana Šantej

Besedilo: prof. dr. Ana Krajnc, dr. Dušana Findeisen, Alijana Šantej,

Urša Kramberger, Meta Žgur, Maša Bizovičar

Oblikoval: Matjaž Šantej

Fotografije: arhiv Združenja SUTŽO

Izdala: Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
združenje za izobraževanje in družbeno vključenost

Poljanska 6, 1000 Ljubljana

Zanj: Ana Krajnc

Tisk: Pancopy fotokopiranje Stanko Pančur s.p.

Naklada: 20 izvodov

Predgovor

Pomembnejša obeležja Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje v letu 2015 so bila: razvili smo novo področje delovanja in ustanovili četrto sekcijo *Inštitut za disleksijo*, spremenili smo uradno ime organizacije (iz Društva za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje v: *Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, združenje za izobraževanje in družbeno vključenost*), oblikovali in postavili smo *ново domačo spletno stran* www.utzo.si, izvedli smo *3. mednarodni festival znanja in kulture starejših* (v sodelovanju z UTŽO Velenje, ki je bila tudi gostiteljica festivala).

V letu 2015 smo uspešno zaključili tretji nacionalni projekt za razvoj nevladnega sektorja na področju izobraževanja starejših v zadnjih petih letih *Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje* (sofinanciranje MJU in ESS). Kot nasledek projekta se je v mreži Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje oblikovala *delovna skupina za zagovorništvo izobraževanja in družbenega delovanja starejših*, ki jo sestavljajo prostovoljci, vodje in študenti slovenskih UTŽO.

Z velikim odmevom v javnosti, tudi mednarodni, in več predstavitvami na javnih dogodkih smo *zaključili evropski projekt CINAGE*. Izvedli smo številne dobro obiskane mesečne dogodke, tudi v sodelovanju s partnerskimi ustanovami: *Enajsta šola v knjigarni*, *Srečamo se v kinu*, *Gledališče ob petih*, *Podobe časa – javna mesečna predavanja* in druge.

Domala nemogoče je eno leto delovanja obsežne in po področjih dela razvejane organizacije preliti na nekaj strani poročila. Vsebino tega letnega poročila dopolnjuje *Teklo je leto 2015*, zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje (<http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2016/02/TEKLO-JE-LETO-2015.pdf>).

Besedilo za poročilo so prispevali sodelavci po svojih delovnih področjih: prof. dr. Ana Krajnc za sekcijo Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in Inštitut za disleksijo, dr. Dušana Findeisen za Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja, Meta Žgur za gibanje Znaš, nauči drugega, evropski projekt CINAGE ter Inštitut za disleksijo, Maša Bizovičar za projekt Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje, Urša Kramberger in Alijana Šantej za sekcijo Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani in druge dejavnosti združenja. Hvala vsem za sodelovanje pri pripravi poročila.

Alijana Šantej

KAZALO VSEBINE

POS LANSTVO SLOVENSKE UNIVERZE ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE	1
MREŽA SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE.....	3
Delovanje mreže SUTŽO v letu 2015	4
Projekt Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje	9
UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI.....	19
Izobraževanje v študijskih krožkih in študijskih skupinah	19
Študijsko leto 2015/2016	24
Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih	30
Udeležba po študijskih programih	33
Pregled dogodkov na UTŽO in delovanja UTŽO v javnosti	36
INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA	49
Naloge Inštituta	49
V letu 2015 opravljene naloge	50
Priloge.....	60
INŠTITUT ZA DISLEKSIJO	69
Poslanstvo in dejavnosti.....	69
Poročilo o delu Inštituta za disleksijo v letu 2015	71
DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA	74
Znaš, nauči drugega: učenje računalništva v dvojicah	74
Specialna knjižnica.....	76
Mentorstvo študentom	78
Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah in drugo sodelovanje s sorodnimi organizacijami	80
Javna kampanja	82
FINANČNO POROČILO ZA LETO 2015	92
PRILOGE	93
Priloga 1: Izobraževalni programi, skupine, število in udeležba študentov na UTŽO Ljubljana v študijskih letih 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016	93
Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v letu 2015	96
Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje	100
Priloga 4: Organi Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost	104
Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2015	105

POS LANSTVO SLOVENSKE UNIVERZE ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Poslanstvo

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje deluje v obče dobro ob upoštevanju svojega poslanstva: boljšanje življenja starejših in skupnosti na temelju izobraževanja in kulture.

Univerza za tretje življenjsko obdobje deluje v dobro starejših v pokoju, starejših, ki se pripravljajo na upokojitev, dolgotrajno brezposelnih starejših, starejših, ki so invalidsko upokojeni ali so na dolgotrajni zdravstveni ali psiho-socialni rehabilitaciji in starejših, ki se želijo obdržati na trgu dela ali se nanj vrniti.

V ta namen Univerza omogoča starejšim »izobraževanje kot način življenja« in tudi kot pot do organiziranega prostovoljnega delovanja v javnih ustanovah v svojem okolju. Poleg izobraževanja, ki je njena primarna dejavnost, deluje Univerza tudi v širši javnosti in izvaja obširno javno kampanjo za razumevanje položaja starejših v družbi in krepitev njihove družbene vrednosti. Ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju izobraževanja, kar izkazuje in potrjuje vrednost njenega delovanja v javno dobro.

Izobraževanje na Univerzi za tretje življenjsko obdobje ni namenjeno zgolj prenašanju znanja, marveč je osredotočeno na širše učinke učenja. Spodbuja recipročno učenje, soustvarjanje novega znanja, predvsem pa je izobraževanje namenjeno boljšanju življenja starejših, življenja njihove izobraževalne skupine, lokalne skupnosti in drugih skupnosti, ki jim starejši pripadajo. Poleg tega UTŽO nudi tudi organizirano psihološko in socialno svetovanje posameznikom in skupinam.

Cilji

- vključiti starejše v družbo, povečati njihovo sodelovanje v družbenem in ekonomskem razvoju;
- spodbujati, razvijati, raziskovati in predvsem omogočati: izobraževanje starejših kot način bivanja in krepitev družbenih vezi, izobraževanje starejših za osebni razvoj - izobraževanje starejših za boljšanje njihovih socialnih vlog za povratak na trg dela in za prostovoljno sodelovanje v družbenem in gospodarskem razvoju;
- usposabljanje mentorje in druge strokovnjake za razumevanje starejših in delo z njimi;
- raziskovati izobraževanje starejših, osebne in družbene posledice izobraževanja in izsledke širiti v strokovno in splošno javnost;
- nuditi svetovalno pomoč na lokalni, nacionalni in internacionalni ravni;
- voditi javno kampanjo za spreminjanje položaja starejših in za sožitje med rodovi.

Organiziranost

Za doseganje svojega poslanstva ima društvo štiri sekcije:

- Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
- Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani,
- Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja,
- Inštitut za disleksijo.

Delo vseh štirih sekcij je med seboj tesno povezano in prepleteno. Vsebina dela posamezne sekcije dopolnjuje vsebino in omogoča uresničevanje ciljev drugih sekcij združenja.

in vodjem slovenskih UTŽO. Priročnik izhaja v delih; posamezna izdaja obravnava eno od aktualnih tematik v izobraževanju starejših.

Delovanje mreže SUTŽO v letu 2015

1 - Osrednja in za delovanje mreže najpomembnejša srečanja so zasedanja Sveta mreže SUTŽO. Redni člani sveta so zastopniki UTŽO iz 12 statističnih slovenskih regij in imajo volilno pravico. Svet mreže šteje 19 članov. Zaradi boljše informiranosti in povečanja sodelovanja vabimo na **seje Sveta mreže** tudi predstavnike ostalih UTŽO. Srečanja mreže potekajo na način, da vedno poteka v dopoldanskem delu tematski posvet, v popoldanskem pa (razširjena) seja sveta mreže. Vsako leto se svet sestane najmanj dvakrat. V letu 2015 se je svet mreže sestel dvakrat: 27. maja in 11. novembra, obakrat na UTŽO Ljubljana. Vabilo za naslednjo sejo za spomlad 2016 je izrazila Duška Prinčič Domenis, predsednica UTŽO Goriška Brda. S tem bomo nadaljevali princip, da se seja sveta selijo po Sloveniji in s tem utrjujejo položaj UTŽO v lokalnem okolju.

Prva seja Sveta mreže 27. maja je bila povezana s strokovnim posvetom *Vsi živimo v isti družbi*. Lidija Fischinger in Teja Dolgan, predstavnici MIZŠ, sta predstavili finančno perspektivo izobraževanja odraslih do leta 2020. Maša Bizovičar in Karina Sirk s Slovenske UTŽO ter Matjaž Medvešek z MISSS so predstavili spoznanja in dosežke v projektu Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje. Seja Sveta mreže je bila posvečena obravnavi dokumenta *Standard kakovosti v nevladnih organizacijah* mreže Slovenska UTŽO in sodelovanju članic mreže v raziskavah.

Slika 2: Seja Sveta in posvet Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje 27. maja 2015 v Ljubljani

Druga seja Sveta mreže 11. novembra je bila povezana s tematiko spletnega komuniciranja. Maša Bizovičar in Karina Sirk sta predstavili novo spletno stran mreže. Katja Aleksič, študentka andragogike, je predstavila analizo spletnih strani članic mreže. Ob tem je Karina Sirk predstavila pomen dobrega in učinkovitega spletnega komuniciranja z javnostjo. Mirjam Bevc Peressutti je na seji Sveta mreže predstavila delovanje in vlogo delovne skupine za zagovorništvo področja izobraževanja in družbenega delovanja starejših. Seja Sveta mreže je bila namenjena tudi utrjevanju koncepta in modela UTŽO ter sprejemu ukrepov za nadaljnji razvoj in utrditev mreže.

2 - Programi mreže, izvedeni s sofinanciranjem MIZŠ. Skozi vse leto poteka koordinacija mreže slovenskih UTŽO, spodbujanje nastanka novih UTŽO po Sloveniji, spodbujanje sodelovanja in umeščanja nasledkov dela in učenja UTŽO v lokalno skupnost, svetovanje in razvoj, raziskovalna in druge aktivnosti mreže, obveščanje članic mreže, skrb za pretok informacij, izkušenj, primerov dobre prakse ter nasledkov dela in učenja med posameznimi članicami mreže.

Med študenti mreže Slovenska univerze za tretje življenjsko obdobje smo v maju 2015 izvedli obširno raziskavo (559 anketirancev), s katero smo ugotavljali oblike in obseg medsebojne psihološke, socialne in učne pomoči v študijskih skupinah na univerzah za tretje življenjsko obdobje. Vprašalnik je pripravila Alenka Gabriela Čeh pod mentorstvom prof. dr. Ane Krajnc v mesecu aprilu. Raziskavo smo izvedli v mesecu maju.

Z raziskavo smo želeli prikazati obseg, vrste in oblike medsebojne psihološke, socialne, učne in drugih oblik medsebojne pomoči in sodelovanja, ki jo omogočajo študijske skupine na univerzah za tretje življenjsko obdobje. Rezultate raziskave smo javno objavili na naši domači spletni strani in v interni publikaciji. Nasledke raziskave smo posredovali tudi v spletnih novicah, na posvetih, letnih srečanjih mreže in sorodnih dogodkih. Raziskava *Oblike, vrste in obseg medsebojne psihološke, socialne in učne pomoči v študijskih skupinah starejših na univerzah za tretje življenjsko obdobje* je objavljena na spletni prevezavi:

<http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2015/09/Raziskava-Alenka-%C4%8Ceh.pdf>

27. maja 2015 smo za predstavnike in študente slovenskih UTŽO izvedli usposabljanje *Zakaj se moramo starejši osebno razvijati? Osnovne kompetence v sodobni družbi*. Izvajalci usposabljanja so bili: prof. dr. Ana Krajnc, dr. Polona Kelava in dr. Dušana Findeisen. Usposabljanja se je udeležilo 24 udeležencev iz 19 slovenskih UTŽO.

Usposabljanje je bilo namenjeno spoznavanju in razumevanju pomena osnovnih kompetenc (starejših) v sodobni družbi: (a) znati komunicirati, (b) znati se učiti, (c) znati sprejemati odločitve, (č) obvladovati medosebne odnose.

V okviru usposabljanja smo ponatisnili priročnik avtorice prof. dr. Ane Krajnc *Spoznaj sebe in druge. Človek kot družbeno bitje* (300 izvodov) – kot učno gradivo v programu in podpora za doseganje ciljev programa. Vsi udeleženci usposabljanja so prejeli brezplačno učno gradivo in en izvod priročnika *Spoznaj sebe in druge*.

2. septembra 2015 smo izvedli usposabljanje mentorjev v izobraževanju starejših, ki je bilo namenjeno predvsem izobraževalcem na slovenskih univerzah za tretje življenjsko obdobje, ki na novo vstopajo v izobraževalno in mentorsko delo s starejšimi. Usposabljanja na temo *Značilnosti in posebnosti izobraževanja starejših na univerzi za tretje življenjsko obdobje* se je udeležilo 28 mentorjev iz 13 slovenskih UTŽO. Usposabljanje mentorjev so izvedli prof. dr. Ana Krajnc, Alijana Šantej, Alenka Gabriela Čeh in Robert Mlakar.

3 - Pomembno komunikacijo v mreži UTŽO in z drugimi partnerji, nevladnimi organizacijami in vladnimi organi predstavljajo e-novice, ki prinašajo informacije o domačih in tujih dogodkih, projektih, oblikah sodelovanja na lokalnem, državnem in mednarodnem nivoju. E-novice predstavijo tudi napoved prihodnjih dogodkov, da lahko udeleženci pravočasno načrtujejo udeležbo.

4 – Posebno skrb smo posvečali razvoju gibanja **Znaš, nauči drugega ali učenju v dvojicah**. Po potrebi to izobraževanje preide v patronažno izobraževanje, ko mentor pride na dom k osebi, ki se uči. Razširiti poskušamo »novo obliko daril«. V prid našim prizadevanjem deluje celoten razvoj: predmeti postajajo vedno cenejši, ljudje so se jih naveličali in nepotrebna darila oddajo v razna zbirališča za zdomce. Pojavi zmanjšujejo vplive potrošništva in vsiljivih reklam. Kaj človek danes potrebuje? Znanje in samo znanje in osebnostni razvoj. Pozornost, ki jo prejme od drugega, doživi kot pomembno nagrado.

Učenje v dvoje omogoča niz skupnih doživetij z mentorjem. Učenec prevzema več kot samo znanje, tudi navdušenje za to, kar se uči in s tem opremi novo znanje z raznimi stališči, rodijo se želje po novem, kar bi še rad zvedel. Tovrstno učenje je brezplačno. Je darilo človeka človeku. Mentorji in učenci so iz vrst študentov UTŽO. Posamezne univerze so različno razvile izobraževalno gibanje Znaš, nauči drugega. Odločujoče je, če imajo nekoga s poglobljenim pogledom in navdušenjem za tovrstno učenje. Le-ta potem pridobiva še druge.

Na sedežu mreže smo spremljali stanje in ugotavljamo, da gibanje raste, ni pa še v polnem razmahu, ker so ljudje morda preveč plahi. Bojijo se, da kot mentor ne bi kaj vedeli (tudi mentor ima pravico, da česa ne ve) ali da bi kot mentoriranci-učenci naredili napako ali česa ne razumeli in se pred mentorjem osramotili. Skromnost in potrpežljivost ljudi velikokrat puščata v neznanju. Gibanje je še vedno osredotočeno na učenje računalništva, ker so tu največje potrebe starejših. Podpiramo pa tudi vsako drugo vsebino učenja v dvoje. Znaš, nauči drugega je pretakanje znanja med ljudmi in predstavlja neskončne možnosti.

5 – K uspešnemu delovanju mreže so veliko pripomogli **prostovoljci**, ki delujejo kot predsedniki slovenskih UTŽO, člani svetov oziroma upravnih odborov posameznih univerz in animatorji po vsej Sloveniji. Po vsej Sloveniji tedensko deluje okoli 700 mentorjev in preko 1300 animatorjev, ki so hrbtenica sistema celotnega delovanja mreže in podlaga za ohranjanje najnižje možne članarine za študente in predstavljajo racionalizacijo administracije.

6 – Tudi v letu 2015 je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport **odobrilo financiranje posamezne UTŽO**, članice mreže, v višini 1.427,81 €. Majhno vsoto vsaka od univerz »pomnoži« s prostovoljnim delom. Četudi majhna vsota, pa je pomembna, ker daje priznanje in družbeni pomen obstoju UTŽO. Naši uspehi dokazujejo, kako pomemben je človeški kapital in kaj znajo ustvariti zavzeti ljudje za nek skupen cilj. Po podatkih EUROSTAT-a je Slovenija po zajetju odraslih - starejših od 60 let - v izobraževanju prva v Evropi. Tudi drugim dajemo zgled, kako ni vseživljenjskega izobraževanja brez organiziranega izobraževanja starejših, saj le-to zajema 30 do 40 let življenja. Medgeneracijsko sodelovanje, ki poteka v različnih oblikah (medgeneracijski festival pri UTŽO Velenje, medgeneracijske delavnice imamo razvite znotraj posameznih UTŽO, gibanje *Znaš, nauči drugega*, medgeneracijski karaoke branja ipd.).

7 - Prof. dr. Ana Krajnc, avtorica učbenika **Spoznavaj sebe in druge**, je imela tudi v letu 2015 **več predstavitev učbenika** za širšo javnost in za študente študijskih krožkov za medosebne odnose na več UTŽO in knjižnicah ter knjigarnah po Sloveniji: 25. marca v Knjižnici Medvode, 7. aprila v Mariborski knjižnici, 11. maja se je udeležila dogodka Savinjšani beremo v Medobčinski splošni knjižnici Žalec (knjiga Spoznavaj sebe in druge se je uvrstila med najbolj brane v regiji) in 1. decembra je imela predstavitev knjige, povezano s 4-urnim usposabljanjem, na UTŽO Sevnica.

Slika 3: Spoznaj sebe in druge – avtorica prof. dr. Ana Krajnc v razgovoru z udeleženci UTŽO Sevnica

Z javnimi predstavitvami učbenika skušamo spodbujati nastajanje krožkov, za katere se kažejo velike potrebe ljudi tako na lokalnem nivoju, kot tudi v celotni družbi.

8 – Ustanavljanje novih UTŽO. V tridesetletnih izkušnjah so se nabrala razna spoznanja in izkušnje. V prvem obdobju razvoja UTŽO smo bili odprti za vse oblike delovanja UTŽO: pri lokalni knjižnici, na ljudski univerzi, pri društvu upokojencev ali UTŽO kot samostojno društvo in samostojna pravna oseba. Danes nam izkušnje dokazujejo, da UTŽO najbolj uspešno zaživijo kot samostojno društvo. Vodijo in oblikujejo jo študenti in mentorji sami, ki tudi prevzemajo odgovornost za odločitve in hkrati iščejo in ustvarjajo nove programe, nove dejavnosti za povezovanje starejših s svojim okoljem. Samo v tej obliki imajo starejši možnost delovanja v svojem subjektu in zato prizadevno delajo prostovoljno. V drugih oblikah se večina ali celotno delovanje določa v okviru ustanove in mlajših zaposlenih. Seveda so izjeme, kjer so UTŽO dobro zaživele tudi v okviru ustanov, ker so tudi zaposleni zelo zavzeti za delovanje UTŽO kot socialnega subjekta v svojem okolju. Po drugi strani pa so tri UTŽO v letu 2015 izstopile iz mreže, saj so želele delovati po bolj ohlapnem modelu in konceptu kot so univerze za tretje življenjsko obdobje: Ljudska univerza Jesenice, RIC Novo mesto, Andragoški zavod Maribor.

Slika 4: Lilijana Žiroš, predsednica novoustanovljene UTŽO Brežice

V letu 2015 so se mreži pridružile tri nove članice: UTŽO Brda (v Gorških Brdih), UTŽO Brežice in UTŽO Nazarje (v okviru Centra za samostojno učenje Nazarje - kot enota Ljudske univerze Velenje), ki pokriva območje Zgornje Savinjske doline. Konec leta 2015 so izrazili pripravljenost za ustanovitev nove UTŽO tudi v okviru Raziskovalno-izobraževalnega središča Dvorec Rakičan in se v začetku leta 2016 včlanili v mrežo. Prav tako so konec leta 2015 začeli z ustanavljanjem nove UTŽO v Laškem. Oblikovala se je tudi civilna skupina za izobraževanje starejših DVIG v občini Log-Dragomer - z namenom prehoda v samostojno UTŽO v letu 2016.

UTŽO je zaščiteno ime in predstavlja zelo določen socialni subjekt: študij poteka skozi vse študijsko leto v obliki študijskih krožkov s sodelovanjem mentorja in animatorja ter aktivne vpetosti vseh članov skupine ter prenašanja znanja in izkušenj v lokalno okolje. Študenti sami prevzamejo odgovornost za svoje delo in učenje ter prenos znanja in izkušenj v lokalno okolje, v delo za skupnost. Takšen način delovanja se v okviru institucije težje razvije. Tako v več krajih še čakamo na pobudnike za ustanovitev UTŽO kot samostojnega društva. Podlaga društvu so skupni interesi in navdušenje za dejavnost.

9 – Praznovanje obletnic. Vsako leto katera od slovenskih UTŽO obeleži zaokroženo obletnico svojega delovanja. Tega dogodka se vedno udeležimo tudi predstavniki mreže SUTŽO, na večini prireditev ima slavnostni nagovor predsednica mreže prof. dr. Ana Krajnc. V letu 2015 je slavnostno 20. obletnico svojega delovanja praznovala UTŽO Ilirska Bistrica in ob tej priložnosti izdala jubilejni zbornik.

10 - Srečanje predstavnikov mreže ZDUS in mreže Slovenska UTŽO. Prof. dr. Ana Krajnc, predsednica mreže SUTŽO, in Alijana Šantej, vodja UTŽO Ljubljana, sta se 26. 8. 2015 srečali z Antonom Donkom, novo izvoljenim predsednikom Zveze društev upokojencev Slovenije, in drugimi predstavniki ZDUS. Namen srečanja je bil povezovanje obeh mrež.

Slika 5: Srečanje predstavnikov ZDUS in Mreže SUTŽO

11 – Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc v Koordinaciji na področju izobraževanja odraslih pri MIZŠ. Pri MIZŠ se je v letu 2015 oblikovala medresorna skupina za področje izobraževanja odraslih. Koordinacijo sestavljajo predstavniki različnih ministrstev, predstavnikov javnih in nevladnih izobraževalnih organizacij in drugi deležniki. Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje v koordinaciji zastopa prof. dr. Ana Krajnc, ki se je v letu 2015 udeležila vseh treh sestankov koordinacije.

12 – Sodelovanje Slovenske UTŽO na mednarodni konferenci ESREA. Strokovni sodelavci SUTŽO so na konferenci ESREA 2015 »Between Global and Local« sodelovali z dvema prispevkoma: prof. dr. Ana Krajnc in Alijana Šantej s prispevkom *Third Age Education and Participation of Older People in the Local Community*, dr. Dušana Findeisen in Meta Kutin s prispevkom *Older People's Learning for Understanding and Interpreting Local Architecture and Urban Environment and Stimulating Cultural Tourism*.

Slika 6: Alijana Šantej na konferenci ESREA, 19. 6. 2015

Konferenca je potekala od 18. do 20. junija na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Študenti UTŽO, člani projekta Personal Towntours, so povedli udeležence konference po tematski poti po Ljubljani: Srečevanja - med kulturo in prijatelji.

13 – Poletna univerza v Ljubljani. V letu 2015 smo jo izvedli drugič. Na podlagi izkušenj iz lanskega leta smo razpisali in izvedli program za računalništvo *Uporaba pametnih telefonov in tablic*, ki se ga je udeležilo osem udeležencev. Poletna univerza je potekala je od 15. do 17. junija pod mentorstvom Roberta Mlakarja. Večina udeležencev Poletne univerze je bila iz Ljubljane. Vabili smo tudi druge UTŽO, a se je zaradi stroška prevoza niso udeležili. S Poletno univerzo v Ljubljani nameravamo nadaljevati tudi naslednje leto in bomo vabili tudi mlajše udeležence, saj želimo, da program postane medgeneracijski in nova oblika druženja in sodelovanja.

Projekt Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje

Nacionalni projekt *Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje* je potekal od 1. 9. 2014 do 31. 8. 2015 v sodelovanju z dvema partnerjema: Mladinskim informativnim svetovalnim središčem Slovenije (MISSS) in Andragoškim društvom UTŽO Velenje.

Projekt je koordinirala Maša Bizovičar ob sodelovanju Karine Sirk in strokovnem vodenju prof. dr. Ane Krajnc. Projekt je potekal v okviru razpisa za spodbujanje razvoja nevladnih organizacij in civilnega dialoga za obdobje 2014-2015 in je bil financiran s strani Ministrstva za javno upravo (15 %) in Evropskega socialnega sklada (85 %).

Projekt je obsegal naslednja področja aktivnosti:

1. Proces vplivanja na strateške dokumente na področju izobraževanja starejših, aktivnega in zdravega staranja

V okviru projekta smo podali pobude na MIZŠ in MDDSZEM. Na MIZŠ smo v neposrednih razgovorih s predstavniki izobraževanja odraslih in s pobudami zagovarjali potrebo po razvoju področja izobraževanja starejših ter utrjevali pot za nadaljnji razvoj in krepitev nacionalne mreže.

Sodelovali smo pri oblikovanju Strategije aktivnega in zdravega staranja v Sloveniji in v aktivnostih projekta *Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji* (AHA.SI) v koordinaciji Nacionalnega inštituta za javno zdravje ter podali pobude za oblikovanje ukrepov za *aktivno in zdravo starost*. Poskus rehabilitacije razvitega področja izobraževanja starejših se bo nadaljeval tudi v letu 2016. Opozarjali bomo, da je poslabšanje statusa razvite mreže SUTŽO družbeno škodljivo, saj blokira že razvite družbene dejavnosti.

- Srečanje za oblikovanje širše skupne pobude za razvoj področja izobraževanja starejših z MIZŠ, 4. 2. 2015

Predstavniki različnih nevladnih organizacij smo na srečanju izpostavili potrebe razvoja področja izobraževanja starejših. Poglavitni sklep srečanja je bil, da moramo vse vidnejše in aktivnejše NVO skupaj zagovarjati zanemarjeno področje izobraževanja starejših. Olga Drofenik je poudarila potrebo po sodelovanju med različnimi resorji za sistemsko financiranje področja. Predstavnica ZDUS je poudarila, da so za doseg ciljev potrebna skupna prizadevanja vseh deležnikov in da je potrebno ustvarjanje močne mrežne podpore.

Maša Bizovičar je predstavila možnosti za financiranje izobraževanja starejših iz EU sredstev: Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 (v nadaljevanju OP 2014-2020); prednostna os 10 – Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost; posebni cilj 1: Izboljšanje kompetenc manj vključenih v vseživljenjsko učenje. Prof. dr. Ana Krajnc je poudarila, da razumemo, da ima vsaka finančna perspektiva EU sredstev poseben poudarek, vendar države članice zavezuje, da ohranijo delovanje že razvitih in družbeno potrebnih področij.

Na srečanju so udeleženske podale naslednje predloge: povečati postavko za sofinanciranje delovanja UTŽO iz integralnega proračuna; uveljaviti sistemsko financiranje univerz za tretje življenjsko obdobje (na nacionalni in lokalni ravni); uveljaviti enakovreden položaj vseh izobraževalnih institucij (LU, UTŽO itd.); zagovarjati pomen delovanja društev v javnem interesu pri razpisih in brezplačni uporabi prostorov; razširiti izobraževanje starejših na različna področja, tudi na bolj praktične teme (krajši programi); bolje in hitreje se prilagajati usvajanju novih tehnologij in družbenim spremembam; ustanovi naj se posebno ministrstvo/urad/direktorat za starejše; uvesti sistemsko rešitev za cenejšo uporabo učilnic osnovnih šol.

- Oblikovanje skupne pobude Slovenske UTŽO za razvijanje področja izobraževanja starejših in umestitev aktivnosti v Izvedbeni načrt OP (Operativnega programa evropske kohezijske politike za programsko obdobje) 2014-2020

Pobudo smo naslovili na državno sekretarko dr. Andrejo Barle Lakota. Pobuda vključuje predstavitev družbenega pomena izobraževanja starejših, pomena medgeneracijskega sodelovanja in predloge za krepitev NVO, ki so specializirane za izobraževanje starejših. V pobudi smo predstavili aktivno delovanje mreže Slovenska UTŽO pri razvoju modela medgeneracijskega prenosa znanja in kako najučinkoviteje povezovati starejše upokojene in mlajše iskalce zaposlitve. Učinki tovrstnega medgeneracijskega učenja prispevajo k temu (v okviru navedenega specifičnega cilja), da se v skladu z ReNPIO poveča vključevanje manj usposobljenih in starejših od 45 let v vseživljenjsko učenje in posledično poveča delež starejših in manj usposobljenih oziroma nižje izobraženih, ki pridobijo nove kompetence.

- Strokovni posvet Slovenske UTŽO *Vsi živimo v isti družbi*, 27. 5. 2015

Na strokovnem posvetu smo se srečali s predstavniki MIZŠ ter jim predstavili vsebinsko mrežo in dosežke v letu 2015 ter nova spoznanja o medgeneracijskem sodelovanju in poglobitve rezultate analize. Predstavniki MIZŠ, Sektorja za izobraževanja odraslih, Teja Dolgan in Lidija Fischinger, sta predstavili umestitev izobraževanja starejših v naslednji finančni perspektivi in možnosti za financiranje UTŽO in medgeneracijskih programov iz integralnega proračuna.

Slika 7: Posvet Vsi živimo v isti družbi, 27. 5. 2015

Mladi so spregovorili o svojih izkušnjah, ki so jih pridobili na treh vsebinskih srečanjih, na katerih so skupaj s starejšimi razmišljali o možnem povezovanju v učenju.

2. Akcija za izboljšanje vodenja civilnega dialoga z resornimi ministrstvi »Brez nas ne bo šlo! NVO!«

Vsebinske mreže NVO smo se povezale v Konzorcij NVO vsebinskih mrež in skupaj izpeljale nekatere aktivnosti:

- Sodelovanje na *Posvetu o nadaljnjem razvoju podpornega okolja za NVO v Sloveniji*, 3. 3. 2015. Namen posveta je bil izboljšati sodelovanje med resornimi ministrstvi in vsebinskimi mrežami za zagotavljanje boljših razmer za delovanje nevladnih organizacij. Podane so bile možnosti umestitve financiranja struktur organizacij v izvedbene načrte resornih ministrstev v okviru ukrepov in ciljev posameznih prednostnih osi OP 2014-2020. Posveta se je udeležila Maša Bizovičar.
- Sestanek s poslansko skupino Stranke Modernega Centra za zagotavljanje kontinuitete delovanja struktur vsebinskih mrež NVO, Državni zbor, 22. 4. 2015. Maša Bizovičar se je skupaj s Primožem Jamškom (Slovenska filantropija) in Simonom Delakorda (Inštitut za elektronsko participacijo) udeležila sestanka za predstavitev

pomena vsebinskih mrež (VM) in njihovega nadaljnjega delovanja. Predstavili smo strukturo vsebinskih mrež NVO, aktivnosti, dosežke in izzive, problematiko financiranja in medresorskost področja.

- Nacionalna konferenca o strategiji razvoja vsebinskih mrež NVO: *Nevladne organizacije, vsebinske mreže in njihov pomen za družbo*, 10. 6. 2015

Konferenca je potekala v organizaciji Konzorcija vsebinskih mrež NVO in je bila umeščena v čas pisanja nacionalne strategije za razvoj nevladnih organizacij in priprave morebitnih novih modelov financiranja vsebinskih mrež. Namen konference je bil predstavitev potencialov NVO, vloge struktur vsebinskih mrež in razmišljanje o pomenu in delovanju le teh v prihodnosti. Na konferenci smo podali pobude za oblikovanje osnutka stališč za Strategijo razvoja NVO.

Slika 8: Maša Bizovičar, koordinatorica projekta, na konferenci o razvoju vsebinskih mrež NVO

Maša Bizovičar je predstavila potencialne in priložnosti nevladnega sektorja in vsebinskih mrež NVO. V drugem delu konference smo skupaj s predstavniki MIZŠ (Sektorja za izobraževanje odraslih) razmišljali o vlogi in možnostih razvoja vsebinskih mrež v okviru MIZŠ.

- Udeležba na delovnem posvetu: *EU odločitve vplivajo na nas. Ali lahko mi vplivamo nanje?* 18. 6. 2015
Maša Bizovičar se je udeležila delovnega posveta o možnih spremembah prakse, da bi vlada začela z javnimi objavami EU gradiva in sklepov ter s tem omogočila vključitev širše javnosti v pripravo dokumentov. Za razliko od domačih predpisov vlada trenutno ni zavezana k posvetovanju in objavljanju EU gradiv. In kaj smo ugotovili? Želimo, da javna uprava omogoči objave EU gradiv, seznanjeni smo bili s hitro odzivnostjo pri spreminjanju EU gradiv in skupaj iskali rešitve, kakšen naj bo smiseln način informiranja o nacionalnih stališčih in sooblikovanja le-teh.

3. Svetovanje in mentorstvo NVO mreže

Svetovanje in mentorstvo je SUTŽO izvajala v sodelovanju z UTŽO Velenje na naslednjih področjih: implementacija in uporaba računalniške aplikacije za vodenje evidenc v izobraževanju starejših; uvajanje standarda kakovosti na podlagi *Priročnika za vodenje izobraževanja starejših v NVO – Standard kakovosti NVO izobraževanja starejših*; pridobivanje novih mentorjev; potek študijskega leta, organizacija študijskih skupin; kako naj se NVO povezujejo z lokalnim okoljem; razvoj programov medgeneracijskega povezovanja in učenja ter predstavitev različnih izobraževalnih programov. V okviru projekta smo v letu 2015 izvedli 275 ur svetovanja in mentorstva za članice mreže.

- Strokovna usposabljanje: *Animator – srce študijskega krožka, strokovno usposabljanje za prostovoljce*, UTŽO Piran: 28. 1. 2015, UTŽO Nova Gorica: 11. 2. 2015

Prof. dr. Ana Krajnc je na usposabljanjih predstavila koncept izobraževanja starejših odraslih in študijskih krožkov, nato pa nadaljevala z vlogo in nalogami animatorja v študijskem krožku. Predstavila je vlogo animatorja kot vodjo neformalnega učenja, ki poteka tudi zunaj rednih srečanj z mentorjem. Animator kot vir raznolikih informacij spodbuja slušatelje k učenju in poglobljanju znanja v vsakdanjem življenju in jih obvešča o različnih aktualnih dogodkih. Sledilo je predavanje Slavice Ravnik, specialistke psihoterapevtke z naslovom Učim se, če se v skupini dobro počutim. Sledila je delavnica Ali znamo nesporazume reševati? Udeleženci, prostovoljci v izobraževanju starejših, so skozi lastne primere iz študijskih skupin ugotavljali najboljše načine razreševanja konfliktnih situacij.

Slika 9: Prof. dr. Ana Krajnc na usposabljanju animatorjev na UTŽO Piran, 28. 1. 2015

4. Nova domača spletna stran

Zasnovali, oblikovali in izdelali smo novo domačo spletno stran: www.utzo.si. Vsebino za rubrike na spletni strani je prispevala dr. Dušana Findeisen v sodelovanju s sodelavci UTŽO.

Slika 10: Domača spletna stran UTŽO

5. Medgeneracijski centri UTŽO Znaš, nauči drugega

Izvedli smo tri srečanja: Medgeneracijsko sodelovanje in učenje, *Svoboda sodelovanja*, 18. 2. 2015, 18. 3. 2015 in 15. 4. 2015.

Cilj medgeneracijskih srečanj je bil povezovanje pripadnikov starejše in mlajše generacije. Mladi in starejši so skupaj odkrivali izzive in potenciale sodelovanja. Raziskali so skupna področja in modele prenosa znanja in kompetenc za vključevanje in prepletanje mlajše in starejše generacije v lokalnem okolju.

Namen vsebinskih srečanj je bil spoznavanje generacijskih stališč in potreb, odkrivanje skupnih interesov za povezovanje na področju učenja ter oblikovanje primernih oblik in modelov sodelovanja. Ugotovitve smo podkrepili s kvantitativno analizo, ki smo jo izvajali vzporedno. Zaključne ugotovitve smo predstavili MIZŠ na srečanju v maju.

Na prvem srečanju 18. 2. 2015 smo predstavili film *Medgeneracijsko sodelovanje: Starejši o mlajših, mlajši o starejših* in odgovore mladih in starejših na vprašanja o svoji in drugi generaciji. Film je kot uvod v medgeneracijska srečanja pomagal pri vzpostavljanju pozitivnega in sproščenega ozračja. Na podlagi odgovorov smo preučevali stereotipe in ovire za medgeneracijsko sodelovanje.

Drugo srečanje 18. 3. 2015 je bilo usmerjeno v razmišljanje, kako lahko k dvigu kompetenc za večjo zaposljivost mladih prispevajo starejši in kaj ob tem pridobijo sami. Udeležence smo seznanili z osmimi ključnimi kompetencami, ki jih na področju vseživljenjskega učenja navaja Evropska komisija; le-te so: (1) komunikacija v maternem jeziku, (2) komunikacija v tujih jezikih, (3) številna predstavljivost in kompetence v matematiki, naravoslovju in tehnologiji, (4) informacijska in komunikacijska tehnologija, (5) učenje učenja, (6) medosebne, medkulturne in družbene kompetence, (7) inovativnost in podjetnost, (8) kulturna zavest in izražanje. Na delavnici *Kaj in kako lahko starejši prispevajo k dvigu kompetenc mladih* so udeleženci oblikovali predloge medgeneracijskih projektov v dobro mladih in starejših.

Na tretjem srečanju 15. 4. 2015 *Znaš, nauči drugega - medgeneracijsko učenje na področju IKT*, ki je potekalo v okviru festivala v Velenju, smo predstavili gibanje Znaš, nauči drugega, kjer starejši svoje znanje računalništva prostovoljno prenašajo na sovrstnike. Na delavnici smo skupaj ugotavljali, *kakšne so potrebe starejših na področju učenja novih tehnologij* in kaj

Slika 11: Svoboda povezovanja med mladimi in starejšimi

različna IKT tehnologija (računalnik, pametni gospodinjski aparati, tablice, pametni telefon) pomeni mladim in kaj starejšim ter katero znanje bi potrebovali starejši.

6. Mednarodni festival znanja in kulture starejših, Velenje, 15. 4. 2015

V sodelovanju z UTŽO Velenje se je odvil tretji, bienalni, *Mednarodni festival znanja in kulture starejših* (angl. 3rd International Festival of Knowledge and Culture in Later Life). Festival je dal posebno mesto raziskovanju in umetniškemu ustvarjanju starejših. Člani projekta CINAGE z UTŽO Ljubljana so pripravili okroglo mizo o dejavnem staranju v filmu in predstavili svojo filmsko ustvarjalnost. Obiskovalci festivala so si ogledali projekcijo dveh kratkih igranih filmov *Ples limon* in *Nalezljivo veselje*, ki so jih posneli člani evropskega projekta CINAGE.

Slika 12: Utrinki s festivala in z medgeneracijske delavnice

Na festivalu je bila prikazana filmsko dokumentirana preteklost pridelave hmelja skozi zgodovino (UTŽO Žalec) in dramska umetnost UTŽO Slovenj Gradec ter tradicionalna glasbena slovenska umetnost.

Slika 13: Utrinki s festivala

Prof. dr. Edina Šarić iz Edukacijsko-rehabilitacijske fakultete Univerze v Tuzli je predstavila klub Šečerlije: kulturo medsebojnih odnosov in delo za skupnost. Marija Olić z UTŽO Zagreb nam je predstavila evropski projekt CLICK (Computers, Languages and Intergenerational Communication in the Kitchen), ki se je posvečal učenju računalništva starejših skozi spoznavanje kuharskih receptov iz posameznih držav – partneric v projektu. Kulturni program je zaključil pevski zbor UTŽO Velenje. Obiskovalci festivala so prisluhnili koncertu godbe na pihala UTŽO Velenje in spoznali Velenjski grad in Muzej premogovništva.

7. Raziskava o najprimernejših oblikah medgeneracijskega sodelovanja

Z vprašalnikom smo raziskali najprimernejše modele in metode ter potencial medgeneracijskega učenja za delo in zaposlitev mladih in s kvantitativno analizo preverjali stališča in pripravljenost nevladnih organizacij kot tudi posameznikov (starejše in mlajše generacije) za medgeneracijsko sodelovanje in učenje. Zanimalo nas je, kakšno je splošno mnenje posameznikov o medgeneracijskem sodelovanju, kaj jih motivira za medgeneracijsko učenje ter njihove osebne izkušnje na tem področju.

Podatke smo pridobili s spletnima vprašalnikoma, na katera je od maja do avgusta 2015 odgovorilo 1041 oseb in 95 organizacij, in s sodelovanjem starejših in mlajših na diskusijskih skupinah na medgeneracijskih dogodkih. Raziskava je pokazala na izjemen interes med organizacijami in posamezniki za vključevanje v medgeneracijske dejavnosti. Kar 93 anketiranih organizacij (98 %) je mnenja, da je med njihovimi uporabniki interes za tovrstno povezovanje, v 77 % organizacijah so že potekali medgeneracijski programi. 647 oseb (62 %) je odgovorilo, da bi se želeli vključiti v medgeneracijsko učenje.

Velika večina anketiranih je mnenja, da je pri medgeneracijskem sodelovanju pomemben prenos znanja s starejših na mlade kot z mladih na starejše. Več kot polovica vprašanih (56%) bi bila znanje pripravljena predajati in ga želela prejemati. Prav gotovo odgovori kažejo na to, da vprašani dojemajo medgeneracijsko učenje kot vzajemen proces, v katerem daješ in prejemaš in proces, v katerem sta mentor in učitelj izmenjujoči se vlogi. Odgovori kažejo na veliko motivacijo za učenje, predvsem starejših, vključenih v mrežo Slovenska UTŽO. Tudi na vprašanje, kaj bi anketirance najbolj motiviralo za medgeneracijsko povezovanje, je večina odgovorila, da pridobivanje novega znanja in raziskovanje odnosov med generacijami.

Raziskava za najbolj ustrezno obliko medgeneracijskega sodelovanja izpostavlja krajše oblike učenja v študijski skupini ali krožku. Večina vprašanih (62%) bi se želela, podobno kot to poteka na UTŽO, učiti v skupini in se, za razliko od prakse na UTŽO, ne bi vključevala v programe medgeneracijskega učenja, ki potekajo kontinuirano skozi celo študijsko leto. Večina vprašanih je odgovorila, da bi dodatno znanje in izkušnje potrebovali s področja

komunikacije v tujih jezikih (60 %) in IKT (50 %) ter da bi najbolj uspešno predajali svoje znanje na področju sporazumevanja v maternem jeziku (28%) ter socialne in državljanske kompetence (24 %).

Večina vprašanih je mnenja, da starejši lahko mladim ponudijo strokovno znanje (49 % vprašanih), izkušnje odraščanja in osamosvajanja (38 %) in širitev socialnega kroga (36 %). Na potencial tovrstnega povezovanja kažejo tudi odgovori 51-ih organizacij (54 %), ki so ocenile, da so med njimi upokojeni starejši strokovnjaki, ki bi bili svoje znanje in izkušnje pripravljeni prenašati na mlade. Raziskava je tako potrdila in še dodatno okrepila mnenje, da je potrebno starostni skupini, ki jo povezuje Slovenska UTŽO, ponuditi ustrezne organizacijske oblike medgeneracijskega povezovanja in učenja ter izkoristiti potencial starejših.

8. Sodelovanje z mediji in gospodarstvom

- Dan nevladnih organizacij, 31. 8. 2015

Na dogodku so bili predstavljeni digitalni trendi za nevladne organizacije, sodelovanje s podjetjem Microsoft Adriatic in novi donacijski programi (operacijski sistem Windows 10 – nadgradnja obstoječe platforme; namestitev, program za nevladne organizacije Get Genuine; program storitve v oblaku Microsoft Office 365). Prof. dr. Ana Krajnc je ob zaključku projekta predstavila poglobitve dosežke projekta in povezovanje z Zavodom MISSS na področju medgeneracijskega učenja ter nasledke analize za potencial medgeneracijskega učenja v NVO mreži.

- Okrogla miza: Ljudje najdejo rešitve, 12. 5. 2015

Namen okrogle mize je bil predstavitev zgodb posameznikov, ki so jim nevladne organizacije spremenile (izboljšale) življenje. Medijem in širši javnosti smo želeli predstaviti, da se delovanja NVO morda niti ne zavedamo, dokler njihove pomoči ne potrebujemo in ko lahko v naših življenjih odigrajo ključno vlogo. Svoje zgodbe so predstavili uporabniki Slovenske filantropije, Mreže nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo, Sloge, Mreže za deinstitutionalizacijo, mreže Vključen.si, mreže MINVOS (Mreže izobraževalnih nevladnih organizacij Slovenije) in Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Nada Serajnik Sraka, članica UTŽO Ljubljana in vrtna prostovoljka v Botaničnem vrtu, je predstavila svojo zgodbo, kako je po upokojitvi z izobraževanjem na UTŽO in vključitvijo v organizirano prostovoljno delo v Botaničnem vrtu Ljubljana razvila priložnost za novo učenje in delovanje.

Slika 14: Nada Serajnik Sraka, študentka UTŽO Ljubljana in vrtna prostovoljka, na dogodku Ljudje najdejo rešitve

9. Novo nastala delovna skupina za zagovorništvo pri SUTŽO

Kot nasledek projekta in razvoja področja civilnega dialoga in zagovorništva se je na ravni mreže Slovenska UTŽO razvila *delovna skupina za zagovorništvo izobraževanja in družbenega delovanja starejših*, ki jo sestavljajo predsednice in študenti slovenskih UTŽO: Mirjam Bevc Peressutti, Danica Markovič in Jasna Bačac (UTŽO Ljubljana), Marija Vrtačnik (UTŽO Velenje), Nevenka Tomšič (UTŽO Ilirska Bistrica), Metka Zupanek in Marija Gornik Kugler (UTŽO Domžale), Borjana Koželj (UTŽO Škofja Loka), Mateja Rozman Amon (UTŽO Radovljica). Skupino vodi Mirjam Bevc Peressutti, koordinira jo Maša Bizovičar.

Delovna skupina za zagovorništvo se je v letu 2015 sestala trikrat, opredelila je področja svojega delovanja in pripravila načrt dela za leto 2016, ki bo (a) namenjen lobiranju s sogovorniki na nacionalni ravni za umestitev izobraževanja starejših v javne razpise in (b) razširjeni javni kampanji.

Zaključek

V poročilu ugotavljamo, da smo vse leto delovali na več področjih, povezovali člane mreže, njihove potrebe posredovali ustreznim ministrstvom in z zagovorništvom poskušali izboljšati družbeni položaj mreže in članic. Pri tem sta nas s projekti podpirali dve resorni ministrstvi: MJU in MIZŠ. Ugotavljali smo, kako pomembni so za delovanje mreže številni prostovoljci, ki delujejo vse leto in bistveno prispevajo k doseženim rezultatom. Precej UTŽO nima nobenega zaposlenega, drugim omogoča občina pol zaposlenega delavca, običajno preko programa javnih del. Posamezne UTŽO dobijo možnost za delno kritje stroškov dela v okviru nacionalnih projektov. Občine priznavajo pomembno vlogo UTŽO za lokalni razvoj, nadaljnja prizadevanja pa naj bi dosegla, da dobijo mesto tudi v občinskem proračunu, kot ga že imajo posamezne UTŽO. Članice poročajo, da se družbeni položaj UTŽO v občini spreminja s spreminjanjem političnih strank na oblasti. Tega nihanja bi bilo manj, če bi v Sloveniji spoznali, da je danes najpomembnejša investicija v izobraževanje in zdravstvo in da teh dveh področij država ne more prepustiti igri kapitala.

Projekt Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje je uspešno utrjeval vlogo mreže Slovenska UTŽO in povezal njene člane v prizadevanjih za civilne pobude na svojem področju ter usposabljal članice mreže na različnih področjih (mentorje, animatorje, vodje UTŽO za dvig standarda kakovosti, razvoj oblik za medgeneracijsko povezovanje itd.).

Zagovarjamo pomen vseživljenjskega izobraževanja v novo nastajajoči družbi in tega se bomo držali tudi v prihodnje. Poročilo mreže SUTŽO dopolnjujejo še poročila drugih sekcij: poročilo o delovanju sekcije UTŽO v Ljubljani in poročilo Inštituta za raziskovanje in razvoj izobraževanja.

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI

Izobraževanje v študijskih krožkih in študijskih skupinah

Sekcija *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* združuje študijske skupine, študijske krožke in druge samo-organizirane skupine starejših, ki temeljijo na načelih prostovoljstva, proste izbire, vzajemnosti, medsebojne pomoči, izmenjavi znanja, izkušenj in kulture med člani skupine in pod vodstvom usposobljenega mentorja. S svojim prostovoljnim delovanjem in podpornimi članarinami slušatelji, animatorji in prostovoljci Univerze za tretje življenjsko obdobje prispevajo k uresničevanju programa svoje skupine, sekcije Univerza za tretje življenjsko obdobje in združenja v celoti. Sekcijo vodi Alijana Šantej; v letu 2015 ob sodelovanju strokovnih sodelavcev Alenke Gabriele Čeh, Urše Kramberger, Mete Žgur in Roberta Mlakarja.

Načrtovanje, priprava, svetovanje, izvedba in evalvacija delovanja študijskih skupin in krožkov zahtevajo obsežno strokovno, organizacijsko in administrativno delo. V obdobju vpisa in pri večjih javnih dogodkih se v delo vključujejo tudi študenti prostovoljci (osnovne informacije ob vpisih, prvi stiki z obiskovalci, pomoč pri administrativnih delih ipd.). Slušatelji prostovoljci sodelujejo tudi na javnih dogodkih Univerze, kjer predstavljajo svojo ustanovo, svoje delo in učenje. Na sedežu društva poteka tekoče delo kot je svetovanje in vodenje prostovoljnih animatorjev za delo v študijskih skupinah, svetovanje pri vpisu, spremljanje skupin in mentorjev pri delu, individualno svetovanje mentorjem in animatorjem, evidentiranje prostih mest v študijskih skupinah in sprotno zapolnjevanje prostih mest, oblikovanje in vodenje baz podatkov, redni mesečni obračuni, priprava in obdelava statističnih podatkov ipd.

Pomemben del našega dela je vzdrževanje osebnih stikov z že vključenimi uporabniki (svetovanje pri premestitvi v drugo skupino, svetovanje v primeru organizacijskih in drugih težav v skupinah, združevanje skupin, svetovanje glede medsebojnih odnosov v skupini itd.).

Redni letni program v študijskih skupinah teče strnjeno osem mesecev (od oktobra do konca maja v okviru študijskega leta), ostale štiri mesece pa v pretežno samo-organiziranih oblikah starejših. Slušatelji različne izobraževalne dejavnosti po našem modelu organizirajo tudi sami in/ali pod vodstvom ustrezno usposobljenega mentorja.

Poleg rednega programa teče še vrsta razvojnih, podpornih in spremljevalnih aktivnosti: administrativna in tehnična podpora programu, javna kampanja, organizirani programi prostovoljnega dela v javnih ustanovah, študijske izmenjave, javne predstavitve nasledkov učenja študentov UTŽO, sodelovanje na drugih javnih dogodkih, povezovanje in sodelovanje z drugimi strokovnimi ustanovami, publiciranje, izobraževanje mentorjev, vodenje in mentorstvo študentov na študijski praksi, delavnice za animatorje, evalvacija programa itd.

Mestna občina Ljubljana, Oddelek za izobraževanje, je v letu 2015 financirala sedem izobraževalnih programov UTŽO (v obdobju od 1. januarja do 31. maja 2015) - kot del mestnega programa izobraževanja odraslih:

- Pametno z denarjem – moje finance po upokojitvi (18 udeležencev)
- Umetnost pripovedovanja - pripovedništvo kot pot v prostovoljstvo (12 udeležencev)
- Naša varnost in kriminaliteta (27 udeležencev)
- Etnološka podoba Ljubljane skozi pričevanja in spomine udeležencev programa (15 udeležencev)
- Biologija globalnih sprememb (12 udeležencev)
- Spoznajmo svoje mesto – kulturna zgodovina Ljubljane (14 udeležencev)
- Starejši študenti – ambasadorji Wikipedije (10 udeležencev)

Vseh sedem izobraževalnih programov, ki jih je sofinancirala MOL, je skupno obiskovalo 108 udeležencev.

Pomemben segment dela v mesecu septembru so dogovori z najemodajalci, sklepanje najemnih pogodb za novo študijsko leto, urejanje višine uporabnine prostorov, urejanje osnovne opreme prostorov in učnih pripomočkov, urejanje in usklajevanje urnikov itd. Po uvodnih skupnih razgovorih za izbor novih mentorjev v maju in juniju smo stopili v individualne dogovore z novimi mentorji glede vsebine izobraževalnega programa, urnika, velikosti skupine, metod dela itd.

Skozi poletje smo pripravili gradivo za animatorje študijskih skupin, ki jih potrebujejo pri svojem delu: pravilnike, evidenčne obrazce, navodila, plačilne naloge, študijske izkaznice, koledar študijskega leta itd.

Podobe časa – javna predavanja na UTŽO

Skozi študijsko leto poteka vsako prvo sredo v mesecu cikel javnih predavanj pod skupnim naslovom *Podobe časa*. Predavanja se odvijajo v dvorani na Poljanski 6, kjer je možnost udeležbe do 40 oseb. Javnih predavanj se v povprečju udeleži med 30 in 40 udeleženci.

Pregled javnih predavanj *Podobe časa* v letu 2015:

7. januar: Zakaj šimpanzi ne govorijo? Izvor, razvoj in učenje jezikov (Matic Pavlič)

4. marec: Kaj pomeni biti mlad danes? (prof. dr. Mirjana Ule)

1. april: Naš Ambrož je odrasel (Predstavitev knjige o avtističnem otroku avtorice Alenke Vojska Kušar)

13. maj: Pravice starejših – ali jih poznamo? (Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic)

Slika 15: Vlasta Nussdorfer; Pravice starejših – ali jih poznamo?

4. november: Kaj nam prinaša e-Zdravje? (Marjanca Jambrovič, Ministrstvo za zdravje)

2. december: Ogenj, rit in kače niso za igrače (predstavitev knjige avtorice Milene Miklavčič)

Enajsta šola v knjigarni

Slika 16: Enajsta šola v knjigarni - Jezik, znanje, kultura

V letu 2015 smo nadaljevali programsko sodelovanje s knjigarno Konzorcij, Mladinska knjiga, s ciklom izobraževalnih srečanj, ki se odvijajo vsak prvi torek v mesecu ob 11.00 uri in na njih priznani predavatelji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavljajo raznovrstna področja in teme, zanimive za študente UTŽO in širšo javnost.

Pregled izobraževalnih srečanj *Enajsta šola v knjigarni* v letu 2015:

6. januar: *Mesto, ki v njem živimo* (mentorica Meta Kutin in člani študijske skupine Trgi, ulice in stavbe okoli nas)

3. februar: *Človek v odnosu* (predstavitev knjige Spoznaj sebe in druge avtorice prof. dr. Ane Krajnc, mentorice programa Medosebni odnosi)

3. marec: *Barviti, a zadržano barviti, naj bodo vrtovi* (arh. Mitja Škrjanec, mentor programa Ustvarjamo vrtove)

7. april: *Tokrat očistilih in antibiotikih* (dr. Arne Bratkič, mentor programa Vsak mikrob ni slab mikrob)

5. maj: *Kaj veste in česa ne veste o Bolgariji in Sofiji?* (dr. Dušana Findeisen in strokovni sodelavci in mentorji UTŽO, člani evropskega projekta Digitalna Donava)

3. november: *Disleksija, med genialnostjo in peklom* (prof. dr. Ana Krajnc)

1. december: *Jezik, znanje, kultura v Enajsti šoli v knjigarni* (dr. Dušana Findeisen, Lidija Bertoncelj, Matic Pavlič, Lučka Cizelj, Andrej Šolar)

Srečamo se v kinu

V letu 2015 smo razvili programsko sodelovanje s kinom Komuna v filmskem abonmaju Srečamo se v kinu. V letu 2015 se je zvrstilo 12 filmskih predstav, vsak zadnji torek v mesecu ob 10.00 uri. Ogledu filma so sledili pogovori o filmu, ki jih vodi Filip Breskvar, zdravnik pediater, poznavalec in ljubitelj filmske umetnosti, ki se poglobljeno ukvarja z analizo, recenzijo in kritiko filmov.

V pogovor po ogledu filmske predstave se vključujejo mentorji in študenti, ki na Univerzi za tretje življenjsko obdobje vodijo ali študirajo programe v povezavi z obravnavano filmsko tematiko.

Slika 17: Filmski klub za študente UTŽO v kinu Komuna

Gosti v razgovoru po ogledu filmske predstave v letu 2015:

27. januar 2015

Philomena: Prof. dr. Ana Krajnc, mentorica skupine Medsebojni odnosi in sporazumevanje

24. februar 2015

Butler: dr. Boštjan Plut, mentor za zgodovino, Mirjam Bevc Peressutti, članica skupine za arheologijo in umetnostno zgodovino

31. marec 2015

Gozdovi so še vedno zeleni: Tamara Jare, strokovna sodelavka UTŽO

28. april 2015

Bog, le kaj smo zagrešili?

26. maj 2015

Razredni sovražnik: Marija Velikonja, študentka in prostovoljka UTŽO

30. junij 2015

Moje poletje v Provansi: Duša Erbežnik, Eva Grobovšek Furlan, članici skupine Babica in dedek za današnje čase

28. julij 2015

Čarovnija v mesečini

25. avgust 2015

Stoletnik, ki je zlezel skozi okno in izginil

29. september 2015

Francozinje: Jasna Bačac, Martina Šuhel, članici skupine Medsebojni odnosi in sporazumevanje

27. oktober 2015

Smeti

24. november 2015

Povratne steklenice: Dr. Dušana Findeisen, mentorica skupine Moji starši so stari

29. december 2015

Hector in iskanje sreče: Zdenka Peloz, mentorica skupine Medsebojni odnosi in sporazumevanje

Študijsko leto 2015/2016

Vpis

Zadnji del meseca avgusta in prvo polovico septembra smo namenili vpisu, drugo polovico meseca pa osebnemu stiku z animatorji obstoječih skupin, ki so v tem obdobju prihajali po gradivo na sedež UTŽO. Vzporedno je tudi v drugi polovici septembra še naprej potekal vpis v novo študijsko leto. Izbrane študijske skupine, ki se niso zapolnile z vpisi v septembru, smo s ciljno animacijo oblikovali v nadaljevanju študijskega leta (Španščina na začetni stopnji; Naša varnost in kriminaliteta; krožek Luč. Kamera. Akcija!).

V prvem tednu oktobra in delno še v drugem tednu oktobra smo uvedli v delo 23 novih študijskih skupin. Za nove skupine pripravimo mape z vsem potrebnim gradivom (seznami članov, obrazci, pravilniki, položnice itd.), ki jih izročimo izbranim animatorjem novih skupin na prvem uvodnem srečanju. Na uvodnem srečanju s člani novih skupin smo izvedli poglobljeno predstavitev poslanstva, osnovnih pravil in načel delovanja skupin na Univerzi za tretje življenjsko obdobje, t.j. načel samoorganizacije in prostovoljnega delovanja članov skupine.

V nadaljevanju (v oktobru in delno še novembru) smo zapolnjevali prosta mesta v skupinah z osebami s čakalnih list in osebami, ki so še prihajale na sedež Univerze za vpis. V tem obdobju se izjemno poveča število telefonskih klicev (podajanje osnovnih informacij, informacij o programih, možnostih vpisov, prostih mestih, informacij o urnikih, svetovalni razgovori z animatorji, mentorji ipd.) kot tudi osebnih obiskov na sedežu Univerze za tretje življenjsko obdobje.

V obdobju priprav na vpis in v času izvedbe vpisa se v delo na sedežu vključujejo tudi študenti prostovoljci, ki sprejemajo obiskovalce, jim nudijo osnovne informacije na podlagi svojih izkušenj in so zaposlenim v dragoceno oporo v najbolj obremenjenem obdobju v letu. Delo prostovoljcev je pretežno informativno-svetovalne narave. V letu 2015 so v času vpisa sodelovali prostovoljci: Maruška Soklič Klasinc, Vida Vilhar Pobegajlo, Duška Ravnikar, Mirjam Bevc Peressutti, Ivica Žonta, Danica Markovič in Nada Klučar.

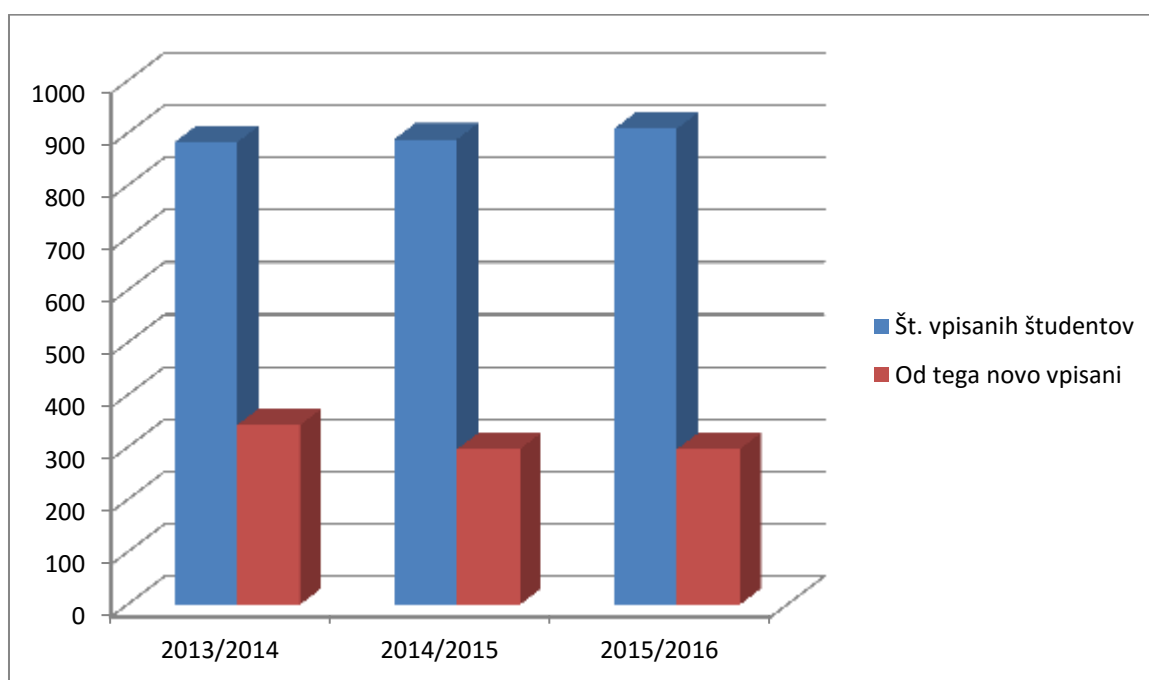
Slika 18: Duška Ravnikar in Mirjam Bevc Peressutti, študentki in prostovoljki UTŽO, svetujeta ob vpisu

V obdobju vpisa (avgust, september, oktober 2015) se je vpisalo skupno 909 študentov, od tega 296 novih.

Preteklo leto (2014) se je v enakem obdobju vpisalo 889 študentov, od tega 297 novih. Vpis ostaja torej na enaki ravni.

	Vpis v študijsko leto 2013/2014	Vpis v študijsko leto 2014/2015	Vpis v študijsko leto 2015/2016
Število vpisanih študentov	883	889	909
Od tega število novih študentov	343	297	296

Tabela 1: Primerjava vpisa

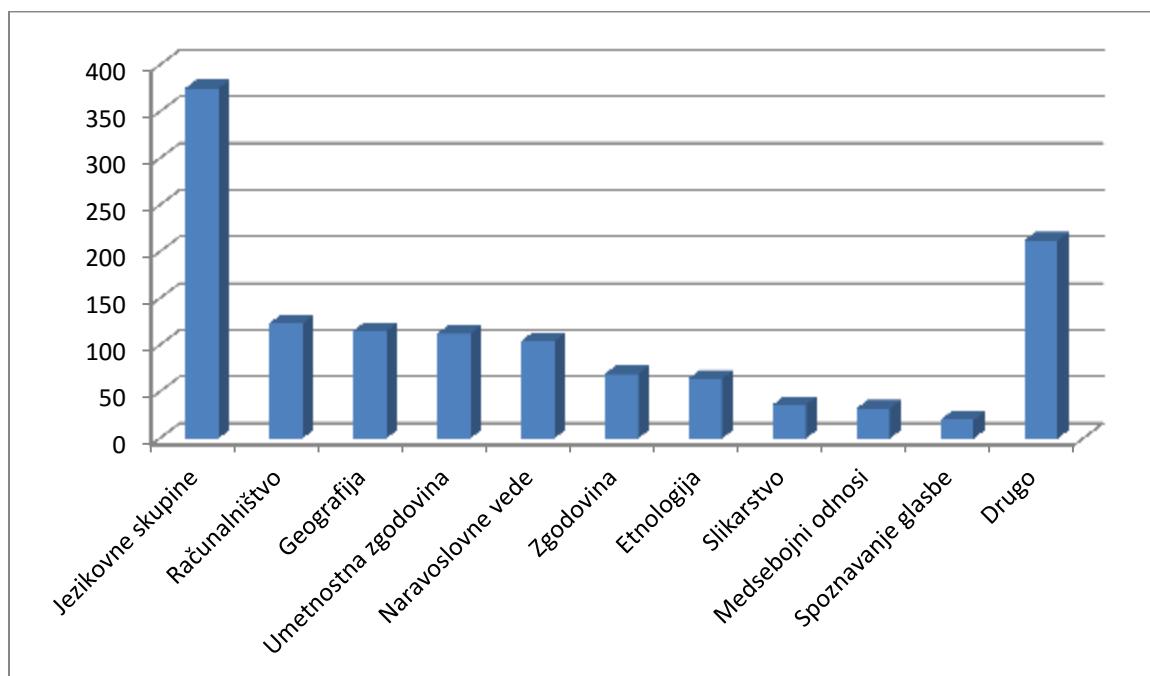

Graf 1: Primerjava vpisa

909 študentov se je v obdobju od 1. avgusta do 30. oktobra 2015 vpisalo v 1262 študijskih mest (isti študent se vpiše tudi v dva ali več programov).

Vrsta programa	Število vpisov	Število vpisov v %
Jezikovne skupine	375	29,7 %
Računalništvo	123	9,7 %
Geografija	115	9,1 %
Umetnostna zgodovina	112	8,9 %
Naravoslovne vede	104	8,2 %
Zgodovina	69	5,5 %
Etnologija	64	5,1 %
Slikarstvo	36	2,9 %
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	32	2,5 %
Spoznavanje glasbe	20	1,6 %
Drugo (restavracija, varovanje zdravja, človek in pisave, keramika, kultura bivanja, kultura obnašanja, igra - predstava, rad(-a) imam gledališče itd.)	212	16,8 %
SKUPAJ	1262	100 %

Tabela 2: Vpis po študijskih področjih

Graf 2: Vpis po študijskih področjih

Število študentov na ljubljanski UTŽO meseca decembra 2015 je bilo 3133, ki so zasedali 4535 študijskih mest.

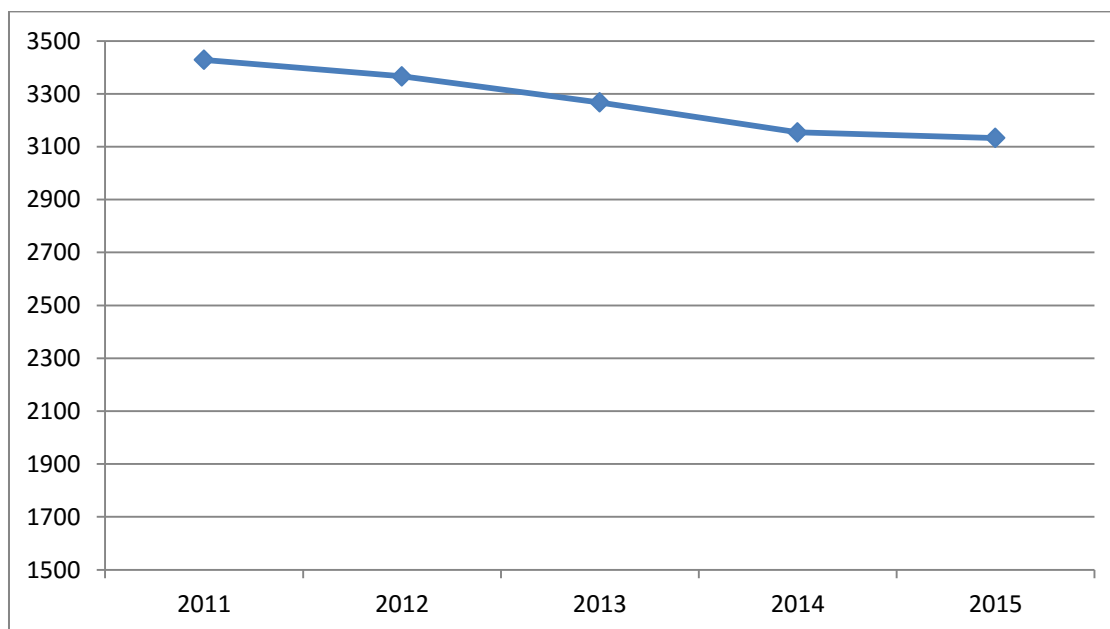
Preteklo leto (2014) je v enakem obdobju 3154 študentov zasedalo 4596 študijskih mest.

Število študentov je v primerjavi s preteklim študijskim letom nižje za 21 (za 0,7 %), kar kaže na zanemarljivo majhen upad.

Udeležba študentov po študijskih mestih se je od preteklega leta zmanjšala za 61 študijskih mest oziroma za 1,3 %.

	2011	2012	2013	2014	2015
Število slušateljev	3428	3366	3267	3154	3133
Indeks	100	98	95	92	91

Tabela 3: Število študentov v letih 2011-2015. Leto 2011 je indeks 100.

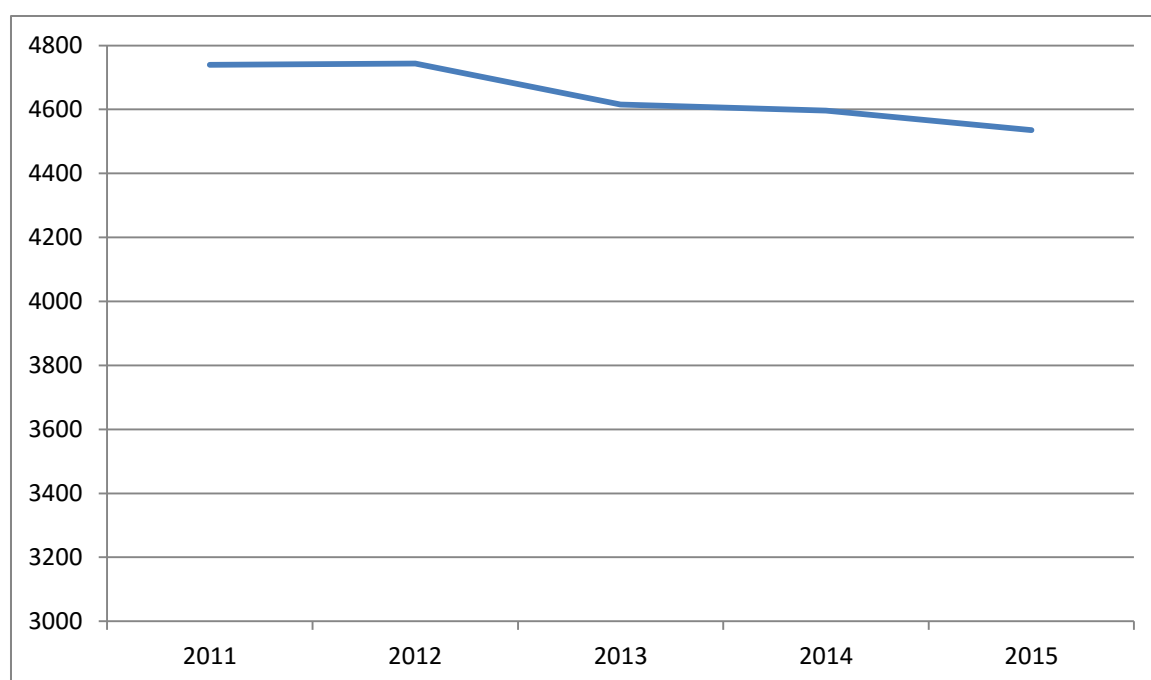

Graf 3: Število študentov v letih 2011 – 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Udeležba študentov po študijskih mestih	4739	4743	4615	4596	4535
Indeks	100	100	98	97	96

Tabela 4: Udeležba študentov po študijskih mestih v letih 2011 – 2015. Leto 2011 je indeks 100.

Graf 4: Udeležba študentov po študijskih mestih v letih 2011 – 2015

Vsako leto poleg vpisa beležimo tudi izpise študentov. Nekateri študenti se izpišejo in s tem zaključijo z obiskovanjem UTŽO, spet drugi se izpišejo iz ene in vpišejo v drugo študijsko skupino. Razlogi za izpis so različni: (1) skupine z več let delovanja (deset, petnajst ali tudi več let) se skozi leta številčno zmanjšajo, študenti se vključijo v druge skupine ali prenehajo z obiskovanjem, (2) nekatere študijske skupine po vnaprej predvideni časovni omejitvi programa po letu ali dveh zaključijo z delovanjem, (3) sprememba urnika in/ali lokacije delovanja skupine (nujna zaradi drugih obveznosti mentorja ali oblikovanja urnika) povzroči izpis nekaterih študentov, ki jim spremenjen urnik ali drug prostor ne ustrežata, (4) izpis zaradi varovanja vnukov, bolezni in druge spremenjene življenjske okoliščine, (5) nekateri novi programi ne zaživijo – premalo vpisov ali se pričakovanja vpisanih slušateljev razlikujejo od vsebine programa, (6) neustrezna stopnja programa, zlasti pri jezikovnih in računalniških programih, (7) drugi razlogi (visoka članarina, nezadovoljstvo s programom ali z mentorjem, druge neopredeljene okoliščine ali razlogi za izpis).

V obdobju maj – december 2015 tako beležimo izpis 769 študentov.

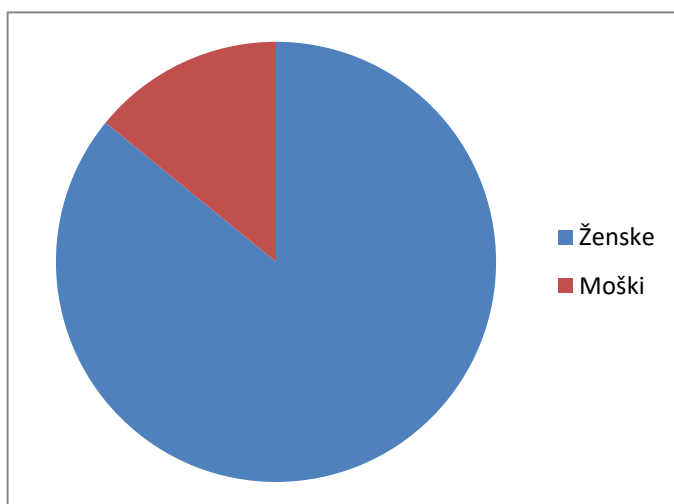
Razlog	Število študentov	Število študentov v %
Skupina je zaključila s programom	216	28,1 %
Življenjske okoliščine (varstvo vnukov, selitev ipd.)	102	13,2 %
Bolezen	96	12,5 %
Neustrezen program ali stopnja	62	8,1 %
Neustrezen termin	51	6,6 %
Neustrezna lokacija	15	2,0 %
Visoka članarina	14	1,8 %
Nezadovoljstvo z mentorjem	10	1,3 %
Neopredeljen razlog*	203	26,4 %
Skupaj	769	100 %

Tabela 5: Razlogi za izpis študentov. *Študenti ob izpisu ne želijo podati razlog za izpis.

Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih

Spol	Število študentov	Odstotek
Ženske	2691	85,9 %
Moški	442	14,1 %
Skupaj	3133	100 %

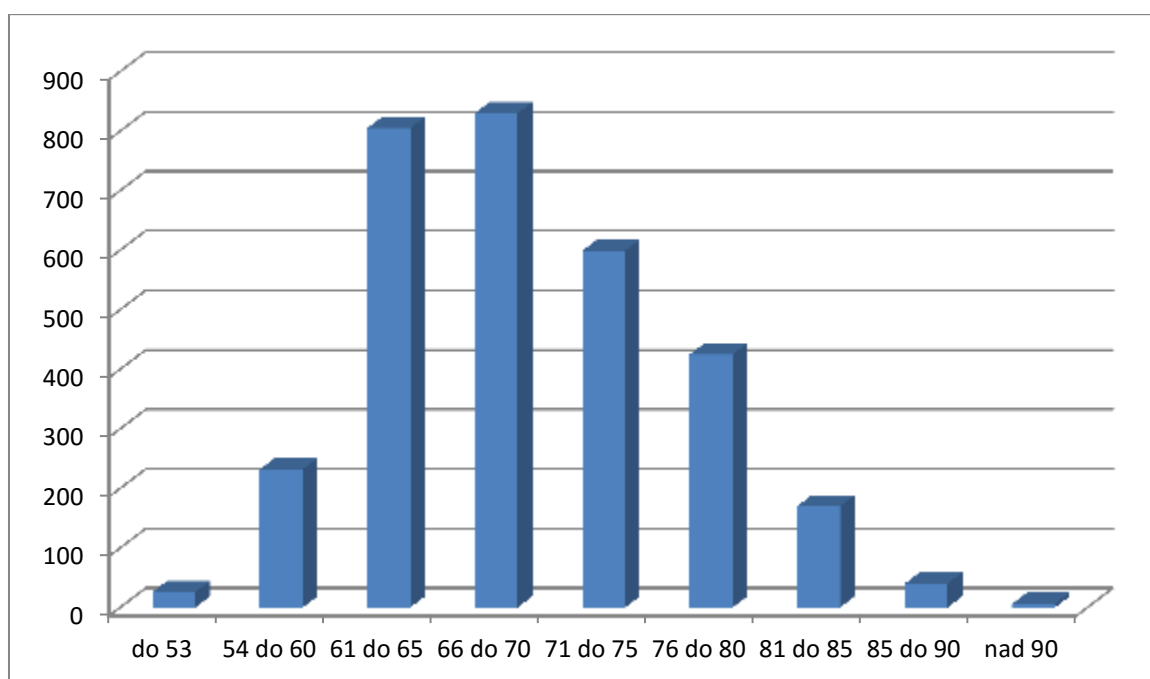
Tabela 6: Študenti UTŽO po spolu

Graf 5: Študenti UTŽO po spolu

Starost	Število študentov	Število študentov v %
Do 53 let	26	0,8 %
54 do 60 let	232	7,4 %
61 do 65 let	805	25,7 %
66 do 70 let	830	26,5 %
71 do 75 let	599	19,1 %
76 do 80 let	425	13,6 %
81 do 85 let	170	5,4 %
86 do 90 let	40	1,3 %
Nad 90 let	6	0,2 %
Skupaj	3133	100 %

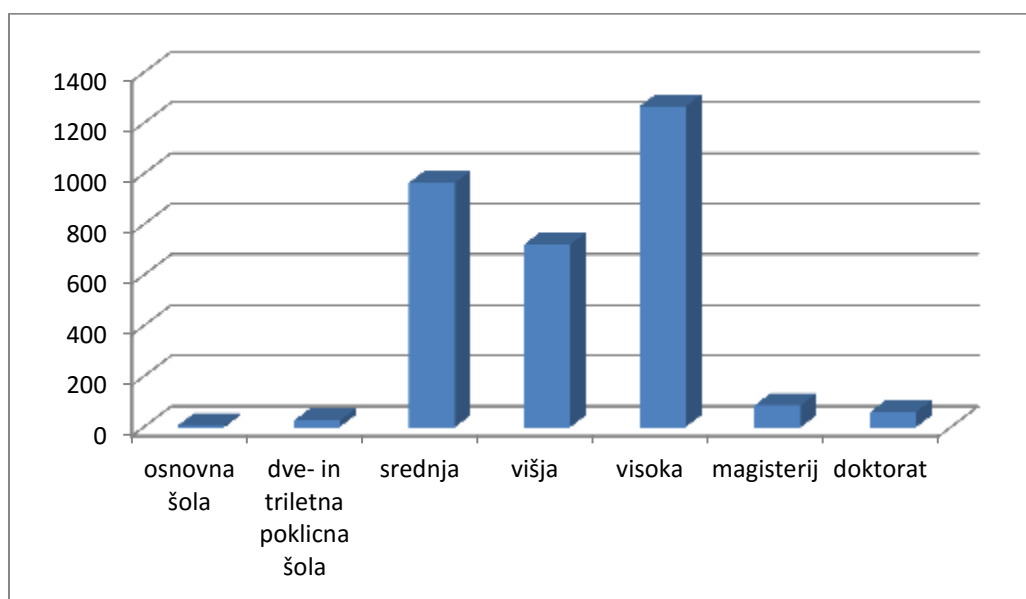
Tabela 7: Študenti UTŽO po starosti

Graf 6: Študenti UTŽO po starosti

Izobrazba	Število študentov	Odstotek
Osnovna šola	8	0,3 %
Dvo- in triletna poklicna šola	25	0,8 %
Srednja	965	30,8 %
Višja	722	23,0 %
Visoka	1266	40,4 %
Magisterij	87	2,8 %
Doktorat	60	1,9 %
Skupaj	3133	100 %

Tabela 8: Študenti UTŽO po izobrazbi

Graf 7: Študenti UTŽO po izobrazbi

Poklic	Odstotek
Poklici s področja ekonomije	17,4 %
Vzgojitelji in učitelji	6,8 %
Poklici v zdravstvu	6,3 %
Administrativni poklici	6,1 %
Pravniki	3,1 %
Družboslovci	2,7 %
Kemiki	2,6 %
Jezikoslovci	2,1 %
Farmacevti	1,7 %
Naravoslovci	1,6 %
Gradbeniki	1,4 %
Arhitekti	1,4 %
Mehaniki in strojniki	1,3 %

Tabela 9: Najbolj pogosti poklici študentov UTŽO Ljubljana. Ostali poklici so zastopani z nižjimi odstotki.

Udeležba po študijskih programih

Študijski program	Udeležba	Odstotek
Umetnostna zgodovina	980	21,6 %
Angleščina	643	14,2 %
Geografija	502	11,1 %
Zgodovina	495	10,9 %
Italijanščina	226	5,0 %
Računalništvo	189	4,2 %
Naravoslovne vede	171	3,8 %
Etnologija	170	3,8 %
Nemščina	153	3,4 %
Francoščina	113	2,5 %
Glasba	106	2,3 %
Španščina	95	2,1 %
Slikarstvo	90	2,0 %
Medosebni odnosi in sporazumevanje	59	1,3 %
Keramika	47	1,0 %
Arheologija	43	0,9 %
Drugo (človek in njegove pisave, dom in kultura bivanja, restavracije, književnost, trgi, ulice in stavbe okoli nas, novinarstvo, rodoslovje, ustvarjalno pisanje idr.)	453	9,9 %
Skupaj	4535	100,0 %

Tabela 10: Udeležba študentov po študijskih področjih

Program	Št. skupin	Udeležba	Odstotki
Računalniško usposabljanje 1: Prvi koraki v računalništvo	1	13	6,9 %
Fotografija in računalnik 1: Digitalna fotografija za začetnike	1	14	7,4 %
Računalniško usposabljanje 2: Pišem besedila in uporabljam internet	1	15	7,9 %
Fotografija in računalnik 2: Digitalna fotografija za naprednejše uporabnike	1	12	6,4 %
Računalniško usposabljanje 3: Dobro se znajdem na računalniku	2	30	15,9 %
Računalniško usposabljanje 4: Računalniški programi za vsakdanjo rabo	1	11	5,8 %
Fotografija in računalnik 4: Fotografija na terenu in računalniku	2	29	15,3 %
Računalniško usposabljanje 5: Komunikacija s pomočjo pametnih telefonov, tablic in računalnika	1	13	6,9 %
Računalniško usposabljanje 6: Google za računalnike in pametne naprave	4	52	27,5 %
Skupaj udeležba leta 2015	14	189	100,0 %

Tabela 11: Udeležba v računalniškem izobraževanju na UTŽO Ljubljana

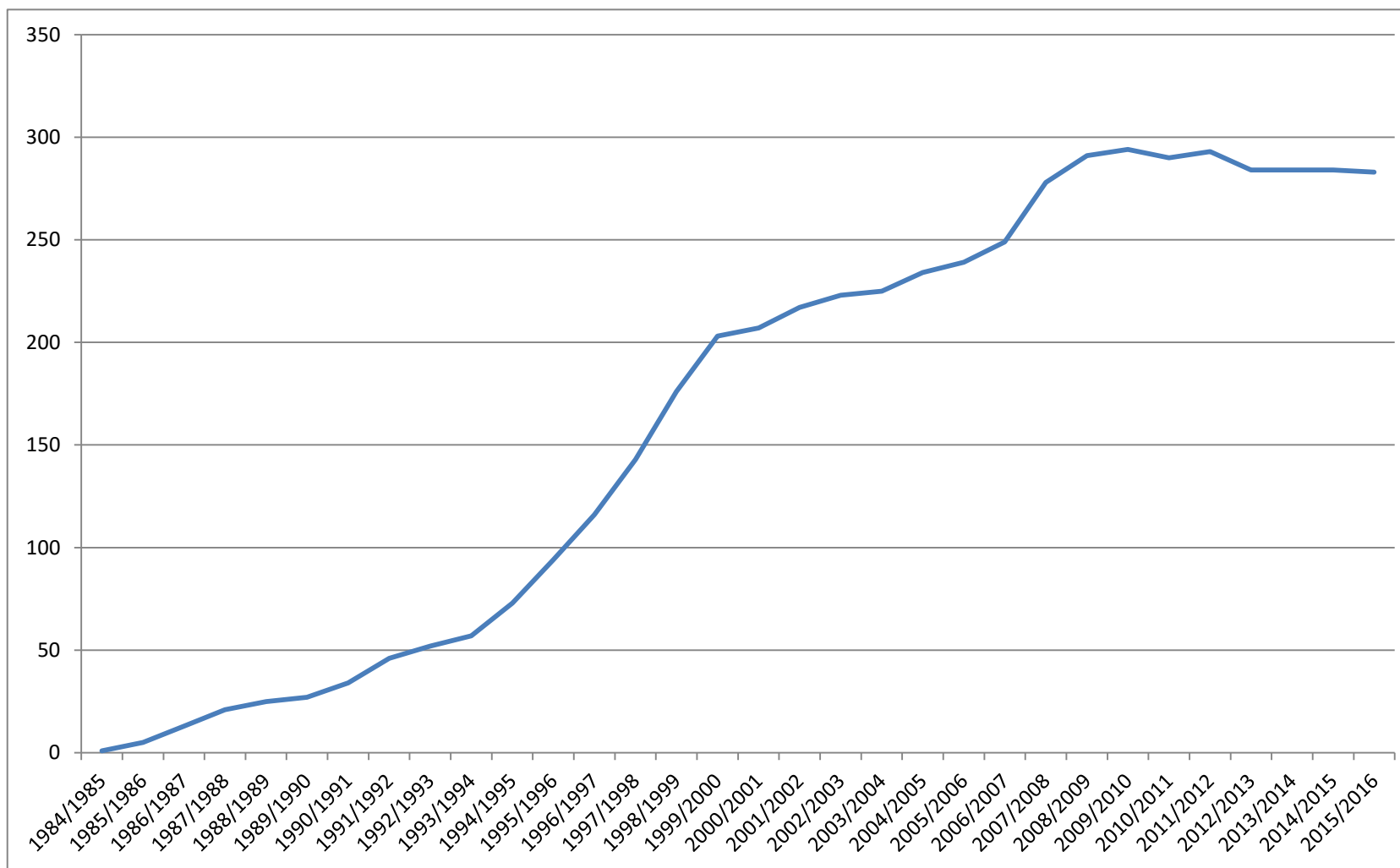
	Število študentov	V odstotkih
Eno študijsko skupino obiskuje	2116	67,6 %
Dve študijski skupini obiskuje	756	24,1 %
Tri študijske skupine obiskuje	205	6,5 %
Štiri študijske skupine obiskuje	40	1,3 %
Pet študijskih skupin obiskuje	13	0,4 %
Šest študijskih skupin obiskuje	3	0,1 %
Skupaj	3133	100 %

Tabela 12: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po številu obiskovanja študijskih skupin

Število študijskih skupin: 1984-2015

Študijsko leto	Število študijskih skupin
1984/1985	1
1985/1986	5
1986/1987	13
1987/1988	21
1988/1989	25
1989/1990	27
1990/1991	34
1991/1992	46
1992/1993	52
1993/1994	57
1994/1995	73
1995/1996	94
1996/1997	116
1997/1998	143
1998/1999	176
1999/2000	203
2000/2001	207
2001/2002	217
2002/2003	223
2003/2004	225
2004/2005	234
2005/2006	239
2006/2007	249
2007/2008	278
2008/2009	291
2009/2010	294
2010/2011	290
2011/2012	293
2012/2013	284
2013/2014	284
2014/2015	284
2015/2016	283

Tabela 13: Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana v letih 1984 – 2015

Graf 8: Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana v letih 1984 – 2015

Pregled dogodkov na UTŽO in delovanja UTŽO v javnosti

V pregledu niso zajeti vsi dogodki v okviru nacionalnih in mednarodnih projektov. Le-ti so navedeni pri posameznem projektu posebej.

6. januar

Enajsta šola v knjigarni: *Mesto, ki v njem živimo*. Arh. Meta Kutin, mentorica študijskega programa *Trgi, ulice in stavbe okoli nas* in člani projektne skupine Z menoj po mojem mestu

7. januar

Podobe časa: *Zakaj šimpanzi ne govorijo? Izvor, učenje in primerjava jezikov* na UTŽO Ljubljana. Predavatelj: Matic Pavlič, mentor programa Razvoj in učenje jezikov

8. januar

Udeležba dr. Dušane Findeisen in Alijane Šantej na delovnem posvetu projekta *Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji* v organizaciji Nacionalnega inštituta za javno zdravje

23. januar

Predstavitev diplomskega dela *Izobraževanje kulturnih mediatorjev v muzeju* Urše Kramberger (mentorica dr. Rajka Bračun Sova) na Andragoškem centru Slovenije

25. - 27. januar

Digitalna Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Izobraževalno srečanje na UTŽO Ljubljana v okviru evropskega projekta Digital Danube

3. februar

Enajsta šola v knjigarni: *Človek v odnosu*. Prof. dr. Ana Krajnc, predsednica SUTŽO, avtorica knjige *Spoznaj sebe in druge*, mentorica študijskega programa *Medosebni odnosi in sporazumevanje*

4. februar

Podobe časa: *Rastline in njihov pomen za človeštvo*. Predavateljica: dr. Barbara Vilhar

13. februar

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na javni razpravi *Sporazum TTIP ali kako nam korporacije poskušajo ugrabiti prihodnost* v Državnem svetu RS. Razprava je potekala na pobudo evropskega poslanca dr. Igorja Šoltesa, Umanotere in Skupine Zelenih /ESZ

3. marec

Enajsta šola v knjigarni: *Barviti, a zadržano barviti, naj bodo vrtovi*. Arh. Mitja Škrjanec, mentor študijskega programa *Ustvarjamo vrtove*

4. marec

Podobe časa: *Kaj pomeni biti mlad danes? Ali je mladost še »norost, ki skače čez reko tam, kjer ni most?«* Predavateljica: prof. dr. Mirjana Ule

12. marec

Evalvacijsko srečanje z mentorji novih študijskih skupin UTŽO Ljubljana (Alijana Šantej)

25. marec

Udeležba Alijane Šantej na kulturni prireditvi in razstavi punčk iz cunj skupine prostovoljk UTŽO Ljubljana v Četrtni skupnosti Ljubljana-Center

25. marec

Predstavitev knjige *Spoznaj sebe in druge* v knjižnici Medvode (prof. dr. Ana Krajnc)

1. april

Podobe časa: *Naš Ambrož je odrasel*. Predavateljica: Alenka Vojska Kušar

7. april

Enajsta šola v knjigarni: *Tokrat o čistilih in antibiotikih*. Dr. Arne Bratkič, mentor študijskega programa *Vsak mikrob ni slab mikrob*

8. april

»48 od 1623«. Otvoritev razstave študijske skupine Trgi, ulice in stavbe okoli nas pod mentorstvom arh. Mete Kutin (avtorice Meta Kutin, Nadja Agrež, Francka Bizilj, Ana Zalar, Vida Vilhar Pobegajlo)

15. april

3. mednarodni festival znanja in kulture starejših v Velenju

16. april

Evalvacijsko srečanje mentorjev jezikovnih študijskih skupin (Alijana Šantej)

21. april

Predstavitev knjige *Spoznaj sebe in druge* v Mariborski knjižnici (prof. dr. Ana Krajnc)

22. april

Milena Kožuh, in memoriam. Spominska slovesnost v Narodni galeriji Ljubljana

23. april

Od branja do pisanja ... na Univerzi za tretje življenjsko obdobje. Literarni program v okviru mednarodnega dogodka Noč knjige (program so pripravile študijske skupine Umetnost pripovedovanja, Od branja do pisanja, Ustvarjalno pisanje, skupine za italijanščino in predstavitev knjige Sodobna transakcijska analiza - mentorica Slavica Ravnik)

5. maj

Enajsta šola v knjigarni: *Kaj veste in česa ne veste o Bolgariji in Sofiji?* Člani projektne skupine Digitalna Donava (Digital Danube): dr. Dušana Findeisen, Marija Cizelj, Tamara Jare, Robert Mlakar, Meta Kutin, Neva Železnik

11. maj

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na zaključni prireditvi branja odraslih *Savinjčani beremo* v organizaciji Medobčinske splošne knjižnice Žalec

13. maj

Podobe časa: *Pravice starejših – ali jih poznamo?* Predavateljica: Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic

15. -24. maj

Razstava keramikov UTŽO Ljubljana pod vodstvom mentorice Lučke Šičarov v vitrinah Ministrstva za notranje zadeve RS, Štefanova 2, Ljubljana

18. maj

Srečanje z bralci in razgovor o knjigi *Spoznaj sebe in druge.* Osnovna šola Gradec (Šmartno pri Litiji) in grad Bogenšperk (prof. dr. Ana Krajnc)

20. maj – 31. avgust

Narava doma in po svetu. Razstava študijske skupine Narava – znana neznanka pod mentorstvom dr. Staše Tome v Prirodoslovnem muzeju Slovenije

2. junij

Premiera CINAGE filmov in okrogla miza na temo filma in dejavnega staranja v Slovenski kinoteki. Dogodek v okviru Tedna vseživljenjskega učenja (dr. Dušana Findeisen, Meta Žgur, udeleženci CINAGE projekta)

2. junij

»Most znanja in prijateljstva«. Srečanje študentov UTŽO Zagreb in UTŽO Ljubljana v Ljubljani: Z menoj po mojem mestu (Vida Vilhar Pobegajlo), predstavitev programa Vrtni prostovoljci in ogled Botaničnega vrta v Ljubljana (Alenka Marinček, Nada Serajnik Sraka, Jožica Vinter, Tamara Jare, Alijana Šantej), Narava doma in po svetu - obisk razstave v Prirodoslovnem muzeju Slovenije (Milena Majzelj)

5. – 23. junij

Na Metinem vrtu. Razstava keramičnih skulptur študijskih krožkov za keramiko na temo sto let lutkarstva na Slovenskem

15. – 17. junij

Poletna univerza v Ljubljani: Uporaba pametnih telefonov in tablic (mentor Robert Mlakar)

17. in 18. junij

Udeležba Mirjam Bevc Peressutti in Danice Markovič, prostovoljk in študentk UTŽO Ljubljana, na strokovnem posvetu projekta Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji – AHA.SI

18. – 20. junij

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen, Alijane Šantej in Mete Kutin na mednarodni konferenci ESREA z naslovom *Med globalnim in lokalnim: Učenje odraslih in razvoj* na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani

31. avgust – 1. september

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen na Strateškem forumu na Bledu v organizaciji Ministrstva za zunanje zadeve in Centra za evropsko prihodnost: moderiranje okrogle mize Starajoča se družba, je napredek brez spremembe mogoč?

September, oktober

Vpis v novo študijsko leto, osebni stik z animatorji študijskih skupin, oblikovanje novih študijskih skupin, spremljajoča javna kampanja. Animacija za vključitev v programe organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah

1.- 30. september

Enci benci na kamenci – keramične interpretacije ilustracij Zvonka Čoha. Razstava članov študijskih krožkov za keramiko pod mentorstvom Lučke Šiçarov v Mestni knjižnici Ljubljana - Knjižnici Otona Župančiča

2. september

Posebnosti izobraževanja starejših. Uvajalni seminar za mentorje UTŽO (prof. dr Ana Krajnc, Alijana Šantej, Alenka Gabriela Čeh, Robert Mlakar, Meta Žgur)

22. september

Zaključna delavnica projekta CINAGE: *CINAGE po CINAGE-u* (dr. Dušana Findeisen, Meta Žgur)

23. september

Sodelovanje na Dnevih svetovalnih središč v City parku v Ljubljani (Urša Kramberger)

24. september

Jezik, znanje, kultura – okrogla miza UTŽO na Evropskem tednu jezikov 2015 (dr. Dušana Findeisen, mentorji UTŽO: Matic Pavlič, Lučka Cizelj, Lidija Bertoncelj in študenta UTŽO: Zdenka Jerala, Andrej Šolar)

24. september

Sodelovanje UTŽO na *bazarju nevladnih organizacij LUPA 2015* v organizaciji CNVOS (Meta Žgur, Urša Kramberger, Ivica Žonta)

28. september

Uvodno srečanje z mentorji novih študijskih skupin UTŽO Ljubljana

29. september

Tivoli in spomeniki, kulturna in naravna dediščina. Prireditev Osnovne šole Savsko naselje in UTŽO Ljubljana v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine 2015

30. september

Ta svet je učenja vreden. Slavnostni uvod v študijsko leto 2015/2016 v Knjižnici Otona Župančiča. Srečanje študentov, mentorjev, prostovoljcev in sodelavcev Univerze za tretje življenjsko obdobje, gosti iz Terske doline (dr. Viljem Černo, Igor Černo z glasbeno skupino)

30. september

Sodelovanje Roberta Mlakarja na okrogli mizi *Kaj prinašajo e-storitve in e-uprava starejšim v Sloveniji* na Festivalu za tretje življenjsko obdobje

9. oktober

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen na okrogli mizi v okviru evropskega projekta DOCPIE (Democratic Ownership and Civic Participation in Europe) v Brescii na temo vpliva evropskih politik in pravnih mehanizmov na starost in staranje in poglede na dejavno staranje na temelju lastnih raziskav

15. oktober

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na prvem srečanju *Koordinacije na področju izobraževanja odraslih* na MIZŠ

16. oktober

Udeležba Tamare Jare na konferenci *Partnerstvo medEU in Japonsko: gospodarske in družbene priložnosti* organizaciji Društva za razvoj Fokus 2031

19. oktober

Udeležba dr. Dušane Findeisen in Tamare Jare na konferenci *Mednarodni izobraževalni projekti za razvoj* v organizaciji Ministrstva za zunanje zadeve RS in CMEPIUS-a na Brdu pri Kranju

22. oktober

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen in udeležba Maše Bizovičar na strokovnem posvetu *Izobraževalni izzivi Ljubljanske urbane regije* v organizaciji CDI Univerzum v Knjižnici Bežigrad

23. oktober

Udeležba Mete Žgur na *Mednarodni konferenci o informacijski varnosti in digitalni forenziki*

27. oktober – 31. december

Razstava fotografij *Barvite Črne njive* avtorja Miklavža Čuka

3. november

Udeležba Jasne Tepina in Tamare Jare na *Konferenci o krožnem gospodarstvu* na Brdu pri Kranju v organizaciji Ekologov brez meja in Ministrstva za okolje in prostor RS

3. november

Enajsta šola v knjigarni: *Disleksija, med genialnostjo in peklom*. Prof. dr. Ana Krajnc

4. november

Podobe časa: *Kaj nam prinaša eZdravje*, Marjanca Jambrovič, Ministrstvo za zdravje RS

16. november

Udeležba Urše Kramberger in Alenke Gabriele Čeh na *Letnem posvetu ACS o izobraževanju odraslih* v kongresnem centru Smelt Ljubljana

17. november

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na drugem srečanju *Koordinacije na področju izobraževanja odraslih* na MIZŠ

18. november

Prvo predavanje v izobraževalnem ciklu *Znanje za varno vožnjo in udeležbo v prometu: Obnovitev cestno-prometnih predpisov s poudarkom na novostih v predpisih*. Sodelovanje UTŽO in Javne agencije RS za varnost prometa (predavatelj Jože Kozic)

23. november – 12. december

Enci benci na kamenci – razstava ilustracij Zvonka Čoha in keramičnih izdelkov ustvarjalcev UTŽO Ljubljana in UTŽO Domžale pod mentorstvom Lučke Šičarov v Knjižnici Domžale

25. november

Drugo predavanje v izobraževalnem ciklu Znanje za varno vožnji in udeležbo v prometu: *Učimo se na napakah*. Sodelovanje UTŽO Ljubljana in Javne agencije RS za varnost prometa (predavatelj Jože Kozic)

26. november

Uvodno predavanje - predstavitev novega izobraževalnega programa *Budistična umetnost indijske podceline in Sri Lanke* (mentorica Mia Dora Prvan)

30. november

Delavnica *Darila – kako jih zaviti* (mentorica Mojca Močnik)

1. december

Enajsta šola v knjigarni: *Jezik, znanje, kultura*. Okrogla miza: dr. Dušana Findeisen, Matic Pavlič, Lučka Cizelj, Lidija Bertoncelj, Andrej Šolar

2. december

Podobe časa: *Ogenj, rit in kače niso za igrače* (Milena Miklavčič)

7. in 8. december

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen ter udeležba Alijane Šantej in Tamare Jare na mednarodni konferenci *Gradimo mostove v izobraževanju odraslih* v organizaciji Andragoškega društva Slovenije

9. december

Tretje predavanje v izobraževalnem ciklu Znanje za varno vožnjo in udeležbo v prometu: *Pešci in kolesarji v prometu*. Sodelovanje UTŽO Ljubljana in Javne agencije RS za varnost prometa (predavateljica Mateja Markelj)

9. december

Sodelovanje skupine prostovoljk UTŽO Ljubljana na razstavi *UNICEF-ove punčke iz cunj* na Ljubljanskem gradu. Skupina je na odprtju razstave prejela javno priznanje za dolgoletno ustvarjalno sodelovanje v dobrodelnem UNICEF-ovem projektu Punčka iz cunj

15. december

Obisk študentov UTŽO v Hiši eksperimentov

16. december

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc in dr. Dušane Findeisen na tretjem srečanju *Koordinacije na področju izobraževanja odraslih* na MIZŠ

16. december

Novoletno srečanje mentorjev, prostovoljcev in sodelavcev Univerze za tretje življenjsko obdobje

21. december

Udeležba dr. Dušane Findeisen, Tamare Jare in Mirjam Bevc Peressutti na posvetu *Medgeneracijski skupnostni centri za vključujočo družbo*. Posvet v organizaciji Vlade Republike Slovenije in Slovenske filantropije

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA

Inštitut vzpostavlja vse dejavnosti, ki so nujne za učinkovito izvajanje raziskovalne dejavnosti – vzdržuje specializirano knjižnico za izobraževanje in druga vprašanja starejših. V izpolnjevanju svojega poslanstva sledi načelu javnega interesa, sodeluje v presoji in raziskovanju pomembnih družbenih vprašanj, ki jih postavijo njegovi člani, državni organi, organizacije, civilna družba in posamezni raziskovalci.

Razvojna naloga inštituta je, da raziskuje in napoveduje potrebe starejših po izobraževanju, da ugotavlja družbene potrebe ter razvija ustrezne inovativne izobraževalne programe za starejše odrasle in odrasle.

Naloge Inštituta

Inštitut skrbi za razvoj programov usposabljanja za odrasle, ki delajo na področju starejših in si želijo pridobiti posebno znanje o izobraževanju starejših ter o drugih vprašanjih v povezavi z njimi.

Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja se osredotoča na:

- raziskovanje potreb starejših po splošnem izobraževanju;
- raziskovanje in oblikovanje modelov dejavnega staranja;
- spremljanje primerov dobre prakse v domačem in svetovnem prostoru;
- razvoj neformalnih in formalnih izobraževalnih programov;
- razvoj vsebinskega sodelovanja s partnerskimi ustanovami;
- vzpostavljanje in krepitev mednarodnega sodelovanja;
- snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov;
- spremljanje lokalnih, nacionalnih in evropskih politik;
- dajanje pobud za oblikovanje javnih politik;
- izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij;
- konceptualiziranje in organizacija konferenc;
- informiranje in osveščanje javnosti.

Razen navedenega vrši inštitut strokovno svetovalno vlogo, spremlja razvoj profesij na področju izobraževanja (starejših) odraslih in si prizadeva za profesionalizacijo na svojem področju.

Inštitut izdaja medmrežne novice s področja izobraževanja starejših, oblikuje letno publikacijo Teklo je leto in publikacijo Mentor in znanje.

Inštitut sodeluje in svoje delo prepleta z vsemi sekcijami združenja.

V letu 2015 opravljene naloge

(A) Projekti osnovani na temelju javnih razpisov

Inštitut spremlja občinske, nacionalne in transnacionalne javne razpise, pripravlja projektno dokumentacijo in se prijavlja na razpise.

V letu 2015 smo dokaj neuspešno, a ustrezno kriznemu evropskemu stanju, skupaj s partnerji osnovali naslednje evropske projekte. Vsi so se uvrstili visoko med sprejete projekte, a hkrati zavrnjene projekte zaradi pomanjkanja sredstev; z izjemo prvo navedenega.

Digitalna Donava, Erasmus+ ključna dejavnost 1, Projekt je bil sprejet.

Dancelit, Erasmus+ K2. Funkcionalna pismenost, mentorska vloga starejših odraslih v stiku z marginaliziranimi družbenimi skupinami

CUME. Kulturni mediatorji - prenos koncepta kulturnih mediatorjev v obdonavsko regijo.
Visoko uvrščen projekt, ki ga bomo letos preoblikovali.

MYF »This was my factory« – Evropa za državljane. Industrijska arhitektura in način življenja

Mem CLIP. Dokumentarni film in učenje iz kolektivnih družbenih akcij, družbenih gibanj, medgeneracijsko učenje

Real life - vzgoja menedžerjev dobrega počutja starejših

European remembrance - post-war changes in Europe (1945) and its impact on everyday city life - personal perspective

Websentour, projekt, namenjen razvoju turizma starejših.

Prijavili smo tudi »ZZZS za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2015 in 2016.« »Spoznavanje, uveljavljanje in promoviranje zdravja starejših delavcev.«

Nekatere teh projektov bomo znova prijavi v tekočem letu 2016.

(B) Evropski projekti, ki so tekli v letu 2015

1) Digitalna Donava (ang. Digital Danube)

V projektu Digitalna Donava smo skupaj z Ljudsko univerzo Zagreb ([POU Zagreb](#)) osnovali izmenjavo treh izobraževalnih programov v Ljubljani, Zagrebu in Sofiji. V Sofiji smo bili na Državni univerzi za bibliotekarske študije in tehnologijo ([SULSIT](#)). Projekt je dal nadrobnejši vpogled v delovanje treh ustanov. Spoznavali smo kulturo treh dežel, ki jih družijo pripadnost podonavski regiji. Projektu so se pridružili tudi partnerji iz Zawiv-a iz Ulma. Preostajata nam še dve t. i. »mobilnosti«. (Glej prilogo)

Slika 19: Izobraževalni program Digitalna Donava z udeleženci POU Zagreb, 26. in 27. januar 2015

2) CINAGE – Evropski film za dejavno staranje

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je bila v obdobju od 1. oktobra 2013 do 30. septembra 2015 partnerica v evropskem projektu CINAGE, ki osvetljuje tematiko dejavnega staranja skozi oči evropskega filma. Evropski film služi kot metoda za refleksijo družbenega in osebnega pogleda na dejavno staranje. Starejši, izobraževalci in ostali strokovnjaki, so skozi evropske filme preučevali in raziskovali stereotipe o staranju in starejših ter ugotavljali, kaj sploh je dejavno staranje in kako ga živeti. Starejši so posneli kratke filme o dejavnem staranju, kot ga vidijo in doživljajo sami, strokovnjaki pa so razvili smernice za izobraževalce starejših in priročnik za starejše o uporabi evropskega filma v izobraževalnem procesu.

Od decembra 2014 do marca 2015 je na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani potekal pilotni tečaj CINAGE, ki se je ga udeležilo 13 udeležencev, študentov UTŽO Ljubljana. Namen tečaja je bil preveriti gradiva (smernice za izobraževalce in priročnik za starejše), ki so ga partnerji razvili v letu 2014 in zbrati predloge za njegovo izboljšavo. Mentorji v tečaju so bili magistrski študentje Akademije za gledališče, radio, film in televizijo: Katarina Morano (režija), Maja Križnik (scenarij), Jerca Jerič (produkcija), Andrej Avanzo (montaža), Maksimiljan Sušnik (kamera). Starejši udeleženci tečaja so imeli priložnost spoznati filmsko umetnost oziroma spoznati, kako nastaja kratki film. Razvili so scenarije za tri kratke filme, ki so jih tudi režirali, posneli in montirali. Napisali so snemalne knjige in zgodborise zanje. Posneli so naslednje kratke filme: Ples limon, Nalezljivo veselje in Pravica do avanture.

Aprila 2015 je v Ljubljani potekalo četrto projektno srečanje, kjer so si partnerji in udeleženci slovenskega tečaja CINAGE ogledali kratke filme vseh partnerskih držav, ki so nastali v pilotnem tečaju CINAGE. Poleg tega so partnerji vsebinsko in oblikovno načrtali razvoj gradiva CINAGE ter se pogovarjali o organizaciji filmskega festivala in konference CINAGE, ki je potekala julija v Leedsu, Velika Britanija.

Kratki filmi, ki so nastali v projektu CINAGE so naslednji:

- 1x2 (PT)
- Ujet (VB)
- Pravica do avanture (SI)
- Baron (IT)
- ... čez 20 let (PT)
- Bazen (VB)
- Nalezljivo veselje (SI)
- Stolpnica (IT)
- Jasen dan (PT)
- Spoznaj samega sebe (VB)
- Ples limon (SI)
- Srčne težave (IT)

Premierna projekcija kratkih filmov, ki so plod sodelovanja Slovenske UTŽO in AGRFT, se je odvila v torek, 2. junija 2015, v Slovenski kinoteki. Dogodek smo poimenovali *Luč, kamera, aktivna starost*. Slavnostna govornika sta bila prof. dr. Ana Krajnc, predsednica SUTŽO, in izr. prof. dr. Miran Zupanič, dekan AGRFT. Oba sta poudarila pomen sodelovanja med mladimi in starejšimi v filmski umetnosti. Ogledali smo si slovenske kratke filme in se o njih pogovarjali s filmskimi ustvarjalci in mentorji. Udeležencem tečaja smo podelili tudi *Oskarje* za najboljše kratke filme.

V juliju 2015 je potekalo v Leedsu v Veliki Britaniji peto projektno srečanje, kjer so se partnerji pogovarjali o produkciji gradiva CINAGE, končni delavnici CINAGE, o razširjanju in uporabi rezultatov in gradiva CINAGE. Poleg tega pa je od 17. do 18. julija 2015 v Leedsu potekala Konferenca CINAGE & Filmski festival. Dogodek je združil filmske ustvarjalce, raziskovalce in ljubitelje filmske umetnosti. Na konferenci so partnerji predstavili gradivo CINAGE in 12 kratkih filmov o dejavnem staranju širšemu evropskemu občinstvu. Na filmskem festivalu so bili na ogled kratki filmi o dejavnem staranju. Festival je bil tekmovalne narave, podeljene so bile tudi nagrade za najboljše kratke filme!

Od avgusta 2015 je na voljo gradivo CINAGE:

- Priročnik za učence v poznejših letih življenja;
- Smernice za izobraževalce (starejših) odraslih;
- Povzetka raziskave o dejavnem staranju in evropskem filmu ter o pilotnem tečaju;
- Opis šestih izbranih evropskih filmov o dejavnem staranju;
- 12 kratkih filmov CINAGE;
- Opis dvanajstih kratkih filmov CINAGE;
- 12 situacij in strategij za spoprijemanje z dejavnim staranjem;
- Zgibanka CINAGE.

22. septembra 2015 je potekala na UTŽO Ljubljana končna delavnica CINAGE. Na delavnici smo predstavili rezultate projekta CINAGE in uvedli gradivo CINAGE. Delavnica CINAGE je obravnavala tri teme: 1) kako uporabiti film v poznejših letih življenja; 2) kako uporabiti film kot sredstvo v podporo dejavnemu staranju; 3) kako uporabiti osebne zgodbe za razvoj kratkega filma. Na delavnici smo prikazali tudi kratke filme CINAGE, ki jim je sledila diskusija o dejavnem staranju. Delavnica je bila krasna priložnost za vse, ki jih zanimata filmska pedagogika in filmska produkcija.

Od 12. do 16. oktobra 2015 je v Frankfurtu potekal Silver Screen Festival, festival za vse generacije. Festival vsako leto poteka v štiridesetih nemških mestih, razširjen pa je tudi v druge evropske države. Na letošnjem festivalu smo Maria Helena Antunes (Portugalska), David Turner (Velika Britanija) in Meta Žgur (Slovenija) izvedli delavnico CINAGE, na kateri smo predstavili projekt in spregovorili o filmskem izobraževanju starejših odraslih. Delavnice so se udeležili izobraževalci odraslih in starejših ter organizatorji festivalov iz Velike Britanije, Nizozemske, Belgije, Francije, Nemčije in Portugalske. 12 oktobra 2015 je potekalo uradno odprtje festivala. Kratki film *Nalezljivo veselje* je bil predfilm celovečernemu otvoritvenemu filmu. Meta Žgur, so-koordinatorica projekta, je po projekciji predstavila filmsko produkcijo kratkega filma *Nalezljivo veselje*, ki so ga posneli udeleženci tečaja CINAGE.

Projekt CINAGE ima bogato spletno stran, ki ponuja pregled projekta, njegove cilje in dejavnosti ter dogajanja partnerjev v projektu. Na spletni strani je na voljo vse gradivo, ki so ga razvili partnerji v projektu, ogledati pa si je mogoče tudi kratke filme CINAGE. Spletna stran je na voljo v angleškem, slovenskem, portugalskem in italijanskem jeziku: www.cinageproject.eu.

Projekt ima tudi svojo Facebook stran, ki nudi vpogled v aktualno filmsko dogajanje v partnerskih državah in po Evropi <https://www.facebook.com/cinageproject?fref=ts> in Youtube kanal, kjer so na ogled kratki filmi CINAGE, napovedniki kratkih filmov in zbrani utrinki iz partnerskih srečanj: <https://www.youtube.com/user/cinageproject>

3) ECIL, Evropsko spričevalo za medgeneracijsko učenje

V evropskem projektu ECIL (ang. European Certificate of Intergenerational Learning) smo sodelovali od 1. oktobra 2012 do 30. septembra 2014. V projektu smo razvili:

- *Smernice za medgeneracijsko učenje Stopimo skupaj, bodimo skupaj*

Smernice podajo pregled značilnosti medgeneracijskega učenja in medgeneracijskih praks, osredotočajo se tudi na spremljanje in evalviranje medgeneracijskega učenja in praks.

in

- *E-izobraževalni program za medgeneracijsko učenje*

E-izobraževalni program v Moodlu sestavljajo tri učne enote z obsežnim gradivom. Program nudi dostop do študij, radijskih oddaj, YouTube posnetkov, predavanj, kolumn, intervjujev, poročil in drugega gradiva. Program ima številne vaje za razmislek, vsebuje teorije in vodi učenca do vedenja o tem, kaj je generacija, medgeneracijska praksa in evalvacija.

ECIL popelje učence k razumevanju temeljnih konceptov medgeneracijskega učenja, skupnostnega učenja, načrtovanja projektov, izobraževanja o generacijah itd.

Članki so zbrani na spletni strani projekta ECIL:

http://www.ecileu.eu/?page_id=21&lang=SL

4) ForAge

V evropski mreži ForAge sodelujemo od januarja 2012 dalje. Projekt je bil podaljšan do konca marca 2015. Mreža ForAge postaja središčno mesto informacij o možnostih učenja za starejše Evropejce.

Mreža ForAge:

- zbira podatke o različnih dejavnostih in projektih. To daje izobraževanju starejših odraslih pomen in ga predstavlja kot način vključevanja starejših v družbo, prispevek k sodelovanju generacij v evropski družbi;
- prispeva k raziskovanju in tako povečati inovativnost na področju izobraževanja starejših odraslih v Evropi;
- analitično in primerjalno osvetluje napredne postulate na področju izobraževanja starejših;
- ustvarja arhiv preteklih projektov, relevantnih politik in relevantnih raziskovalnih politik, zbrati statistične podatke in popisati primere dobre prakse;
- ustvarja slovar konceptov v povezavi z izobraževanjem starejših odraslih, kar je pomemben korak k oblikovanju področja.

Projektne partnerje predvsem skrbi izjemno majhno število zapisov o izobraževanju starejših odraslih in izjemno majhno število evropskih podatkov o tem področju. Izboljšati to stanje je ena njihovih prednostnih nalog.

Članki

[ForAge partners \(2015\). Later life learning: Lexicon of Terms](#)

[Dušana Findeisen. Education of Older People for Their Volunteering in Public Institutions - Theory and Practices of Slovenian Third Age University.](#)

[Review of studies of Later Life Learning in Slovenia](#)

[What about older people over 80? Do they have the right to learn and act?](#)

[ICT skills and older people](#)

[Older people in Erasmus](#)

[FILMS AND OLD AGE STEREOTYPES](#)

[CINAGE - a very personal experience of intergenerational course and learning](#)

[Intergenerational Learning](#)

(C) Raziskovalne študije

Izvedli smo študijo *Dejavno staranje v Sloveniji*. Pregled zakonodaje glede na selekcionirane kompetence dejavnega staranja.

Več: <http://www.utzo.si/knjiznica/raziskave-in-clanki/>

(D) Javna kampanja/prizadevanja za profesionalizacijo izobraževanja starejših

- Mentor in znanje. V letu 2015 so izšle tri številke te publikacije:
  - Kaj pa akcijsko raziskovanje? [Mentor in znanje 1/2015](#)
  - O metodah v izobraževanju starejših [Mentor in znanje 2/2015](#)
  - O izobraževanju za razumevanje pribežništva, strpnosti in medkulturnosti [Mentor in znanje 3/2015](#)
- Elektronske novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Izdali smo trinajst številčk elektronskih novic. Več: <http://www.utzo.si/e-novice/>
- EPALE. Od aprila 2015 do konca leta smo izdali več kot 35 člankov/blogov na platformi EPALE, ki obravnavajo teme s področja izobraževanja (starejših) odraslih. Več: <http://www.cmepius.si/epale/>

(E) Aktivno sodelovanje na konferencah/v društvih/ v usposabljanju

Sodelovali smo na:

- 3. mednarodnem festivalu znanja in kulture starejših v Velenju z okroglo mizo CINAGE (15. april)
- konferenci društva Toponomastica femminile v Trstu (3. junij)

Slika 20: Prof. Marija Pirjevec in Elena Cerkvenič na konferenci Ženska toponomastika

- konferenci ESREA »Between Global and Local« s prispevkom Older People's Learning for Understanding and Interpreting Local Architecture and Urban Environment and Stimulating Cultural Tourism (dr. Dušana Findeisen, Meta Kutin), 19. junij na FF Ljubljana

Udeležili smo se:

- tečaja v projektu Digitalna Donava Zagrebu in Sofiji, (glej poročilo v prilogi)
- delovnega srečanja evropskega združenja DANET v Zagrebu,
- delovnega srečanja društva DANET v Beogradu.

Sodelovali smo Upravnem odboru Andragoškega društva Slovenije in prispevali članke za glasilo društva.

Prevzeli smo podpredsedovanje v Evropskem združenju DANET in zasnovali projekt Vino, kruh in okus v obdonavski regiji: Tastes of Danube – Bread, Wine, Herbs.

Več: <http://tastes-of-danube.eu/>

Sodelovali smo:

- na konferencah AHA – Aktivno in zdravo staranje (Active and Healthy Ageing);
- na okrogli mizi AHA z naslovom »Socialni, kulturni, zdravstveni in ekonomski izzivi demografskih sprememb v Sloveniji«;
- v delavnici konference AHA na temo predupokojitvenega izobraževanja (dr. Tomaž Gantar, dr. Alenka Kajzer, dr. Maša Filipovič Hrast, dr. Dušana Findeisen);
- na 10. Blejskem strateškem forumu. Moderirali smo okroglo mizo: Starajoča se družba. Je razvoj brez sprememb mogoč?

- udeležba na DOCPIE v Brescii 9. -10. oktober 2015, kjer smo predavali o evropski identiteti starejših in moderirali okroglo mizo o dejavnem staranju: Active Ageing; new Attitudes And Approaches;

- 22. oktobra predavanje na posvetu: Izobraževalni izzivi ljubljanske urbane regije. Dušana Findeisen: Kultura tišine in sramu malo izobraženih starejših. Je izobraževanje za funkcionalno (zdravstveno) pismenost rešitev?
- 27. in 28. oktobra smo se udeležili in bili moderatorji delovne skupine na temo vseživljenjskega učenja in lokalnega razvoja na Civil Society Forum: Participation Day (Skupna dediščina-skupna prihodnost) v Ulmu

- 7. in 8. decembra smo bili na mednarodni konferenci „Gradimo mostove v izobraževanju odraslih“ (ACS v sodelovanju z Andragoškim društvom Slovenije, CMEPIUS-om, Združenjem izobraževalnih institucij in Društvom organizacij za izobraževanje odraslih na srednjih šolah ter podporo MIZŠ in Evropske komisije). Prispevek dr. Dušane Findeisen: Slovenian Third Age University, From Project To Project.

(F) Enajsta šola v knjigarni

Slika 21: Enajsta šola v knjigarni s prof. dr. Ano Krajnc

Po zamisli Tamare Jare smo izvedli sedem *Enajstih šol v knjigarni* v programskem sodelovanju s knjigarno Konzorcij v Ljubljani:

- 6. januar: Arh. Meta Kutin in študenti: *Mesto, ki v njem živimo*
- 3. februar: Prof. dr. Ana Krajnc: *Človek v odnosu*
- 3. marec: Arh. Mitja Škrjanec: *Barviti, a zadržano barviti, naj bodo vrtovi*

- 7. april: Dr. Arne Bratkič: *Tokrat o čistilih in antibiotikih*
- 5. maj: Dr. Dušana Findeisen in drugi: *Kaj veste in česa ne veste o Bolgariji in Sofiji?*
- 3. november: Prof. dr. Ana Krajnc: *Disleksija, med genialnostjo in peklom*
- 1. december: okrogla miza *Jezik, znanje, kultura v Enajsti šoli v knjigarni*

Jezik, znanje, kultura je bil tudi naslov okrogle mize, ki smo jo 24. septembra izvedli v času *Evropskega tedna jezikov* v sodelovanju z Maticem Pavličem, Lučko Cizelj, Lidijo Bertonselj, Andrejem Šolarjem in Zdenko Jerala v Hiši Evropske unije.

(G) Spletne strani slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

V sodelovanju z Mašo Bizovičar in Karino Sirk smo se posvečali so-oblikovanju spletnih strani. Postopek je dolg in zahteven. Traja že nekaj mesecev.

(H) Spletne strani evropskega združenja DANET

Tudi tem stranem smo se posvečali dolgo, portal še ni zaključen, marveč je sredi razvoja. Ustvarili smo FB stran za projekt *Vino, kruh in okus v obdonavski regiji*.

Priloge

Priloga 1

DIGITALNA DONAVA, drugi tečaj ERASMUS+ K1

Zagreb, 26.-28. marec 2015

Participants: Alijana Šantej, Tamara Jare, Robert Mlakar, Meta Žgur, Dušana Findeisen

POROČILO O MOBILNOSTI (Trip Report)

The study visit to the partner institution Open University Zagreb took place according to the schedule enclosed. Therefore, I am not going to enumerate the topics dealt with. Interesting for reporting are also additional activities, our impressions, conclusions and ideas inspired by this visit.

Assit. Prof. Dr. Tihomir Žiljak started by introducing us to the story of the premises, different co-laborators and above all to the history of the institution which is important for the institutional continuity and the tradition as a permanent source of knowledge but also for understanding the roots of the current orientations.

While in Slovenia teachers from the Department of Andragogy, Faculty of Philosophy founded Slovenian U3A, the situation in Zagreb was different. At the turn of the 19th century Dr. *Albert Basala*, a philosopher member of Academy of Arts and Science, founder of the Croatian Music Association, of Matica Hrvatska, and socio-cultural animator was highly interested in educational issues and particularly in the destiny of philosophy in school. »Primum vivere, deinde philosophari« claimed *Basala* stressing that philosophy asks questions like "What can I know? What do I have to do? What can I hope for?" By no means philosophy is merely a theoretical science far from life.

Education should be socialized and democratic, as many people as possible should have access to education not only the social elite. Education for merely higher social classes means that the gap between them and the lower ones becomes even bigger. *The differences existing between social classes are not due to what they have but to their education. Extending education to all social classes is a basic task preventing social clashes.*

In the second half of the 19th century different associations started delivering lectures, establishing libraries, publishing newspapers, those who attended lectures were introduced to important social and State administration issues, political, economic and social issues were discussed. To this end a *University extension* was created. *Basala* recommended that lectures should not be free of charge but at a reasonable price. Education should not be transformed into "having fun" and mere satisfaction of curiosity and paying a small fee for the lecture is therefore necessary. Lectures should not be limited to one hour. There should be cycles of at least 6 hours of lectures. Lecturers should take time to learn from students etc.

In 1907 University extension was created, after the Second World War *Radničko sveučilište Moše Pijade*, forming not only students but also excellent experts in andragogy, who in their turn created *Zavod za andragogiju* (Institute for andragogy at Open university) then a

department for andragogy at the Faculty of Philosophy Zagreb (Pastuović, Špan). Prof. Maja Špan also founded Zagreb U3A initially modeled on the Slovenian Third Age University). Andragogic schools in Poreč, Umag were established.

Prof. Tihomir Žiljak amply introduced the participants to vocational training and its role, to its 300 programmes and to the numbers of students (15000 per year out of which some 1000 students are enrolled at the Third Age University).

Vocational and general education are being combined at Open University Zagreb.

Cultural education encompasses modern dance, painting, rock music, etc.

Library is open to all ages, but older people represent 92% of all visitors.

Conclusion:

(1) Time should be taken to introduce Slovenian U3A's visitors to the premises, mentors and co-laborators as well as to the history of the institution and the theoretical background of its establishment.

(2) An article will be written on Albert Basala and his socio-cultural endeavours for Andragogic Perspectives. His ideas about the role of education in society will be compared with Nicolas de Condorcet's ones etc.

(3) Vocational training programmes could also be a source of inspiration for U3A (fashion photographer, sound engineer, art therapist etc.)

Tihomir Žiljak showed us to the part of the building where exhibitions are held (in the corridors accessible to everybody) where were some pieces of furniture purposefully designed for the needs of adult education by arch. *Bernardo Bernardi*. We were impressed by the *Gallery Bernardo Bernardi* and a huge low round table uniting students and teachers sitting in inclined armchairs.

We were further impressed by the modernist building (Dutch Bauhaus style) designed by Radovan Nikšič, offering ample space to education, autonomous learning in library and in corridors. Meeting points (café) and benches all over the building for discussion, etc.

Art and cultural exhibitions all over the building were noticed which confirmed our own beliefs that culture should be accessible to everybody and that culture dignifies life. Creative workshops have a clear social dimension, encouraging learning strategies.

In the department of vocational training several books and monographs were published in very much the same way as at Slovenian Third University.

Formal and informal education are being combined art.

The Zagreb U3a publishes *Treča maldost* twice a year (by students).

Conclusion:

(1) An interesting research/project topic would be describing the furniture, form and functions, of single European adult education institutions and their furniture. (2) Cultural

events, exhibitions could be planned for each year and contributed by students. (3) Not only bread but also milk could be studied with all the stories and remembrance around it. Industrial production of milk etc.

We attended “The grain of wisdom” which is cycle of lectures. The lecture delivered was on Montenegro and it was delivered by a group of U3A students. The cycle of these monthly lectures is also monitored by a voluntary retired adult education specialist.

Conclusion:

We could continue organizing such lectures and events since our experience with Srečanja v kinu (Meeting in cinema) monitored by our students and mentors have proven to be welcome.

Other valuable impressions:

Language learning is digitalized as well as other educational topics. *Imovie films* are produced by lecturers to finish off their lectures and they seem to be particularly appreciated. Different channels are used in language and other topics teaching. Camera is used. Film shots are analyzed thus triggering learning and building awareness. Free dictionary is being used. Museums are visited on a regular basis, guidance is organized in foreign languages for foreign language students. This used to be our practice too, but it seems that the quality of language students are exposed to in this way is usually not appreciated

Different films were produced accompanying European projects. A Christmas film on Christmas customs has been produced by students upon the mentor’s initiative.

(Diana Bebek Miletić, Neva Klaić)

Each U3A needs a broad background as a resource. In the case of Zagreb U3A there is rich vocational education delivered at Open University, accredited programmes.

Conclusion:

(1) Slovenian U3A has been creating, and should intensify, its resource background through its mentors and their activities in other institutions and through creating permanent co-operation with other institutions, especially public and NGO’s and generally by being involved in local development which is less the case of Open University Zagreb.

(2) We thought Slovenian Third Age University could organize a cluster of programmes requiring manual skills: Creating decorative ornaments and objects, etc.

Ivan Struklec introduced the audience to the story of digital courses and learning at U3A Zagreb and we were enthusiastic about the structure of the presentation and the theses the lecturer developed on the basis of his empirical observation.

He dwelt on the importance of concepts and principles, on acquiring the language of computers. “How could students ask for help, if they did know how to name things?” he said.

Writing is important, using the programme Word or Word pad.

Creating greeting cards, using internet banking services, chatting etc.

Google account. Students have a Gmail address. Students have created their own Facebook page.

Dealing with photos. How to place photos in the Dropbox etc.

They are introduced also to the computer ethics.

Blog writing, webpages creating.

Common Facebook for all students created by students of informatics.

Further, we were introduced to the **international co-operation** of the Open University Zagreb: EAEA. DANET. AIUTA, Croatian Andragogic Society, Community of Croatian open universities,

and the past or current EU projects:

Café Zagreb - Café Gesprache Frankfurt for volunteers. A Croatian U3A student, a medical doctor delivered a lecture on prevention in Frankfurt. A film on Glagolica was made and screened.

ELLAN. Training of professionals dealing with older people. The number of new professions in the field has been increasing, most of the new professions being devoted to the 4th age.

Interesting was **Lifelong Listening** for those who are deaf or have reduced hearing ability

CLIC. A project on cooking combining language learning, intercultural learning etc. We agreed that this topic shared learning does not yield good results.

DIGITAL DANUBE, the project meeting in Sofia was also discussed.

Conclusion:

Education for professionals could be reintroduced.

GENERAL CONCLUSION

It was nice that five of us could be visiting our partner institution. This gave us a possibility to share impressions and discuss them on the spot. The project gave us time enough (in lecture rooms, at the guided tour through Zagreb, over organised meals) to discuss the topics that had been planned and to learn a lot more in different ways. We are convinced that some of the ideas will be applied and respected in our own institutions, additionally new project ideas were born. We were confirmed in some of our beliefs as to the future orientation of Slovenian U3A.

We would like to thank our Croatian colleagues for the effort and impressive professionalism they put in the preparation and implementation of this project meeting.

Priloga 2

DIGITALNA DONAVA, tretji tečaj ERASMUS+ K1

Sofija, 16. - 19. april 2015

POROČILO O MOBILNOSTI

Ime: Nevenka

Priimek: Železnik

Funkcija: mentorica novinarskega študijskega krožka

Prosimo podajte svoje mnenje o vsebini tečaja in mobilnosti, poročajte o tem, kaj vas je pritegnilo

Največ sem se naučila iz naših medsebojnih pogovorov. Srečali smo se Hrvati, Nemci, Slovenci. Vse nas je zanimalo isto področje: starejši in njihovo izobraževanje ter digitalizacija programov.

Spoznala sem, da so izobraževalna srečanja v "čitalištih" širom Bolgarije, da so programi prilagojeni povpraševanju obiskovalcev. Naučila sem se, da je Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje vsaj deset stopenj pred drugimi... pred Nemčijo, Hrvaško, Bolgarijo. Naučila sem se, da smo Slovenci vsaj na nekaterih področjih "at the cutting edge", torej daleč pred drugimi. V Bolgariji me je presenetilo, da so starejši v svojih očeh in očeh drugih "posebna kasta ljudi", tako kot tudi Romi ali Turki, ki jih je pol milijona.

Pogovarjali smo se o tem, "kako stare ljudi učijo", da so starejši bolj motivirani za učenje, je bilo slišati, bolj kot mladi. Ne strinjam se s trditvijo, da bi se morali stari učiti drugače, z drugimi metodami. Najprej so ljudje, potem so stari! Postavila sem protitezo, da je delati s starimi tako kot delati s kom drugim. Stvari naj bodo jasne, kratke, jedrnate, konkretne, uporabljive. Današnji šestdesetletniki so danes že računalniško pismeni, a v Bolgariji jih stereotipno obravnavajo kot nevedne. Veliko stvari je bilo stereotipnih; kot to, da ne znajo držati miške, da se ne znajo organizirati. Presenetila me je slaba opremljenost univerze in knjižnic z računalniki. Vendar v 3500 "čitalištih" je od leta 2008- 2014 900 knjižničarjev učilo 1.500 000 starejših. Dobili so sredstva od Melinda Gates Foundation. Porodilo se mi je veliko razmišljanj.

Starejših, hendikepiranih itd. v medijih ni. Predstavitev državne univerze bi lahko bila bolj celovita in jedrnata (doc. Mariela Nankova, Prof. dr. Dobrila Stojkova). Spoznala sem, zakaj so investicije v evropske programe in projekte pomembne. Moramo se spoznati med seboj in tako spoznati tudi sebe. Naredila sem nekaj intervjujev, s profesorico Nankovo, denimo: o življenju, dohodkih, vrtcih, pokojninah, politiki. 20 % je nezaposlenih. Študij je plačljiv, od 60-100 evrov na semester, za vrtec plačajo od 40 evrov do 400 ali 500. Presenetilo me je, da imajo dve leti porodniške. V dveh letih se je zamenjalo pet vlad. Ljudje ne hodijo več na volišča. Pripravljam članek Računalniško izobraževanje po slovensko in bolgarsko ... za Vzajemnost in Našo ženo.

Priloga 3

DIGITALNA DONAVA, tretji tečaj ERASMUS+ K1

Sofija, 16. april - 19. april 2015

POROČILO O MOBILNOSTI

Ime: Meta

Priimek: Kutin

Funkcija: mentorica programa Trgi, ulice in stavbe okoli nas. Raziskovalka urbanega prostora.

Prosimo, podajte svoje mnenje o vsebini tečaja in mobilnosti in poročajte o tem, kaj vas je pritegnilo

Glede izobraževanja starejših so v Bolgariji in bolgarski partnerji bolj na začetku. Naslonili pa so se na "čitališča", tradicionalne kulturne organizacije, kjer se zdaj zbirajo predvsem starejši. Zdi se mi pomembno, da je temu tako. To je dobra osnova, da ne ustanavljajo nečesa od samega začetka.

Starejši najbolj potrebujejo računalniško opismenjevanje. Pogrešala sem, da nismo dobili neposrednega vtisa o starejših študentih in mentorjih. Bili smo v stiku zgolj z doc. dr. Marielo Nankovo in njeno mentorico. Naučila sem se morda več od Markusa Macquarda in Tihomirja Žiljaka, iz pogovorov med njima. Težko povem, kaj. Nisem tako domača v tem. Spoznala sem ljudi in strokovnjake, ki so v evropskih projektih. Naučila sem se največ v komunikaciji med nami udeleženci. Zanimiva mi je bila predstavitev kolegice Neve iz Zagreba. Posnela je šale v angleščini in naredila je kratke filme. Metoda se zdi uspešna. Razmišljala sem, kako bi nekatere jezikovne metode uvedla pri svojem "predmetu".

Sofia je name kot arhitektko naredila velik vtis. Zelo sem se navdušila nad mestom, prostorsko širino in »proporci Dunaja«. V centru mesta so številni majhni parki in večji parki, vse je bilo zelo živo. Dve ulici stran pa vlada revščina. Pritličje stavbe je denimo "oblečeno" v marmor, za tem in nad tem pa razpad. Rumeno tlakovanje v centru mi je padlo v oči. Upam, da bodo rumeno barvo ohranili. Mesto ima potencial. Všeč mi je bila mešanica neoklasicizma in socialistične gradnje. Vzhod, zahod se pleteta tu. Vse je zgodovinsko bogato in odprto. Nedoslednost v organizaciji pa se kaže tako na fakulteti kot v mestu. Predstavitev Sofije bom vnesla v svoje delo.

Na trgih so že tekle neke dejavnosti. Se mi zdi, da je to mesto, ki bi ga lahko in morala ponovno obiskati. Nevina predstavitev mi je dala misliti. Rada bi uporabila drugačne metode tudi v svoji skupini, kjer bi se poskušali vsi bolj aktivirati. Težko je govoriti o arhitekturi. Umetnostna zgodovina, sociologija ... so le pripomočki za razlago prostora. Fotografije tudi lažje. Sem razmišljala o igri, o tem, da nekdo riše, drugi berejo.

Tema tečaja je bila bolj računalništvo, a ob tem sem ves čas razmišljala o svoji temi. Pa še z našim Robijem in Ivanom sem se pogovarjala. Da bi uporabljali Personal Town Tours (Z meno po mojem mestu) tako, da bi bil nek virtualen vodnik in da bi ga polnili študenti. Uporabno bi bilo za kakšen izlet. Lahko bi se povezale med seboj različne univerze, hkrati bi sprožili turizem starejših.

Pritegnili so me Mestna knjižnica, arhitektura in učenje, mestno središče in javne institucije.

Priloga 4

Evropsko združenje »Danube–Networkers for Europe« (DANET)

Evropsko neprofitno združenje DANET je namenjeno učenju v poznejših letih življenja, sodelovanju v družbi in medgeneracijskemu dialogu.

Danube–Networkers for Europe (DANET) je evropsko neprofitno združenje izobraževalnih ustanov, ki se ukvarja z izobraževanjem ter širi zavest o: nuji izobraževanja ter znanstvenega raziskovanja učenja v poznejših letih življenja; o pomenu participacije v družbi in medgeneracijskega dialoga v Evropi, zlasti v Obdonavski regiji. DANET bo spodbujal razvoj in uveljavljanje skupnih evropskih politik učenja, dejavnega staranja in integracije, zlasti med izvedenci v okviru Obdonavske strategije na področju socialnega razvoja

Evropsko združenje "Danube –Networkers for Europe" (DANET) želi spodbujati državljane evropskih držav, da sodelujejo v družbenem in ekonomskem razvoju, tako doma kot tudi drugod, skupaj z državljani drugih evropskih regij. Tako bo v Evropi moč uresničiti skupne cilje. Združenje bo državljane Evrope spodbujalo k udeležanju in nadaljnjemu razvoju Evropske strategije za Obdonavsko regijo (EUSDR). DANET bo posebej spodbujal lokalne, regionalne in transnacionalne dejavnosti in projekte, ki podpirajo razvoj Obdonavske regije.

Cilji in področja dejavnosti DANET so naslednji:

- zagotoviti starejšim in mlajšim državljanom Evrope enake možnosti za učenje in splošno izobraževanje, takšno, ki temelji na prenosu inovativnih praks, najnovejših znanstvenih spoznanj in teorij. To bo dalo nove možnosti, oblikovalo znanje in veščine v pomoč starejšim in mlajšim državljanom, vse v podporo družbenemu in ekonomskemu razvoju njihovih dežel in Evrope. Pomagalo bo zmanjšati stopnjo neenakosti in družbene izključenosti;
- omogočiti univerzam in drugim izobraževalnim organizacijam v Evropi, da zagotovijo in izboljšajo dostopnost formalnega in neformalnega izobraževanja za starejše in mlajše generacije v skladu s politiko vseživljenjskega učenja. Posebno skrb bo DANET posvetil državam obdonavske regije;
- zagotoviti temelje izrazito strokovnemu nacionalnemu in transnacionalnemu sodelovanju na področju učenja, izobraževanja, družbene vključenosti in medgeneracijskega dialoga;
- izvajati in razširjati nove načine in inovativne metode učenja, izobraževanja, družbene vključenosti in medgeneracijskega dialoga;
- spodbujati in podpreti starejše državljane Evrope, zlasti iz dežel Obdonavske regije, da v civilni družbi igrajo dejavno vlogo, upoštevajoč njihove individualne potrebe,

zanimanja, stremjenja in kompetence, kakor tudi potrebe in zmožnosti njihovih skupnosti vse v dialogu in v sodelovanju z mlajšimi generacijami;

- spodbujati evropsko medkulturno okolje in dialog, posebno v Obdonavski regiji, kot pomemben vir vzajemnega razumevanja in spoštovanja različnih skupin prebivalstva. Z mednarodnim in medgeneracijskim sodelovanjem bodo državljani prispevali k oblikovanju mirne in trajnostne prihodnosti Evrope;
- podpirati starejše, da s svojim znanjem, spretnostmi in kompetencami prispevajo k novim, individualnim in skupnim ciljem, družbenim dejavnostim in akcijam, ter tako pripomorejo k reševanju družbenih in ekonomskih vprašanj;
- usposobiti in/ali spodbujati starejše in druge generacije, da ohranjajo naravne vire Evrope, ter posebej skrbijo za Obdonavsko regijo. To bo omogočilo spodbujanje okoljske ozaveščenosti in podporne dejavnosti okoljskega, družbenega in ekonomskega trajnostnega razvoja;
- spodbujati dostopnost novih tehnologij za vse državljane Evrope, zlasti starejše, mlajše, ženske, invalide ter prebivalce podeželja;
- omogočati, da ob pomoči usposabljanja in izobraževanja, raziskovanja in svetovanja vse generacije družbeno odgovorno in sodelovalno uporabljajo nove tehnologije. Tako bo DANET prispeval k boljšemu razvoju skupnosti.

DANET bo deloval na področju izobraževanja odraslih, kulture, socialnega varstva, okolja in športa. Upošteval bo potrebe posameznika in skupnosti sredi starajoče se družbe in družbe znanja. S temi dejavnostmi se bo DANET spoprijemal s prebivalstvenimi in drugimi družbenimi spremembami. Upošteval bo hitre spremembe na področju znanosti in tehnologije. Spodbujal bo nastajanje in izmenjavo različnih praks.

Z vključevanjem usposobljenih izobraževalcev odraslih, moderatorjev učenja ter multiplikatorjev znanja bo DANET oblikoval, preverjal in razširjal napredne in inovativne načine in učne metode, sloneče na uporabi novih tehnologij za starejše in druge generacije. Pristopi in metode, kot tudi programi, bodo prilagojeni ali oblikovani tako, da bodo ustrezali specifičnim in splošnim učnim potrebam ciljnih skupin.

Posebne pomena so za DANET osebni stiki, skupni projekti, konference, seminarji in izobraževalni dogodki ker sodelujejo člani DANET, odločevalci, ponudniki izobraževanja, organizacije civilne družbe in podjetja.

Spletna stran, interaktivna učna platforma in spletni časopis bodo vzpostavljeni za širjenje informacij, komunikacijo in sodelovanje.

Nastanek in financiranje združenja DANET

Leta 2008 je Zentrum für Allgemeine Wissenschaftliche Weiterbildung, ZAWiW (Center za splošno znanstveno utemeljeno dopolnilno izobraževanje in izobraževanje odraslih) Univerze v Ulmu vzpostavil sodelovanje med izobraževalnimi institucijami in družbenimi in kulturnimi ustanovami Obdonavske regije. Od 1995-tega leta je ZAWiW pridobival relevantne izkušnje znotraj neformalne evropske mreže „Learning in Later Life“ (LiLL). Več: <http://www.uni-ulm.de/en/>

Posledično je bila ustanovljena neformalna mreža „Danube Networkers“, ki je imela za cilj širjenje izobraževanja starejših in dejavne participacije generacij v družbi v Obdonavski regiji.

V mrežo so se vključile številne univerze in nevladne organizacije s področja izobraževanja, kulture, socialnega varstva in okolja, iz 10-ih držav Obdonavske regije.

Več: www.danube-networkers.eu

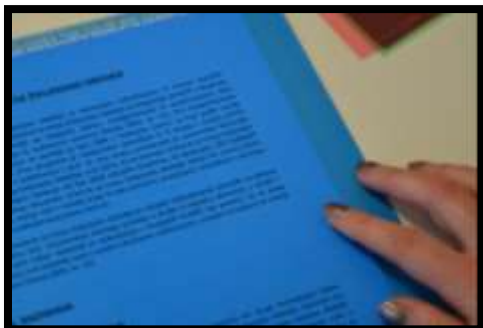
Vzporedno z razvojem struktur za izobraževanje starejših in mlajših, so skupine partnerskih organizacij iz šestih obdonavskih držav predlagale ter izvedle transnacionalne projekte, v katere so bile vključene skupine starejših iz različnih obdonavskih držav. Posledično so nastale mnoge nove povezave in nove oblike sodelovanja. Postopno so se pridružile še nove organizacije in sodelovale pri predlogu in izvedbi konferenc, delavnic za usposabljanje in pri izdaji publikacij ob obsežni uporabi interneta in interaktivnih aplikacij.

Rezultati teh dejavnosti so dostopni na spletni strani projekta <http://en.danube-networkers.eu/projects/projects/>

Z ustanovitvijo evropskega združenja DANET bomo uporabili danosti za transnacionalno sodelovanje s partnerskimi organizacijami znotraj Obdonavske regije ter Evrope v celoti. Tu bo pomembno vlogo igralo na znanosti in raziskovanju utemeljeno izobraževanje.

INŠTITUT ZA DISLEKSIJO

Poslanstvo in dejavnosti

Slika 22: Testiranje skotopičnega sindroma

Inštitut za disleksijo, ki deluje kot sekcija Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, je bil ustanovljen leta 2015 na podlagi 20-letnih izkušenj na področju **disleksije in skotopičnega sindroma**. Inštitut združuje strokovnjake s področja specifičnih učnih težav, specialne in rehabilitacijske pedagogike, psihologije, jezikoslovja, pedagogike in andragogike, ki so visoko motivirani in usposobljeni. S svojim delom Inštitut prispeva k večanju razumevanja disleksije, skotopičnega sindroma in oseb z disleksijo in/ali skotopičnim sindromom na nacionalni in mednarodni ravni.

Pokazale so se velike potrebe po pomoči otrokom, staršem in šolam iz vse Slovenije: **potrebe, ki jih ni mogoče več spregledati**. Mreži univerz za tretje življenjsko obdobje dajejo te potrebe priložnost za medgeneracijsko sodelovanje in usposabljanje **starejših prostovoljcev za mentorje osebam z disleksijo**. Na to smo se začeli pripravljati že pred nekaj leti ob podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in v eno semestrskem usposabljanju usposobili za pomoč otrokom z disleksijo 38 mentorjev – prostovoljcev iz vse Slovenije.

Inštitut daje poseben poudarek povezovanju raziskovanja, učenja in prakse ter si v skladu z razvojem in informacijsko družbo prizadeva za širjenje sodobnega pogleda na disleksijo, drugačnost in enkratnost osebe. Predvsem se zavzema za **odpravljanje stigmatizacije** oseb z disleksijo in negativnega odnosa do njih v javnosti. V informacijski družbi so najbolj pomembne nove ideje, zamisli in ustvarjalnost. Le-teh lastnosti in sposobnosti ima oseba z disleksijo na pretek.

Inštitut posveča tudi trajna prizadevanja odkrivanju »neodkritih oseb z disleksijo«, uspešnih učencev, zmagovalnih podjetnikov, sposobnih strategov in priznanih umetnikov. Odrasli lahko pojasnijo, s **kakšnimi strategijami** so si pomagali in jih sami razvili na poti do uspešnosti, če so jih pri šolanju ovirale nekatere izpadle nevrološke sposobnosti. Predstavijo lahko, kako so prišli do svojih uspehov in da ni nič narobe, če nekdo raje nekaj nariše kot bi napisal. Oseba z disleksijo se lahko zanaša na izvirnost in bujno domišljijo, slabo pa se obnese pri kopiranju in mehničnem učenju.

Inštitut za disleksijo omogoča **ugotavljanje sindroma skotopične občutljivosti** (testiranje z Irlen testom barvnih folij in določanje individualnih barvnih očal) in **ugotavljanje povezanosti**

med pojavnostjo disleksije in skotopičnega sindroma. Povezali smo se z Irlen kliniko v Londonu in strokovnjakom Alanom Pennom, ki je v letu 2015 v Sloveniji testiral otroke z bralnimi težavami za individualna barvna očala. Sodelovanje je omogočil donator Inštituta za disleksijo, gospod Luka Križaj.

Na Inštitutu izvajamo:

- obravnavo otrok in odraslih z disleksijo in/ali skotopičnim sindromom;
- posvetovanja z odraslimi osebami z disleksijo in/ali skotopičnim sindromom o prednostih in težavah v vsakdanjem in poklicnem življenju;
- strokovna predavanja in izobraževalna srečanja o disleksiji in skotopičnem sindromu za šole, starše, lokalne skupnosti in druge zainteresirane;
- nacionalne in mednarodne projekte na področju disleksije in skotopičnega sindroma.

Na Inštitutu omogočamo:

- nakup barvnih folij;
- testiranje za barvna očala v sodelovanju z Irlen Clinic iz Londona.

Na Inštitutu razvijamo in skrbimo za:

- načine, kako spodbujati zanimanje in motivacijo za učenje pri otrocih, mladostnikih in odraslih osebah z disleksijo;
- usposabljanja za mentorje, prostovoljce, inštruktorje in druge, ki delajo z osebami z disleksijo;
- uporabo raziskovalnih rezultatov v praksi;
- ozaveščanje o kakovosti izobraževanja oseb z disleksijo;
- ozaveščanje o disleksiji v odraslosti;
- članke, priročnike in knjige o disleksiji in skotopičnem sindromu.

Sodelavci Inštituta so:

- Prof. dr. Marija Kavkler, predstojnica
- Ljubica Kosmač, prof., izvršna direktorica
- dr. Milena Košak Babuder
- Prof. dr. Ana Krajnc
- dr. Polona Kelava
- Meta Žgur
- dr. Dušana Findeisen

Testiranje

Testiranje za ugotavljanje sindroma skotopične občutljivosti poteka vsak petek na Inštitutu za disleksijo, Poljanska cesta 6, v predavalnici 6. Testiranje poteka v dveh delih. V prvem delu pridobimo anamnezo, s katero se ugotovi morebitna povezava med disleksijo in skotopičnim

sindromom pri testirancu. V drugem delu opravimo testiranje z barvnimi folijami, s katerim potrdimo ali ovržemo skotopični sindrom.

Poročilo o delu Inštituta za disleksijo v letu 2015

Ustanovitev Inštituta za disleksijo

Inštitut za disleksijo je bil ustanovljen na rednem občnem zboru društva februarja 2015, Svet Inštituta pa je začel z delom avgusta 2015. Iz zasebne lasti je prof. dr. Ana Krajnc dala inštitutu test barvnih folij, vso dosedanje dokumentacijo o 20-letnem delu in spremljajoče gradivo. Dokumentacija se hrani v predsobi predavalnice 6, Poljanska 6.

Prijava na razpis MOL-a

Pripravili smo predlog projekta in se javili na razpis MOL-a s prijavo za svetovalno dejavnost. Julija smo dobili projekt zavržen. Vpogled v argumente in utemeljitev zavrnitve prijave na razpis ni bil možen.

Imenovanje sodelavcev in Sveta Inštituta, razdelitev funkcij

Ustanovni sestanek sodelavcev Inštituta za disleksijo je bil 26. avgusta 2015, na katerem smo določili tudi pristojnosti: za predstojnico Inštituta smo izvolili prof.dr. Marijo Kavkler, odgovornost vodenja pisarne na sedežu UTŽO je prevzela univ. dipl. andragoginja Meta Žgur, vlogo izvršne direktorice je prevzela Ljubica Kosmač, nekdanja ravnateljica Osnovne šole Ledina in usposobljena mentorica za otroke z disleksijo. Poleg navedenih so člani Sveta Inštituta še: prof. dr. Ana Krajnc, dr. Polona Kelava, dr. Milena Košak Babuder in dr. Dušana Findeisen. Člani Sveta se sestajajo po potrebi. Direktorica in vodja pisarne skličeta sejo članov Sveta v skladu z aktualnimi potrebami in dogodki ali na pobudo ostalih članov Sveta.

Usposabljanje sodelavk za testiranje z Irlen testom

Odziv na predavanja o disleksiji in skotopičnem sindromu po Sloveniji, ki jih je izvajala Ljubica Kosmač, je bil odmeven in javljali so se starši iz raznih krajev Slovenije. Del tega so bili tudi vplivi člankov in radijskih oddaj. Zato je prof. dr. Ana Krajnc začela z usposabljanjem dveh kandidatki za testiranje skotopičnega sindroma: Mete Žgur in dr. Polone Kelava. V novembru sta prevzeli že večino testiranja za ugotavljanje sindroma skotopične občutljivosti.

Usposabljanje za pomoč in podporo otrok s težavami pri branju in pisanju

Meta Žgur je v septembru in oktobru opravila e-izobraževanje z naslovom *Podpora otrok s težavami pri branju in pisanju* (Supporting children with difficulties in reading and writing), ki sta ga izvedli Univerza v Londonu in Mednarodni inštitut za izobraževanje & disleksijo. Prejela je potrdilo o uspešno opravljenem usposabljanju.

Priprava knjižice Kaj je sindrom skotopične občutljivosti?

Ljubica Kosmač je pripravila knjižico o skotopičnem sindromu, namenjeno učiteljem in staršem, da bi pravilno in bolje razumeli, zakaj otrok ne more brati. Če gre za skotopični sindrom, črke otroku na papirju plešejo, so nejasne, se prekrivajo, so kot prerezane, se bleščijo itd. Z barvnimi folijami in individualnimi barvnimi očali je mogoče ta nevrološki primanjkljaj nadomestiti in doseči jasno percepcijo besedila. Strokovno jo je pregledala prof. dr. Ana Krajnc. V letu 2016 jo bo ilustriral ilustrator Ciril Horjak. Pripravljeni izvod smo poslali na Zavod RS za šolstvo (ZRSŠ), direktorju dr. Vinku Logaju, s prošnjo, da knjižico tiskajo in jo razpošljejo na šole. Strošek za oblikovanje bo okrog 500,00 EUR, vse ostalo je plod prostovoljskega dela. Do konca leta 2015 z ZRSŠ še nismo prejeli odgovora.

Testiranje in delo s strankami vsak petek

Testiranja so potekala vsak petek v mesecu. Sproti so bila pripravljena tudi strokovna mnenja in poslana testirancem, ki so po potrebi vabljeni še na dodatna srečanja in svetovanja. Meta Žgur je preskrbela ustrezne folije in sporočala želje po individualnih pregledih za barvna očala za Alana Penna z Irlen Clinic iz Londona. Ljubica Kosmač, ki je na podlagi tudi drugih povpraševanj pripravila seznam za preglede. Vodila je tudi vso komunikacijo z londonskim strokovnjakom in prijavljenimi osebami, teh je bilo 18, dogovorila se je tudi za prostor testiranja na OŠ Ledina v Ljubljani. V letu 2015 smo testirali 32 otrok za skotopični sindrom.

Priprave za izvedbo usposabljanja za presojevalceskotopičnega sindroma

Zaradi velikih potreb v praksi je policentrični razvoj testiranja skotopičnega sindroma zelo nujen. V začetku naj bi se razširile možnosti prav z usposabljanjem in delovanjem strokovnjakov na posameznih šolah. V novembru in decembru 2015 so na Inštitutu za disleksijo potekale priprave za usposabljanje za presojevalce sindroma skotopične občutljivosti na posameznih šolah po Sloveniji. Ljubica Kosmač je vodila sodelovanje z izvajalcem usposabljanja, Alanom Pennom z Irlen Clinic London, kot tudi ostale priprave na usposabljanje. Meta Žgur je sodelovala v promociji usposabljanja in sprejemanju prijav. Za usposabljanje se je prijavilo 14 oseb. Izvedba usposabljanja je potekala 22. in 23. januarja 2016. Udeleženci usposabljanja so prejeli tudi gradivo: teste in priročnike. Donator g. Luka Križaj je omogočil udeležbo štirim članicam našega Inštituta (Meta Žgur, dr. Poloni Kelava, prof. dr. Ani Krajnc in Ljubici Kosmač).

Sodelovanje s Pedagoško fakulteto Univerze v Ljubljani

Na sestanku 26. 8. 2015 smo se dogovorili o sodelovanju s Pedagoško fakulteto v Ljubljani. Dokumentacijo testiranja v zadnjih 20 letih smo dali na razpolago prof. dr. Mariji Kavkler in dr. Mileni Košak Babuder, predavateljicama Pedagoške fakultete v Ljubljani, za namen nadaljnjega raziskovanja. Nataša Metlika, študentka Pedagoške fakultete, raziskovalno spremlja delo Inštituta in na to temo pripravlja magistrsko nalogo. Hospitirala je tudi pri testiranjih in dobila na razpolago potrebno dokumentacijo.

Inštitut za disleksijo na Facebook strani

Inštitut za disleksijo ima svojo Facebook stran, ki nudi vpogled v razne oddaje, video prispevke, aplikacije, članke o disleksiji in skotopičnem sindromu: <https://www.facebook.com/disleksijainstitut/>

Facebook stran Inštituta za disleksijo je odprla Meta Žgur in ga tudi ureja. Zanimanje je veliko, poleg člankov v slovenščini je objavila tudi nekatere v angleščini.

Inštitut za disleksijo na domači strani SUTŽO

Dr. Polona Kelava, Meta Žgur in Ljubica Kosmač, članice Sveta Inštituta za disleksijo, so pripravile osnutek za spletno stran Inštituta za disleksijo na domači strani Slovenske UTŽO in jo poslale v dopolnitev ostalim članicam Sveta. Inštitut bo imel na spletni strani Slovenske UTŽO (www.utzo.si) svojo podstran.

Sodelovanje z mediji

Člani Inštituta so pripravili več pisnih prispevkov, radijskih oddaj (Storž, Med štirimi stenami), sodelovali so v TV oddajah (Tednik, Dobro jutro). Zavedajo se, da je sodelovanje z mediji zelo pomembno, predvsem z vidika ozaveščanja javnosti.

Financiranje

Inštitut za disleksijo se financira iz izvajanja testiranja in svetovanja uporabnikom Inštituta (testiranje skotopičnega sindroma).

DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA

Znaš, nauči drugega: učenje računalništva v dvojicah

Gibanje *Znaš, nauči drugega* temelji na prostovoljskem prenašanju računalniškega znanja. Povezuje starejše mentorje, ki so pripravljeni svoje računalniško znanje prostovoljno posredovati mentorirancem in starejšim, ki želijo to znanje pridobiti. Učenje v dvojicah namreč omogoča večje prilagajanje posamezniku in njegovim potrebam.

Na uvodnem srečanju gibanja *Znaš, nauči drugega* ob začetku študijskega leta 2014/2015 je Meta Žgur, koordinatorica gibanja, predstavila koncept in vizijo gibanja ter predstavila delovanje učnih dvojic. Srečanja se je udeležilo 19 mentorirancev in mentorjev. Pet mentorjev se je prvič udeležilo gibanja in so na novo postali mentorji. Do junija 2015 je v gibanju *Znaš, nauči drugega* delovalo devet mentorjev v devetih stalnih prostovoljskih učnih dvojicah, nekatere učne dvojice pa so se srečale enkrat do dvakrat, ko se je pojavil določen računalniški problem. Tako je do junija 2015 spoznavało uporabo računalnika 13 mentorirancev.

Teme v računalniških učnih dvojicah so bile naslednje: operacijski sistem Windows 7 in 8, raziskovalec, elektronska pošta, brskanje po internetu, uporaba zunanjih medijev, Word, obdelava in prenos fotografij, prenos dokumentov, skype, spletne strani, spletni zemljevidi, protivirusna zaščita, posodabljanje programov, varnost na internetu, formatiranje računalnika.

V letu 2015 so mentorji Peter Tičar, Jurij Kus, Dušan Zužič, Vladka Burja, Špela Jerala in Elena Jenček opravili skupno 52,5 ur prostovoljnega dela (ali 70 pedagoških ur). Dušan Zužič je opravil 21 ur (28 pedagoških ur), Peter Tičar 3 ure (4 pedagoških ur), Jurij Kus 4,5 ur (6 pedagoških ur), Vladka Burja 3 ure (4 pedagoške ure), Špela Jerala 15 ur (20 pedagoških ur) in Elena Jenček 6 ur (8 pedagoških ur). Branka Wraber je mentorirala na domu, zato zanjo nimamo podatka. Podatkov nimamo tudi za Štefana Huzjana in Boruta Lipovca.

V torek, 27. januarja 2015, je v Narodnem muzeju Slovenije potekalo mednarodno projektno srečanje *Digital Danube*, na katerem je Meta Žgur predstavila gibanje *Znaš, nauči drugega* in predstavila računalniško izobraževanje na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani. Z udeleženci srečanja se je pogovarjala tudi o pomembnosti IKT za starejše.

15. aprila 2015 je v Velenju potekal 3. mednarodni festival znanja in kulture starejših v organizaciji Slovenske UTŽO. V popoldanskem delu je potekalo 3. medgeneracijsko srečanje v okviru projekta *Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje z naslovom Svoboda sodelovanja: Znaš, nauči drugega, medgeneracijsko učenje na področju IKT*. Meta Žgur je na srečanju predstavila gibanje *Znaš, nauči drugega* in sodelovala v IKT delavnicah.

Mentorji v študijskem letu 2014/2015:

- Jurij Kus
- Dušan Zužič
- Branka Wraber
- Peter Tičar
- Špela Jerala
- Elena Jenček
- Vladka Burja
- Borut Lipovec
- Štefan Huzjan

Mentoriranci v študijskem letu 2014/2015:

- Marija Škerl
- Mira Vlaj
- Jožica Ronchi
- Damjana Mikyška
- Oton Mikulič
- Matevž Vidmar
- Vojka Vidmar
- Bojan Robič
- Marjeta Hajdu
- Alenka Česnik
- Verena Bergant
- Vera Rojs Rant
- Vera Rožanc

Specialna knjižnica

Specialna knjižnica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje je namenjena raziskovalcem, mentorjem, starejšim študentom, novinarjem, še posebej pa študentom fakultet, ki prihajajo na organizirano študijsko prakso in preučujejo različna vprašanja starejših, bodisi osebna, bodisi družbena. V letu 2015 je knjižnico obiskalo 32 obiskovalcev; večina njih so bili naši študenti in mentorji ter študenti fakultete Univerze v Ljubljani. V letu 2015 smo izposodili 35 knjižničnih enot.

Knjižnica šteje skupno 1881 enot. Knjižnično gradivo je objavljeno v elektronski obliki tudi na naši domači spletni strani: <http://www.utzo.si/knjiznica/knjiznicno-gradivo/>

V letu 2015 smo knjižnico dopolnili s 102 novimi knjižničnimi enotami.

Gradivo knjižnice je urejeno po lastnem sistemu, tj. glede na najpogostejša področja, ki smo jih prepoznali in prevladujoče ključne besede. Vsebinska področja, v katere je knjižnično gradivo razdeljeno, imajo svoje oznake (v oklepaju) in so naslednja:

- Raziskovalne naloge (RN): 54 enot;
- Strokovne in predstavitvene publikacije UTŽO (SPU): 97 enot;
- Izdelki študijskih krožkov (IŠK): 44 enot;
- Študijska praksa študentov (ŠP): 26 enot;
- Članki o izobraževanju starejših v Andragoških spoznanjih (ČAS): 38 enot;
- Andragoška spoznanja (AS): 69 enot;
- Umetnost (U): 16 enot;
- Umetnostna zgodovina (UZ): 18 enot;
- Psihogeriatrija (PG): 14 enot;
- Starejši in prostovoljstvo (SiP): 51 enot;
- Gerontologija (G): 96 enot;
- Socialna gerontologija (SG): 137 enot;
- Socialno varstvo (SV): 74 enot;
- Narodopisje (NAR): 95 enot;
- Andragogika (ANDR): 388 enot;
- Jezikoslovje (JEZ): 26 enot;
- Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje (SU): 137 enot;
- Drugo knjižno gradivo (DG): 286 enot;
- Avdio-video gradivo (AVG): 168 enot;
- Disleksija (DIS): 47 enot.

Izbrane knjige iz novega knjižničnega gradiva v 2015:

- Žgur, M. (2015). Transformativno učenje v luči sodelovanja starejših v mednarodnem projektu Z menoj po mojem mestu. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.
- Miklič, T. (2015). Fremdsprachen im dritten Lebensabschnitt (Tuji jeziki v tretjem življenjskem obdobju). Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.
- Vprašalnik o delovanju, potrebah in zadovoljstvu slovenske mreže organizacij izobraževanja starejših. (2014). Ljubljana: Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje.
- Čeh, A.G. (2015). Učenje, učna, psiho-socialna in druge oblike medsebojne pomoči med člani študijskega krožka na univerzi za tretje življenjsko obdobje, Raziskava v mreži Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Ljubljana: Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje.
- Findeisen, D. (2011). Družbeno poslanstvo prostovoljstva: Zakaj prostovoljni kulturni mediatorji v bolnišnici. Ljubljana: Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje.
- Muršak, J., Javrh, P. in Kalin, J. (2015). Community and Teacher's Professional Development. Hambrug: Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek.
- Research on Active Ageing and European Cinema Review. (2014). CINAGE partners. Great Britain, Portugal, Italia, Slovenia.
- CINAGE – European Cinema for Active Ageing (2015). Luč, kamera, akcija! – Priročnik za starejše odrasle. CINAGE partners. Great Britain, Portugal, Italia, Slovenia.
- CINAGE – Evropski film za dejavno staranje (2015). Smernice za izobraževalce odraslih. CINAGE partners. Great Britain, Portugal, Italia, Slovenia.
- CINAGE gradivo.(2015). CD in DVD.CINAGE partners. Great Britain, Portugal, Italia, Slovenia.
- Magajna, L., Kavkler, M. in Ortar-Križaj, M. (2003). Adults with Self-Reported Learning Disabilities in Slovenia: Findings from the International Adult Literacy Survey on the Incidence and Correlates of Learning Disabilities in Slovenia. Dyslexia, 9, 229-251.
- Certificate in Adult Dyslexia Support Level 3 Course Reader. (2003). Part 1. London: London Language & Literacy Unit.
- Kontler – Salamon J.(2015). Za resnico do zadnjega diha – Pater Ivan Tomažič, ustanovitelj Korotana. Ljubljana: Modrijan založba.
- Žerdin, T (2003). Motnje v razvoju jezika, branja in pisanja. Kako jih odkrivamo in odpravljamo. Ljubljana: Društvo BRAVO za pomoč otrokom in mladostnikom s specifičnimi učnimi težavami.

Mentorstvo študentom

V letu 2015 smo na Univerzi za tretje življenjsko obdobje omogočili študijsko prakso, izdelavo raziskovalnih nalog ali svetovali pri raziskovalnih nalogah 12 študentom.

Špela Balant, študentka andragogike in zgodovine je pri pripravi diplomske naloge *Osnovno šolanje v Ljubljani med okupacijo (1941 – 1945)* opravila vodene razgovore s študenti zgodovine pri mentorju Milošu Mahorčiču. Skozi razgovore je želela pridobiti podatke, kako je potekalo osnovnošolsko izobraževanje v Ljubljani med drugo svetovno vojno.

Študenti UTŽO Ljubljana so sodelovali pri izpolnjevanju spletnega vprašalnika, s katerim je *Štefanija Jaksetič Dujc*, doktorska študentka Teološke fakultete v Ljubljani, želela zajeti starostno skupino študentov UTŽO pri svoji raziskavi za pripravo doktorata iz zakonske in družinske terapije.

Tanja Miklič, absolventka na Katedri za didaktiko nemščine Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je na UTŽO Ljubljana v obdobju od januarja do aprila opravila obsežno raziskavo za diplomsko nalogo *Tuji jeziki v tretjem življenjskem obdobju*. Anketirala je 218 študentov jezikovnih študijskih krožkov. Za svoje diplomsko delo je prejela Prešernovo nagrado Filozofske fakultete. Povzetke njenih ugotovitev najbolje predstavijo nekatere izjave anketirancev: večina jih navaja, da se lažje in boljše učijo v skupini, kjer je učenje med sovrstniki bolj zabavno, med seboj si pomagajo, skupina omogoča medsebojno komuniciranje in primerjanje. Za jezikovno izobraževanje se starejši odločijo iz veselja do poznavanja tujega jezika, kulture in zgodovine, uporabnosti jezika, pomoči vnukom pri učenju, ohranjanja svojih kognitivnih sposobnosti, učenja v družbi sovrstnikov itd.

Daša Helena Kobe, zaključila študij francoščine in ruščine na FF, je v okviru pedagoško-andragoškega izobraževanja (PAI) pri nas od 5. do 26. marca 2015 opravljala andragoško prakso. Omogočili smo ji hospitacije v študijskih krožkih za francoščino pri mentorici Mariji Cizelj in mentorici Jasni Baldeck ter v študijskih krožkih za ruščino pri mentorici Tjaši Pavšič Klasinc. Obiskala je tudi druge študijske skupine (Trgi, ulice in stavbe okoli nas, Umetnost pripovedovanja, Od branja do pisanja), prevzela občasno mentorstvo v izbrani skupini za francoščino ter se udeležila javnih predavanj na UTŽO.

Jernej Tiran, doktorski študent geografije Filozofske fakultete v Ljubljani, je v svoji doktorski disertaciji preučeval kakovost bivalnega okolja v izbranih slovenskih mestih. Raziskovalno vprašanje, na katerega je želel dobiti odgovore študentov UTŽO, se je nanašalo na izbrane značilnosti bivalnega okolja in njegove okolice, ki so pomembne za starejše prebivalce Ljubljane. Rezultati raziskave so pokazali, da starejši najbolj cenijo bivanje v varnem, zdravem, prijetnem in neonesnaženem bivalnem okolju (kakovost zraka, prisotnost okoliške vegetacije, odsotnost vizualno motečih objektov, odsotnost kriminala, varnost pred poplavami in bližino zelenih površin). Rezultati so zelo podobni rezultatom mlajših starostnih skupin.

Cvijeti Grijak, svetovalki za ljubiteljsko kulturo mesta Zagreb na Mestnem uradu za izobraževanje, kulturo in šport, smo z nasveti in gradivom pomagali pri izdelavi magistrske naloge *Obrazovanje osoba treće životne dobi u koncepciji cjeloživotnog učenja u Republici Hrvatskoj*. V magisteriju, ki ga opravlja na Centru za podiplomske študije Sveučilišta Zagreb,

predstavlja slovenski model univerz za tretje življenjsko obdobje (mrežo slovenskih UTŽO) in ga primerja z izobraževanjem starejših na Hrvaškem.

Anji Pörš, študentki zgodovine Filozofske fakultete v Ljubljani, smo omogočili študijsko prakso v okviru Pedagoško-andragoškega izobraževanja (PAI). Hospitirala je v študijskih skupinah za umetnostno zgodovino, angleščino, Človek in njegove pisave. Z udeležbo v študijskih skupinah je pridobila neposredno izkušnjo, kako in zakaj se starejši izobražujejo v študijskih skupinah UTŽO.

Saša Kočar in *Špela Jeralas* ta na praksi opravili raziskavo in napisali seminarsko nalogo *Vplivi in motivi za vključevanje v izobraževalne programe: Projektno učenje za mlade in Univerza za tretje življenjsko obdobje*. Njune ugotovitve so potrdile, da imajo starejši visoko motivacijo za izobraževanje, glavni motiv za vključitev na UTŽO je novo znanje in da ima mentor ključno vlogo pri učenju v skupini.

V novembru smo na Univerzi za tretje življenjsko obdobje omogočili andragoško prakso študentkama pedagogike in andragogike Filozofske fakultete v Ljubljani: *Katji Aleksič* in *Maši Emeršič*. Na praksi sta spoznavali poslanstvo, področja in dejavnosti naše organizacije, se udeležili več izobraževalnih srečanj študijskih skupin, prisostvovali partnerskim dogodkom UTŽO z Mladinsko knjigo (Enajsta šola v knjigarni), s kinom Komuna (Filmski abonma Srečamo se v kinu) in Javno agencijo RS za varnost v prometu (izobraževalni cikel Znanje za varnost v prometu).

Študentka *Katja Aleksič* je opravljala andragoško prakso od 2. do 26. novembra 2015. V okviru prakse je naredila zgoščen pregled spletnih strani članic mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Ugotovitve: večina slovenskih UTŽO ima spletno stran (38 od skupno 49 UTŽO), večina ima tudi jasno in pregledno predstavljene svoje izobraževalne programe, manj je na njihovih spletnih straneh razvidno oziroma ni navedeno, da je posamezna UTŽO članica nacionalne mreže Slovenska UTŽO, nimajo prevezave do e-novic mreže ali do učnih pisem Mentor in znanje.

Študentka *Maša Emeršič* je opravljala andragoško prakso od 16. do 27. novembra 2015. V okviru prakse je pripravila analizo objav člankov UTŽO na spletni strani EPALE, namenjeni strokovni in zainteresirani laični javnosti na področju izobraževanja odraslih. V letu 2015 smo imeli na EPALE objavljenih 35 prispevkov, od tega je bilo namenjeno izobraževanju starejših 48,6 % objav, družbeni transformaciji odnosa do starosti in staranja 28,6 % objav in novostim, ki se uvajajo ali bi jih veljalo uvesti, 22,8 % objav.

Sari Antolin, študentki Fakultete za družbene vede, smer Sociologija-kadrovski menedžment, smo podali odgovore na njen vprašalnik o poslanstvu in dejavnostih UTŽO.

Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah in drugo sodelovanje s sorodnimi organizacijami

Znanje ima največjo vrednost in se najbolj krepi, kadar spoznamo, da naše znanje in spretnosti potrebujejo tudi drugi. Zato smo na UTŽO Ljubljana uvedli več modelov vzporednega izobraževanja in prostovoljskega dela v javnih kulturnih, izobraževalnih, zdravstvenih humanitarnih organizacijah. Nastajajočo prakso raziskovalno spremljamo in jo zrcalimo v časopisnih člankih in radijskih oddajah.

V Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani že več deluje skupina prostovoljcev, slušateljev UTŽO, ki so po predhodnem usposabljanju vključujejo v organizirano prostovoljno delo v Botaničnem vrtu. Program poteka pod imenom *Vrtni prostovoljci v Botaničnem vrtu*.

Programsko partnersko sodelovanje imamo razvito tudi s Prirodoslovnim muzejem Slovenije, v okviru katerega deluje študijska skupina UTŽO Narava – znana neznanka, ki jo vodi kustosinja muzeja dr. Staša Tome. Člani skupine in študenti drugih skupin na UTŽO se vključujejo v delo muzeja kot *prostovoljni kulturni mediatorji* (vodijo delavnice za otroke, vodijo po razstavi Dotikanje dovoljeno ipd.). Skupina pod mentorstvom dr. Staše Tome ob zaključku študijskega leta pripravi razstavo, s katero javnosti predstavi svoje delo v tekočem študijskem letu. V letu 2015 so se predstavili s skupinsko razstavo Narava doma in po svetu.

Študenti UTŽO, prostovoljni kulturni mediatorji, delujejo tudi v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje Ljubljana ter v Tehniškem muzeju Bistra. V letu 2015 smo vstopili v sodelovanje z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana (DLUL), kjer se študenti UTŽO po predhodnem usposabljanju vključujejo kot informatorji in spremljevalci po razstavah v Galeriji DLUL.

V študijskem krožku Umetnost pripovedovanja člani skupine razvijajo veščine in tehnike pripovedovanja zgodb. Člani skupine iščejo možnosti in načine, kako branje in pripovedništvo povezati z različnimi ciljnim skupinami (otroki v vrtcih in šolah, bolnišnicah, v domovih starejših). Sodelujejo na literarnih srečanjih v knjižnicah, knjigarnah in drugod.

Z UNICEF-om nas povezuje dolgoletni humanitarni projekt Punčka iz cunj. Študentke, prostovoljke UTŽO, oblikujejo in izdelujejo punčke, pripravljajo samostojne razstave, sodelujejo na lokalnih in nacionalnih prodajnih razstavah.

Z Mavrico, enoto CUDV, smo vstopili v organizirano sodelovanje v letu 2014. Mavrica je namenjena osebam po pridobljeni možganski poškodbi glave. Slušatelji UTŽO so se vključili v delo Mavrice kot prostovoljni voditelji učnih delavnic za uporabnike Mavrice. Študenti UTŽO različnih strokovnih profilov in s pedagoškimi izkušnjami so pripravili za uporabnike Mavrice učne delavnice angleščine, bralni krožek ipd.

Z namenom uresničevanja svojega poslanstva se SUTŽO povezuje s sorodnimi organizacijami v svojem okolju kot so Zveza društev upokojencev Slovenije, Slovenska filantropija, Andragoški center Slovenije, Andragoško društvo Slovenije, Društvo študentov andragogike in pedagogike, Mestni kino Kinodvor, kino Komuna, Slovensko mladinsko gledališče, CNVOS, Mladinska knjiga – knjigarna Konzorcij, Inštitut Antona Trstenjaka, UNICEF, Botanični vrt v Ljubljani, Prirodoslovni muzej Slovenije, Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani, Muzej za arhitekturo in oblikovanje, Slovenski etnografski muzej, revija

Vzajemnost itd. Z navedenimi in drugimi organizacijami nas povezuje kontinuirano programsko sodelovanje ali sodelovanje v posameznih ali občasnih dogodkih in akcijah.

Tudi v letu 2015 smo sodelovali na vsakoletnem Bazarju nevladnih organizacij Lupa, ki ga organizira CNVOS in je potekal 24. septembra na Prešernovem trgu in okoliških ulicah v centru mesta. Na naši predstavitveni stojnici smo predstavljali izobraževalne programe in druge dejavnosti Univerze za tretje življenjsko obdobje ter animirali obiskovalce za vpis.

S Slovensko filantropijo in drugimi nevladnimi organizacijami smo povezani v Konzorciju vsebinskih mrež. Sodelavci Slovenske filantropije se občasno vključujejo v usposabljanje prostovoljcev UTŽO za organizirano prostovoljno delo v javnih ustanovah, predvsem na področju etike prostovoljnega dela.

Z Mestnim kinom Kinodvor nas že nekaj let povezuje dobro obiskan filmski abonma za poznejša leta *Filmska srečanja ob kavi*. V letu 2015 smo razvili soroden filmski abonma tudi s kinom Komuna pod naslovom *Srečamo se v kinu*. V vodene razgovore po ogledu filma se vključujejo mentorji in slušatelji, ki na UTŽO vodijo ali študirajo programe v povezavi z vsebino filma.

Že utečeno partnersko sodelovanje nas povezuje tudi s Slovenskim mladinskim gledališčem, s katerim smo skupaj razvili gledališki abonma za starejše *Gledališče ob petih*. Po vsaki gledališki predstavi pripravi SMG za obiskovalce pogovore z igralci, dramaturgi in režiserji uprizoritve.

Sorodno programsko sodelovanje imamo že več let razvito s Slovenskim etnografskim muzejem, v okviru katerega slušatelji UTŽO pod mentorstvom kustosov muzeja spoznavajo različna področja etnologije, etnografske zbirke v muzeju in se s svojim znanjem in izkušnjami vključujejo v delo muzeja.

Z Mladinsko knjigo, enoto Knjigarna Konzorcij, smo povezani v programu *Enajsta šola vknjigarni*. Vsak prvi torek v mesecu mentorji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavijo študijska področja in teme, zanimive za študente UTŽO in širšo javnost.

Z Mestno knjižnico Ljubljana nas povezujejo občasni skupni programski dogodki, namenjeni meščanom Ljubljane in širši javnosti, kot denimo v septembru in oktobru *razstava* keramikov UTŽO Ljubljana in UTŽO Domžale ter 30. septembra dogodek ob uvodu v novo študijsko leto *Ta svet je učenja vreden*.

Z Društvom študentov andragogike in pedagogike nas povežejo občasne skupne aktivnosti (predstavitev našega dela študentom andragogike, skupno programsko sodelovanje itd.).

Tudi v letu 2015 nas je povezalo sodelovanje s številnimi knjižnicami po Sloveniji, v katerih je imela prof. dr. Ana Krajnc javno predstavitev svoje knjige *Spoznaj sebe in druge. Človek kot družbeno bitje*.

Z Zvezo društev upokojencev Slovenije (ZDUS) nas povezujejo prizadevanja za oblikovanje skupnih pobud na področju starejših: za enakovredno vključevanje starejših v vsa področja družbenega delovanja (politike, gospodarstva, kulture, sociale, zdravstva, izobraževanja ...).

Z Oddelkom za pedagogiko in andragogiko smo povezani od samih začetkov UTŽO, saj je bila ena od so-ustanoviteljic UTŽO vodilna andragoginja v slovenskem prostoru prof. dr. Ana

Krajnc. Tedanji študenti andragogike so raziskovalno spremljali in se prostovoljsko vključevali v razvoj izobraževanja starejših in nastanek UTŽO. Smo učna baza za študente andragogike (na andragoško prakso sprejemamo študente andragogike, nudimo jim svetovanje in pomoč pri opravljanju raziskovalnih nalog, hospitacij v študijskih skupinah UTŽO), strokovnjaki UTŽO s prispevki sodelujemo na ESREI - konferenci v organizaciji Oddelka za pedagogiko in andragogiko, nekateri predavatelji navedenega oddelka so člani Zbora naše organizacije itd.

Z Andragoškim centrom Slovenije in Andragoškim društvom Slovenije nas združuje skupno področje našega delovanja: izobraževanje odraslih. Naša prizadevanja se prepletajo v iskanju možnosti za nadaljnji razvoj področja izobraževanja odraslih, v skupni javni kampanji, sodelovanje na posvetih, konferencah ipd.

Javna kampanja

Spletne novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

V obdobju januar - december 2015 smo izdali trinajst številčk e-novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Pošiljamo jih v prvi vrsti študentom, mentorjem in sodelavcem Univerze za tretje življenjsko obdobje, pa tudi širši strokovni javnosti: strokovnjakom na področju andragogike, socialne gerontologije, psihologije, geragogike, medicine, oblikovalcem lokalnih in nacionalnih politik, študentom v terciarnem izobraževanju, sorodnim organizacijam, novinarjem. E-novice odpirajo nove poglede in vprašanja o starejših, dejavni starosti in novih socialnih vlogah starejših.

Domača spletna stran, elektronske in pisne okrožnice, oglasna deska

Na domači spletni strani www.utzo.si seznanjamo študente, mentorje, mrežo slovenskih univerz in širšo javnost o dogodkih, novostih, tekočih dogajanjih in aktivnostih v projektih na Univerzi za tretje življenjsko obdobje.

Študente obveščamo o tekočih dogajanjih s pisnimi in z elektronskimi dopisi (okrožnicami) ter z obvestili na oglasnih deskah na sedežu UTŽO. Animatorje študijskih skupin, ki nimajo elektronske pošte, posebej obveščamo s pisnimi okrožnicami. Oglasne deske so tematsko razporejene in sicer: Obvestila in vabila UTŽO Ljubljana, e-novice Slovenske UTŽO, Kulturni dogodki v našem mestu in druge novice iz partnerskih ustanov, Kritični razmislek o poznejših letih in družbenem delovanju starejših.

Objavljanje v drugih elektronskih medijih

Obvestila o aktualnih dogajanjih in novostih na Univerzi za tretje življenjsko obdobje objavljamo tudi na spletnem portalu Seniorji.info, Facebook strani, spletnem portalu Moja občina (mojaobcina.si/ljubljana), v CNVOS obvestilih, v Eurydice novicah, spletni strani Napovednik.com, e-novičkah ACS, e-novicah Andragoškega društva Slovenije (ADEES).

Mentor in znanje

V letu 2015 smo izdali tri številke elektronske publikacije Mentor in znanje, ki je namenjena predvsem mentorjem študijskih skupin, pa tudi izobraževalcem starejših iz drugih okolij:

- Mentor in znanje 1: O metodi akcijskega raziskovanja (februar 2015)

- Mentor in znanje 2: Svetovalna vloga mentorjev v izobraževanju starejših (avgust 2015)
- Mentor in znanje 3: Izobraževanje za strpnost in upoštevanje drugačnosti (oktober 2015)

Drugo sodelovanje z mediji

Sodelovanje v radijskih in televizijskih oddajah

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 21.1.2015

Tema: O projektu in razstavi Z menoj po mojem mestu (Personal Townstours) in o dejavnem staranju

Sodelovala: Vida Vilhar Pobegajlo

Novinarka: Darja Pograjc

Vaš kanal TV Novo mesto, oddaja Zdravje je, 24.2.2015

Tema: Univerza za tretje življenjsko obdobje

Sodelovala: prof. dr. Ana Krajnc

Novinarka: Jana Debeljak

Povezava: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=a-LI2FGr3F8

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 4.3.2015

Tema: Tečaj CINAGE – snemanje kratkih filmov o dejavni starosti

Sodelovali: Uroš Trampuš, Katarina Morano, Meta Žgur, dr. Dušana Findeisen

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <http://4d.rtv slo.si/arhiv/storz/174323102>

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 22.4.2015

Sodelovala: Ema Andoljšek, mentorica UTŽO Ljubljana

Novinarka: Darja Pograjc

Povezava: <http://radioprvi.rtv slo.si/2015/04/storz-4/>

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 13.5.2015

Tema: »48 od 1623«.

Sodelovali: dr. Dušana Findeisen, mentorica Meta Kutin in študentke študijske skupine Trgi, ulice in stavbe okrog nas

Novinarka: Lucija Fatur

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 9.9.2015

Tema: Dejavnosti Univerze za tretje življenjsko obdobje

Sodelovali: mentorica dr. Rajka Bračun Sova, mentor Matič Pavlič, mentor Robert Mlakar

Novinarka: Lucija Fatur

Radiotelevizija Slovenija, oddaja Dobro jutro, 15.9.2015

Tema: Inštitut za disleksijo – zakaj in za koga?

Sodelovala: Ljubica Kosmač

Novinar: Igor Krmelj

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Med štirimi stenami, 19.10.2015

Tema: Disleksija

Sodelovali: prof. dr. Ana Krajnc in Nina Zver

Novinarka: Jana Papler Bajželj

Povezava: <http://radioprvi.rtvsllo.si/2015/10/disleksija/>

Radiotelevizija Slovenija, oddaja Dobro jutro, 9.12.2015

Tema: Ustvarjanje punčk iz cunj (sodelovanje v UNICEF-ovem projektu), razstava na Ljubljanskem gradu

Sodelovala: Milena Bratun

Članki in objave v javnih občilih izpod našega peresa

Findeisen, D. (2015). »SUTŽO, CINAGE in AGRFT z roko v roki«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, januar, str. 18,19.

Findeisen, D. (2015). »Hiša na Albi je gostila predstavnike evropske mreže DANET«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, januar, str.22.

(2015). »Iščemo statistike za sodelovanje v kratkem filmu Nalezljivo veselje«, *Moja občina*, 10. februar, <http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/iscemo-statiste-za-sodelovanje-v-kratkem-filmu-nalezljivo-veselje.html>.

(2015). »Zahvala za sodelovanje v kratkem filmu Nalezljivo veselje«, *Moja občina*, 17. februar, <http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/zahvala-za-sodelovanje-v-kratkem-filmu-nalezljivo-veselje.html>.

(2015). »Branjevec, Nalezljivo veselje in Pravica do avanture so naslovi treh novih CINAGE kratkih filmov«, *Moja občina*, 19. februar, <http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/branjevec-nalezljivo-veselje-in-pravica-do-avanture-so-naslovi-treh-novih-cinage-kratkih-filmov.html>.

(2015). »Obstaja nekaj, kar lahko vidim, čutim, povem. To je film. Tečaj CINAGE na Radiu Slovenija 1«, *Moja občina*, 10. marec, <http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/obstaja-nekaj-kar-lahko-vidim-cutim-povem-to-je-film-tecaj-cinage-na-radiu-slovenija-1.html>.

Findeisen, D. (2015). »Mednarodno srečanje Digitalna Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, marec, str.22.

Findeisen, D. (2015). »Branjevec, veselje in Pravica do avanture so naslovi treh novih slovenskih kratkometražnih filmov«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, marec, str. 22-23.

(2015). »Svoboda sodelovanja – izzivi povezovanja generacij«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, marec, str. 24-25

Anon: »3rd International Festival: Knowledge and Culture in Later Life«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, marec, 2015 str. 27-28.

Anon: 2015). »48 od 1623«, *Moja občina*, 9. april, 2015
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/kultura-48-od-1623.html>.

Anon: »Branjevec, Nalezljivo veselje in Pravica do avanture so naslovi treh novih CINAGE kratkih filmov«, *Moja občina*, 19. februar, 2015
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/branjevec-nalezljivo-veselje-in-pravica-do-avanture-so-naslovi-treh-novih-cinage-kratkih-filmov.html>.

Anon: »CINAGE po CINAGE-u«, *Moja občina*, 17. september, 2015
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/cinage-po-cinage-u.html>.

Anon: »Enajsta šola v knjigarni. Kaj veste in česa ne veste o Bolgariji in Sofiji«, *Napovednik*, 4. maj, 2015

http://www.napovednik.com/dogodek331068_enajsta_sola_v_knjigarni_kaj_veste_in_cesa_ne.

Anon »Festival znanja in kulture starejših«, *Vzajemnost*, april, 2015 št. 4, str.8.

Anon: »Iščemo statistike za sodelovanje v kratkem filmu Nalezljivo veselje«, *Moja občina*, 10. februar, 2015 <http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/iscemo-statiste-za-sodelovanje-v-kratkem-filmu-nalezljivo-veselje.html>.

Anon: »Kako obvladujemo medosebne odnose?«, *Moja občina*, 13. maj, 2015
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/dogodki/kako-obvladujemo-medosebne-odnose.html>.

Anon: »Obdelava, objava in izmenjava fotografij«, *Moja občina*, 14. maj 2015
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/dogodki/obdelava-objava-in-izmenjava-fotografij.html>.

Anon: »Obstaja nekaj, kar lahko vidim, čutim, povem. To je film. Tečaj CINAGE na Radiu Slovenija 1«, *Moja občina*, 10. marec 2015 <http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/obstaja-nekaj-kar-lahko-vidim-cutim-povem-to-je-film-tecaj-cinage-na-radiu-slovenija-1.html>.

Anon: »Pismenost nekoč in danes«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 30. marec, 2015
<https://ec.europa.eu/epale/sl/node/4566>.

Anon: »Računalniška predstavitev, glasba in video«, *Moja občina*, 14. maj, 2015
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/dogodki/racunalniska-predstavitev-glasba-in-video.html>.

Anon »Razstava "48 od 1623"«, *Moja občina*, 8. april 2015
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/dogodki/razstava-48od-1623.html>.

Anon »Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, nacionalna mreža 50 univerz za tretje življenjsko obdobje, vabi k vpisu«, *ZDUS*, 28. avgust, 2015 <http://www.zdus-zveza.si/slovenska-univerza-za-tretje-zivljenjsko-obdobje-nacionalna-mreza-50-univerz-za-tretje-zivljenjsko-obdobje-vabi-k-vpisu>.

Anon (2015). »Svoboda sodelovanja – izzivi povezovanja generacij«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, marec, 2015 str. 24-25

Anon »Tečaj CINAGE združuje generacije«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 9. april, 2015 https://ec.europa.eu/epale/sl/content/epale_article.

Anon »Univerza za tretje življenjsko obdobje vabi k vpisu«, *Moja občina*, 28. avgust, 2015
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/univerza-za-tretje-zivljenjsko-obdobje-vabi-k-vpisu.html>.

Anon »Uporaba pametnih telefonov in tablic«, *Moja občina*, 14. maj, 2015
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/dogodki/uporaba-pametnih-telefonov-in-tablic-1.html>.

Anon. »Vabljeni k vpisu na Univerzo za tretje življenjsko obdobje 2015/2016«, *Seniorji.info*, 31. avgust, 2015. http://www.seniorji.info/IZOBRAZEVANJE_Sedaj_je_cas_za_vpis_na_tretjo_univerzo.

Anon »Zahvala za sodelovanje v kratkem filmu Nalezljivo veselje«, *Moja občina*, 17. februar, 2015.
<http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/vsezivljenjsko-ucenje/zahvala-za-sodelovanje-v-kratkem-filmu-nalezljivo-veselje.html>.

Bračun Sova, R., Ličen, N. in Kramberger, U. »Izobraževanje prostovoljnih kulturnih mediatorjev v muzeju«, *Glasnik Slovenskega etnološkega društva*, letnik 55/2015, št.3 - 4, str. 70 -77.

Bračun Sova, R., Ličen, N., Findeisen D. in Kramberger, U. (2015). »Personal Experience of Education for Formally Organised Older Volunteering«, *Review of European Studies*, letnik 7, št.11, str. 166 – 174.

Findeisen, D. (2015). »Bled Strategic Forum 31 August – 1 September 2015: The Ageing society and development, *Active 80 plus*, <http://www.act-80plus.eu/post/2015/09/26/bled-strategic-forum-31-august-1-september-2015-the-ageing-society-and-development/1/>.

Findeisen, D. (2015). »Branjevec, veselje in Pravica do avanture so naslovi treh novih slovenskih kratkometražnih filmov«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, marec, str.22-23.

Findeisen, D. (2015). »Hiša na Albi je gostila predstavnike evropske mreže DANET«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, januar, str.22.

Findeisen, D. (2015). »Kam je poniknila deklarirana politika dejavnega staranja?«, *E-informativno glasilo Andragoškega društva Slovenije*, november, leto VI, številka 3, str. 10,11.

Findeisen, D. (2015). »Mednarodno srečanje Digitalna Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, marec, str.22.

Findeisen, D. (2015). »Milena Kožuh (1928-2015)«, *Delo*, 10. april, <http://www.delo.si/kultura/glasba/milena-kozuh-1928ndash-2015.html>.

Findeisen, D. (2015). »Milena Kožuh (1928-2015)«, *Delo*, 11. april.

Findeisen, D. (2015). »Na izobraževalnem nebu ugašajo nekatere zvezde in se prižigajo nove. O položaju izobraževanja starejših pri nas«, *E-informativno glasilo Andragoškega društva Slovenije*, november, leto VI, številka 3, str. 5-7.

Findeisen, D. (2015). »Shared history – common future«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 2. november, <https://ec.europa.eu/epale/sl/node/15200>.

Findeisen, D. (2015). »Slovenska UTŽO na 10. Blejskem strateškem forumu«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 9. september, <https://ec.europa.eu/epale/sl/content/slovenska-utzo-na-10-blejskem-strateskem-forumu>

Findeisen, D. »Socio-cultural animation in hospitals changes perspectives on culture and body argues Slovenian Third Age University«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, summer, str. 26, <http://arhiv.acs.si/e-novicke/2015/Summer.pdf>.

Findeisen, D. »SUTŽO, CINAGE in AGRFT z roko v roki«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, januar, str. 18,19.

Findeisen, D. »The Freedom to co-operate, a new series of intergenerational learning encounters in Slovenia«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, summer, str. 26, <http://arhiv.acs.si/e-novicke/2015/Summer.pdf>.

Findeisen, D. »Z objavami ostrijo novinarsko pero«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, maj-junij, str. 31.

Findeisen, D. »Zakaj in kako oblikovati izobraževalni program za domačine, ki bodo medse sprejeli pribežnike?«, *E-informativno glasilo Andragoškega društva Slovenije*, november, leto VI, številka 3, str. 7,8.

Findeisen, D. »Znaš nauči drugega – Medgeneracijski center Univerze za tretje življenjsko obdobje«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 1. oktober, <https://ec.europa.eu/epale/sl/node/14056>.

Findeisen, D., Kutin, M.: *Od 1623 jih le 48 nosi žensko ime. Čemu je danes potrebno izobraževati se iz feminizma?* EPALE, 7. 5. 2015.

Findeisen, D.: *Any idea of what true intergenerational learning is?* EPALE, 5. 6. 2015.

Findeisen, D.: *CINAGE project and CINAGE films "Before the Target Level"* EPALE, 20. 4. 2015.

Findeisen, D.: *Enajsta šola v knjigarni: Kaj veste in česa ne veste o Bolgariji in Sofiji?* EPALE, 4. 5. 2015.

Findeisen, D.: *Mreže so vir informacij, znanja, rešitev, opore* EPALE, 19. 5. 2015.

Findeisen, D.: *Svoboda sodelovanja in medgeneracijsko učenje* EPALE, 8. 5. 2015.

Findeisen, D.: *Tečaj CINAGE združuje generacije*, EPALE, 3. 4. 2015.

Findeisen, D.: *Tudi vse drugo je lahko vir novega znanja. Dogajanja v projektu Digitalna Donava* EPALE, 4. 4. 2015.

Findeisen, D.: *Umetnost, znanje, lepota in medgeneracijskost na 3. mednarodnem festivalu znanja in kulture starejših* EPALE, 20. 4. 2015.

Findeisen, D.: *Disleksija, med genialnostjo in peklom* EPALE, 24. 11. 2015.

Findeisen, D.: *Filmski festival v Leedsu je bil krona in hkrati zaključek projekta CINAGE. Oglejte si utrinke iz zakulisja.* EPALE, 22. 7. 2015.

Findeisen, D.: *I am getting retired for the first time. I have to get used to it. Thoughts accompanying the Slovenian AHA Conference* EPALE, 26. 6. 2015.

Findeisen, D.: *Intergenerational learning, contribution to building a theory* EPALE, 8. 6. 2015.

Findeisen, D.: *Jezik, znanje, kultura v Enajsti šoli v knjigarni* EPALE, 30. 11. 2015.

Findeisen, D.: *Koncept generacije, medgeneracijsko učenje, spričevalo ECIL* EPALE, 18. 6. 2015.

Findeisen, D.: *Konferenci CMEPIUS na temo razvoja na rob* EPALE, 21. 10. 2015.

Findeisen, D.: *Lessons I/we have learned from CINAGE* EPALE, 24. 10. 2015.

Findeisen, D.: *Meeting refugee culture and enriching ourselves* EPALE, 17. 9. 2015.

Findeisen, D.: *Mentorjeva vloga ni le transmisija znanja, marveč predvsem oblikovanje bitja (tudi odraslega!)* EPALE, 15. 11. 2015.

Findeisen, D.: *Moje ulice – pričevanja in zgodbe o Ljubljani* EPALE, 24. 8. 2015.

Findeisen, D.: *My Streets – testimonials and stories about Ljubljana* EPALE, 24. 8. 2015.

Findeisen, D.: [Na izobraževalnem nebu ugašajo nekatere zvezde in se prižigajo nove. O položaju izobraževanja starejših pri nas](#) EPALE, 5. 11. 2015.

Findeisen, D.: [Older people should have an active role in museums as cultural mediators and producers of culture. How this can be achieved?](#) EPALE, 10. 6. 2015.

Findeisen, D.: [Politika zahteva znanje \(starejših\) državljanov](#) EPALE, 10. 7. 2015.

Findeisen, D.: [Prilagoditi se moramo drug drugemu](#) EPALE, 14. 9. 2015.

Findeisen, D.: [Radijska oddaja Med štirimi stenami posvečena disleksiji](#) EPALE, 18. 10. 2015.

Findeisen, D.: [Shared history – common future](#) EPALE, 30. 10. 2015.

Findeisen, D.: [Slovenska UTŽO na 10. Blejskem strateškem forumu](#) EPALE, 7. 9. 2015.

Findeisen, D.: [Spoznanja na rob okrogli mizi o e-pismenosti starejših na Festivalu za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani](#) EPALE, 25. 10. 2015.

Findeisen, D.: [Znaš, nauči drugega – Medgeneracijski center Univerze za tretje življenjsko obdobje](#) EPALE, 1. 10. 2015.

Findeisen, D. »Konferenci CMEPIUS na temo razvoja na rob«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, november, 2015 str. 13.

Jare, T. »Darovali so svoje oblikovalsko znanje za lepše javne površine Ljubljane«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 25. maj, 2015 <https://ec.europa.eu/epale/sl/content/darovali-so-svoje-oblikovalsko-znanje-za-lepse-javne-povrsine-ljubljane>.

Jare, T. »Darovali so svoje oblikovalsko znanje za lepše javne površine Ljubljane«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, maj-junij, 2015 str. 34.

Jare, T. [Darovali so svoje oblikovalsko znanje za lepše javne površine Ljubljane](#) EPALE, 25. 5. 2015.

Jare, T. [Izšla je nova številka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje](#) EPALE, 16. 9. 2015.

Kosmač, L. »Skotopični sindrom«, *Naša žena*, junij, št. 6, 2015 str. 34-36.

Krajnc, A. in Kosmač L. »Disleksija je vseživljenjska drugačnost«, *Zdrave novice*, oktober 2015, str. 60-61.

Krajnc, A.: [Ustanovljen Inštitut za disleksijo](#) EPALE, 25. 8. 2015.

Krajnc, A.: [Zakaj mečemo proč človeški kapital?](#) EPALE, 15. 6. 2015.

Kutin, M., Findeisen, D. »48 od 1623«, *Dnevnik*. 18. april, 2015 <https://www.dnevnik.si/1042711455/mnenja/odprta-stran/48-od-1623>.

Kutin, M., Findeisen, D. »Od 1623 jih le 48 nosi žensko ime. Čemu je danes potrebno izobraževati se iz feminizma?«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 7. maj, <https://ec.europa.eu/epale/sl/node/5182>.

Šantej, A. »3rd International Festival of Knowledge and Culture in Later Life gave visibility to old age older people's valuable achievements«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, summer, str. 29, <http://arhiv.acs.si/e-novicke/2015/Summer.pdf>.

Šantej, A. »Umetnost, znanje, lepota in medgeneracijskost na 3. mednarodnem festivalu znanja in kulture starejših«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, maj-junij, 2015 str. 32.

Žgur M. »Joy, a short film by Slovenian Third Age University at the Silver Screen Festival in Frankfurt«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, Winter 2015 , str. 24, <http://arhiv.acs.si/e-novicke/2015/Winter.pdf>.

Žgur, M. »Ustanovljen Inštitut za disleksijo«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 25. avgust, 2015 <https://ec.europa.eu/epale/sl/content/ustanovljen-institut-za-disleksijo>.

Žgur, M. »Inštitut za disleksijo odpira svoja vrata«, *E-informativno glasilo Andragoškega društva Slovenije*, november, 2015 leto VI, številka 3, str. 12.

Žgur, M. »Inštitut za disleksijo odpira svoja vrata«, *Varna starost*, 25. september, 2015 http://varnastarost.si/funkcijske_strani/novica/n/institut-za-disleksijo-odpira-svoja-vrata/41bd91e050327fa8624273c63f717ede/.

Žgur, M. »Kratki film Nalezljivo veselje na festivalu v Frankfurtu«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, november, 2015 str. 13,14.

Članki izpod peresa slušateljev

(2015). Študijski krožek »Čudoviti svet ugank« Univerze za tretje življenjsko obdobje. *Ugankarska revija Problem*, 20. december, internetni mesečnik, št. 72.

Zeil, L. (2015). »Mesto v mojem srcu«, *Glasilo MOL Ljubljana*, april, letnik XX, št. 1, str. 37.

Zeil, L. (2015). »Projekt o dejavnem staranju CINAGE«, *Vzajemnost*, maj, št. 5, str. 14.

(2015). Študijski krožek »Čudoviti svet ugank« Univerze za tretje življenjsko obdobje. »Povezani zlogovni magični kvadrati«, *Ugankarska revija Problem*, 20. april, št. 76.

(2015). Študijski krožek »Čudoviti svet ugank« Univerze za tretje življenjsko obdobje. »Vetrnica«, *Ugankarska revija Problem*, 20. november, št. 83.

Članki in objave drugih o nas in/ali v sodelovanju z nami

Birman Forjanič, Z. (2015). »Vabilo na petkovo srečanje v januarju«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, januar, str. 13.

Macarol, B.(2015). »Dodati leta življenju in življenje letom«, *Primorske novice*, 20. februar, št. 43.

Lešničar, T. (2015). »Le trije odstotki ulic poimenovani po ženskah«, *Delo*, 13. april, <http://www.delo.si/novice/ljubljana/na-ljubljanskih-ulicah-je-vsekakor-premalo-zensk.html>.

P.R.T. (2015). »Mladi smo, dokler se učimo«, *Vzajemnost*, maj, št. 5, str. 63.

Jež, L. (2015). »Neustavljiva Bojana Žokalj Jesih«, *Vzajemnost*, junij, št. 6, str. 62,63.

Kocijančič, N. (2015). »Izšla je raziskava Dejavno staranje v Sloveniji«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, maj-junij, str. 18.

Kocijančič, N. (2015). »Od 1623 jih le 48 nosi žensko ime«, *e-novičke* Andragoškega centra Republike Slovenije, maj-junij, str. 23.

Kocijančič, N. (2015). »Premierno predvajanje kratkih filmov«, *e-novičke* Andragoškega centra Republike Slovenije, maj-junij, str. 26,27.

Račič, I. (2015). »Ko se človek končno uči sam zase in svobodno«, *Dnevnik*, 11. junij, str. 23.

Sušnik, S. (2015). »Lutke iz gline«, *Rože in vrt*, št. 7-8, letnik XIV, julij - avgust, str. 47.

(2015). »BSF Today (Official Bulletin of the Bled Strategic Forum)«, 1. september 2015, str. 16.

Kotnik, M. (2015). »Starejši se učijo s strastjo«, *Nedelo*, 6. september, str. 10.

(2015). »Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje vabijo k vpisu«, *ZDUSplus*, september 2015, letnik VIII, št. 9, str. 11.

G.K. (2015). »Inštitut za disleksijo se bo ukvarjal z učnimi težavami zaradi branja«, RTV, 13. september,

<https://www.rtv slo.si/zdravje/novice/institut-za-disleksijo-se-bo-ukvarjal-z-ucnimi-tezavami-zaradi-branja/373939>.

Podbevšek Bedrač, D. (2015). »Znaš, nauči drugega«, *Dnevnik*, 24. september.

Železnik, N. (2015). »Stereotipi o učenju starejših padajo kot domine«, *Slovenska ženska*, avgust, št. 8, str. 12-14.

Kontler Salamon, J. (2015). »Akademske spletki brez konca - Boj za rektorski stolček zasenčil začetek akademskega leta«, *Šolski razgledi*, št. 15, 2. oktober.

Valda, M. (2015). »Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Ljudski univerzi Kočevje: za vsak okus nekaj«, *e-novičke* Andragoškega centra Republike Slovenije, oktober, str. 21.

Žmahar, A. (2015). »Nikoli ni prepozno za novo kariero«, *Vzajemnost*, december, št. 12, str. 42, 43.

Novak, D. (2015). »Konferenca Gradimo mostove v izobraževanju odraslih«, *e-novičke* Andragoškega centra Republike Slovenije, december, str. 7-8.

Papež, T. (2015). »Aktivno v zrela leta«, *Priročnik 55+*, december, str. 16.

Zgibanke, plakati in drugo promocijsko gradivo

Šantej, A., Sova, D.: »Kako poteka študij na Univerzi za tretje življenjsko obdobje«, 2015 (zgibanka)

Šantej A.: »Ta svet je učenja vreden. Slavnostni uvod v študijsko leto 2015/2016«, 2015 (zgibanka)

Šantej A.: »Ta svet je učenja vreden. Slavnostni uvod v študijsko leto 2015/2016«, 2015 (plakat)

Šantej A.: »Zdaj je čas za vpis na Univerzo za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani« 2015 (zgibanka)

Šantej A.: »Zdaj je čas za vpis na Univerzo za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani« 2015 (plakat)

Findeisen, D.: »Znaš, nauči drugega« 2015 (zgibanka)

Šantej, A.: »Enci benci na kamenci, keramične interpretacije ilustracij Zvonka Čoha«, 2015 (plakat)

Šantej, A., Gubanc, I.: »3. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, 2015 (plakat)

CINAGE: »Luč, kamera, aktivna starost«, 2015 (plakat)

CINAGE: »Luč, kamera, akcija«, 2015 (zgibanka)

CINAGE: »Gradivo CINAGE«, 2015 (DVD, CD, knjižica)

Šantej, A.: »Inštitut odpira svoja vrata«, 2015 (plakat)

Šantej, A.: »Zdaj je pravi čas za vpis«, 2015 (objava na Gem javni multimediji)

Šantej, A., Žgur, M.: »Zdaj je čas za vpis«, 2015 (telop kino Komuna)

Šantej, A., Žgur, M.: »Zdaj je čas za vpis«, 2015 (telop kino Kinodvor)

FINANČNO POROČILO ZA LETO 2015

PRIHODKI

EUR

Članarine	560.065,00
Dotacije iz proračunskih sredstev (MJU, MIZŠ, MOL)	103.593,00
Dotacije iz drugih fundacij in skladov (dotacije evropski projekti)	46.817,00
Finančni prihodki	294,00
Prihodki od prodaje blaga in storitev	5.465,00

PRIHODKI SKUPAJ

716.234,00

ODHODKI

EUR

Stroški materiala	21.995,00
Stroški storitev	503.578,00
Stroški dela	182.610,00
Odpisi vrednosti	6.604,00
Drugi odhodki iz dejavnosti	21,00
Finančni odhodki	49,00
Davek od dohodkov	432,00

ODHODKI SKUPAJ

715.289,00

Presežek v letu 2013 = 3.988,00 EUR

Presežek v letu 2014 = 3.910,00 EUR

Presežek v letu 2015 = 945,00 EUR

PRILOGE

Priloga 1: Izobraževalni programi, skupine, število in udeležba študentov na UTŽO Ljubljana v študijskih letih 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2013/2014	Število študijskih skupin 2014/2015	Število študijskih skupin 2015/2016
Angleški jezik	71	67	66
Arheologija	1	1	1
Astronomija	1	1	1
Babica in dedek za današnje čase	1	1	1
Budistična umetnost Južne Azije	/	/	1
Biologija globalnih sprememb	/	1	/
Človek in njegove pisave	2	2	2
Človek in okolje: globalni izzivi pod drobnogledom	/	/	1
Čudoviti svet križank in ugank	1	1	1
Dom, kultura bivanja, oprema in prenova	1	2	2
Etnologija	3	5	4
Francoski jezik	13	13	12
Geografija (Slovenije, Evrope, sveta)	10	9	11
Hortikultura	1	1	/
Igra – predstava	/	/	1
Italijanski jezik	20	17	20
Izvor, razvoj in učenje jezikov	/	/	1
Jaz in moje različne vloge: človek skozi objektiv antropologije	/	1	1
Keramika	6	6	6
Kitajska kultura in umetnost	1	1	1
Kitajski jezik	3	3	3
Književnost	1	1	1
Kultura obnašanja	1	1	1
Latinski jezik in kultura	/	/	1
Ljubljana, naše mesto in svet okoli nas	1	1	1

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2013/2014	Število študijskih skupin 2014/2015	Število študijskih skupin 2015/2016
Matematika kot del kulture in zgodovine človeka	1	1	1
Mediacija – ustvarjalna pot reševanja sporov	2	1	/
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	4	4	5
Moji starši so stari – kritična geragogika	1	1	1
Narava – znana neznanka	1	1	1
Naravno vrtnarjenje	2	3	3
Naša varnost in kriminaliteta		1	1
Nemški jezik	17	16	15
Novinarstvo	1	1	1
Od branja do pisanja	1	2	2
Pametno z denarjem	/	1	/
Portugalski jezik	/	1	1
Program za varovanje zdravja	2	1	1
Psihologija osebnosti	2	1	1
Računalništvo	14	15	14
Rad(-a) imam gledališče	1	1	1
Restavracija predmetov	1	1	1
Retorika: veščina nastopanja, prepričevanja in razpravljanja	/	/	1
Rodoslovje	/	/	3
Ruski jezik	4	4	3
Slovenski prostor skozi zgodovino	1	1	/
Slikarstvo	10	10	9
Slovenski gradovi in utrdbena dediščina		2	1
Spoznajmo svoje mesto in domovino	1	1	1
Spoznavanje glasbene umetnosti	3	3	3
Svetovne religije in verstva	1	/	/
Španski jezik	11	11	10
Tradicionalna ljudstva sveta	/	/	1
Trgi, ulice in stavbe okoli nas	1	2	2
Umetnost pripovedovanja	1	1	1
Umetnostna zgodovina	38	38	35
UNESCO-va dediščina	1	/	1
Ustvarjalno pisanje	1	1	1

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2013/2014	Število študijskih skupin 2014/2015	Število študijskih skupin 2015/2016
Ustvarjamo vrtove	/	2	3
Utrdimo svoj položaj z besedo	1	1	1
Vrtna umetnost in oblikovanje vrtov	2	2	1
Vsak mikrob ni slab mikrob	/	1	/
Wikipedija	1	1	/
Zgodbe Ljubljančanov in njihovega mesta	1	1	1
Zgodovina (slovenska, svetovna)	15	14	14
Zgodovina in civilizacije Bližnjega vzhoda	/	/	1
Zgodovina in kultura Indije	1	/	/
Življenje je igra molekul		1	1
Število skupin skupaj	284	284	283
Število študentov	3267	3154	3133
Udeležba študenti skupaj	4615	4596	4535

Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v letu 2015

V koledarskem letu 2015 je z UTŽO Ljubljana sodelovalo skupno 137 mentorjev: zajeti so mentorji v študijskem letu 2014/2015 in študijskem letu 2015/2016.

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
1	Maria Alexandra Abeiga Vera	Španski jezik
2	Ema Andoljšek	Nemški jezik
3	Todorče Atanasov	Slikarstvo
4	Lidija Bertoncelj	Angleški jezik
5	Magdalena Ažman Bizovičar	Angleški jezik
6	Milojka Dunja Babšek Valentinčič	Angleški jezik
7	Barbara Baraga	Slovenski gradovi in utrdvena dediščina
8	Lidija Bavec	Španski jezik
9	Vida Danica Belšak	Nemški jezik
10	Mateja Bitenc	Pametno z denarjem
11	Matej Bizovičar	Slikarstvo
12	Klemen Blokar	Astronomija
13	Rajka Bračun Sova	Umetnostna zgodovina
14	Arne Bratkič	Biologija globalnih sprememb, Vsak mikrob ni slab mikrob
15	Tamara Burmicki	Španski jezik
16	Tjaša Celestina	Slikarstvo, Rad(-a) imam gledališče
17	Saša Chen	Kitajska kultura, Kitajski jezik in pisava, Angleški jezik
18	Marija Cizelj	Francoski jezik, Španski jezik
19	Nerea Cuesta Garcia	Španski jezik
20	Maja Čebašek	Umetnostna zgodovina
21	Breda Čebulj Sajko	Etnološka podoba Ljubljane
22	Irena Čičmir Vestić	Italijanski jezik
23	Viljemina Djukić	Nemški jezik
24	Urška Drobnič	Angleški jezik
25	Marinka Drobnič Košorok	Življenje je igra molekul
26	Robertina Dugar	Računalništvo
27	Soča Fidler	Angleški jezik
28	Dušana Findeisen	Moji starši so stari, Angleški jezik
29	Uršula Fujs	Književnost
30	Tončka Godina	Utrdimo svoj položaj z besedo
31	Alla Gorše	Ruski jezik
32	Veronika Gračner	Angleški jezik
33	Tomaž Gubenšek	Umetnost pripovedovanja
34	David Heredero Zorzo	Španski jezik
35	Andrej Hren	Vrtna umetnost in oblikovanje vrtov
36	Vida Hus Harb	Nemški jezik
37	Darka Hvastija	Matematika kot del kulture in zgodovine človeka
38	Adica Jamnišek	Geografija
39	Stanislava Jelenc	Angleški jezik
40	Barbara Pia Jenič	Igra - predstava
41	Janez Jeromen	Umetnostna zgodovina

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
42	Duša Jesih	Slikarstvo
43	Ana Jevševar	Slovenska in svetovna zgodovina
44	Damir Josipović	Ljubljana - naše mesto in svet okoli nas
45	Margareta Jurišić	Angleški jezik
46	Boštjan Kerbler	Geografija Slovenije in sveta
47	Tomaž Andrej Kobe	Nemški jezik
48	Ana Kocjančič	Umetnostna zgodovina
49	Sonja Kogej Rus	Etnologija
50	Alenka Kolman Kavčič	Francoski jezik, Angleški jezik
51	Majda Danica Kolšek	Angleški jezik
52	Katarina Koren	Italijanski jezik
53	Vladimira Koren	Angleški jezik
54	Neža Koron	Človek in okolje: globalni izzivi pod drobnogledom
55	Andreja Kotnik Trček	Babica in dedek za današnje čase
56	Adriana Kozamernik Jukić	Nemški jezik, Kitajski jezik
57	Milena Majda Kožuh	Umetnostna zgodovina
58	Ana Krajnc	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
59	Dušan Kramberger	Slovenski gradovi in utrdbena dediščina
60	Ana Krevelj	Umetnostna zgodovina
61	Klemen Križaj	Program za varovanje zdravja
62	Robert Kukovec	Angleški jezik
63	Dušana Andreja Kunaver	Po sledih slovenskega ljudskega izročila
64	Jurij Kunaver	Geografija Slovenije
65	Meta Kutin	Trgi, ulice in stavbe okrog nas
66	Andrijan Lah	Književnost
67	Apolonija Lavrenčič Špegel	Angleški jezik
68	Biserka Luznar Dobernik	Angleški jezik
69	Mateja Mahnič	Ustvarjalno pisanje
70	Miloš Klemen Mahorčič	Svetovna zgodovina
71	Štefan Markovič	Čudoviti svet ugank
72	Vesna Merc	Arheologija
73	Maja Mesesnel	Portugalski jezik
74	Valerija Mikota	Italijanski jezik
75	Nina Miri	Italijanski jezik
76	Robert Mlakar	Računalništvo
77	Dimitrij Mlekuž	Arheologija
78	Marija Močnik	Človek in njegove pisave
79	Katarina Mohar	Umetnostna zgodovina
80	Karel Natek	Geografija
81	Lea Nemec	Geografija Slovenije
82	Vedrana Nemeš Grisogono	Angleški jezik
83	Olga Osredkar	Latinski jezik in kultura
84	Olga Paulič	Spoznajmo svojo domovino
85	Matic Pavlič	Izvor, razvoj in učenje jezikov
86	Donovan Pavlinec	Umetnostna zgodovina
87	Tjaša Pavšič Klasinc	Etnologija, Ruski jezik

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
88	Zdenka Peloz	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
89	Ivo Petrič	Spoznavanje glasbe
90	Stanislava Petrišič	Nemški jezik
91	Boštjan Plesničar	Slikarstvo
92	Boštjan Plut	Arheologija, Zgodovina Evrope, Tradicionalna ljudstva sveta, Zgodovina in civilizacije Bližnjega vzhoda
93	Barbara Podlogar	Naravno vrtnarjenje
94	Mia Dora Prvan	Budistična umetnost Južne Azije
95	Majda Rakočević	Angleški jezik, Nemški jezik
96	Slavica Ravnik	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
97	Lea Rigler	Umetnostna zgodovina
98	Tomaž Rijavec	Človek in okolje: globalni izzivi pod drobnogledom
99	Lidija Sarič	Nemški jezik
100	Marjeta Bibijana Savnik Tuma	Nemški jezik, Angleški jezik
101	Nevenka Seliškar	Angleški jezik
102	Mateja Seliškar Kenda	Od branja do pisanja
103	Jasna Baldeck	Francoski jezik
104	Marija Skarza Žerovnik	Psihologija osebnosti
105	Veronika Sorokin Vavpotič	Antropologija
106	Neva Sosič	Angleški jezik, Kultura obnašanja
107	Vesna Stropnik	Angleški jezik
108	Milena Suwa Stojanović	Program za varovanje zdravja
109	Matic Šavli	Umetnostna zgodovina
110	Janja Šega	Angleški jezik
111	Marinka Šegula	Angleški jezik
112	Lučka Šičarov	Keramika
113	Mojca Škof	Hortikultura
114	Peter Škrjanec	Spoznavanje glasbene umetnosti
115	Henrika Škrlj	Angleški jezik
116	Metka Špes	Geografija
117	Irena Šterman	Umetnostna zgodovina
118	Marjeta Tadel Sušnik	Angleški jezik
119	Jasna Tepina	Mediacija – ustvarjalna pot reševanja sporov
120	Nataša Helena Tomac	Italijanski jezik, Francoski jezik
121	Nataša Tomažević	Angleški jezik
122	Staša Tome	Narava – znana neznanka
123	Kristina Ugrinović	Hortikultura
124	Nikolaja Valjavec	Nemški jezik
125	Kristina Velkaverh	Nemški jezik
126	Vera Vetrih	Italijanski jezik
127	Maja Zakotnik	Hortikultura
128	Janez Zalaznik	Slikarstvo
129	Aleš Završnik	Naša varnost in kriminaliteta
130	Ljubomir Zidar	Restavratorstvo predmetov
131	Tatjana Zidar Gale	Retorika
132	Nubia Zrimec	Španski jezik

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
133	Jernej Zupančič	Geografija
134	Mateja Zupančič	Italijanski jezik
135	Barbara Železnik Bizjak	Dom, kultura bivanja, oprema in prenova
136	Nevenka Železnik	Novinarstvo
137	Meta Žgur	Računalništvo
138	Katarina Župevc	Po sledih slovenskega ljudskega izročila

Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Zap. št.	Kraj	Ime in naslov UTŽO
1	AJDOVŠČINA	Društvo Most Univerza za tretje življenjsko obdobje Prešernova ulica 26, 5270 Ajdovščina
2	BRDA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Brda Unitri Brda Trg 25. maja 2, 5212 Dobrovo
3	BREŽICE	Društvo Modra Sova UTŽO Brežice Dom upokojencev Brežice Dobovska cesta 8, 8250 Brežice
4	CELJE	Osrednja knjižnica Celje Univerza za tretje življenjsko obdobje Muzejski trg 1a, 3000 Celje
5	CERKNICA	Notranjski ekološki center Univerza za tretje življenjsko obdobje Popkova ulica 4, 1380 Cerknica
6	ČRNOMELJ	Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj Univerza za tretje življenjsko obdobje Ul. Otona Župančiča 1, 8340 Črnomelj
7	DOMŽALE	Društvo Lipa - Univerza za tretje življenjsko obdobje Ljubljanska cesta 58, 1230 Domžale
8	GROSUPLJE	Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje Grosuplje, Adamičeva 16, 1290 Grosuplje
9	IDRIJA	Društvo upokojencev Idrija Univerza za tretje življenjsko obdobje Rožna ulica 2, 5280 Idrija
10	ILIRSKA BISTRICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Kidričeva 15, 6250 Ilirska Bistrica
11	IVANČNA GORICA	Zveza kulturnih društev občine Ivančna Gorica Univerza za tretje življenjsko obdobje Ivančna Gorica, Cesta II. grupe odredov 17, 1295 Ivančna Gorica
12	IZOLA	Andragoško društvo Morje Univerza za tretje življenjsko obdobje Verdijeva ulica 1, p.p. 192, 6310 Izola
13	KOČEVJE	Ljudska univerza Kočevje Univerza za tretje življenjsko obdobje Trg Zbora odposlancev 30, 1330 Kočevje
14	KOPER	Društvo Pristan Univerza za tretje življenjsko obdobje Pri vodnjaku 2, 6000 Koper

15	KOZJE	Šmarje pri Jelšah – enota Kozje Univerza za tretje življenjsko obdobje Kozje 150, 3260 Kozje
16	KRANJ	Ljudska univerza Kranj Univerza za tretje življenjsko obdobje Cesta Staneta Žagarja 1, 4000 Kranj
17	KRANJ	Društvo upokojencev Kranj Univerza za tretje življenjsko obdobje Tomšičeva 4, 4000 Kranj
18	KRAS (SEŽANA)	Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras Gorjansko 84, 6223 Komen
19	KRŠKO	Ljudska univerza Krško Univerza za tretje življenjsko obdobje Dalmatinova 8, 8270 Krško
20	LENART V SLOVENSKIH GORICAH	RASG d.o.o., Izobraževalni center Slovenske Gorice Univerza za tretje življenjsko obdobje Nikova 9, 2230 Lenart v Slovenskih goricah
21	LITIJA – ŠMARTNO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno Parmova ulica 9, 1270 Litija
22	LJUBLJANA	Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje Univerza za tretje življenjsko obdobje Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana
23	LOGATEC	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Logatec Hotedršica 34 a, 1372 Hotedršica
24	MARIBOR	Mariborska knjižnica Rotovski trg 2, 2000 Maribor
25	MURSKA SOBOTA	Društvo – Univerza za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje pri Ljudski univerzi Murska Sobota Slomškova ulica 33, 9000 Murska Sobota
26	NAZARJE	Univerza za tretje življenjsko obdobje Zgornje Savinjske doline - Center za samostojno učenje Nazarje pri Andragoškem zavodu Ljudska univerza Velenje Zadrečka cesta 35, 3331 Nazarje
27	NOVA GORICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Erjavčeva ulica 4, 5000 Nova Gorica
28	NOVO MESTO	Društvo upokojencev Novo mesto Univerza za tretje življenjsko obdobje Čitalniška ulica 1, 8000 Novo mesto
29	ORMOŽ	Ljudska univerza Ormož Univerza za tretje življenjsko obdobje Vrazova ulica 12, 2270 Ormož
30	PIRAN	Društvo Faros Univerza za tretje življenjsko obdobje Piran Fazanska 1, 6320 Portorož
31	PIVKA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Pivka Kettejeva ulica 5, 6257 Pivka

32	POSTOJNA	Zavod Znanje Postojna - Ljudska univerza Postojna Univerza za tretje življenjsko obdobje Ljubljanska cesta 2, 6230 Postojna
33	PTUJ	Ljudska univerza Ptuj Univerza za tretje življenjsko obdobje Mestni trg 2, 2250 Ptuj
34	RADOVLJICA	Ljudska univerza Radovljica Univerza za tretje življenjsko obdobje Kranjska cesta 4, 4240 Radovljica
35	RAKIČAN	Raziskovalno izobraževalno središče Dvorec Rakičan Lendavska ulica 28, Rakičan 9000 Murska Sobota
36	RAVNE NA KOROŠKEM	Andragoško društvo Koroške Univerza za tretje življenjsko obdobje Ravne na Koroškem Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem
37	ROGAŠKA SLATINA	Ljudska univerza Rogaška Slatina Univerza za tretje življenjsko obdobje Celjska cesta 3 a, 3250 Rogaška Slatina
38	SEVNICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Sevnica Savska cesta 2, 8290 Sevnica
39	SLOVENJ GRADEC	U3ŽO MOCIS Slovenj Gradec Partizanska pot 16, 2380 Slovenj Gradec
40	SLOVENSKA BISTRICA	Ljudska univerza Slovenska Bistrica Univerza za tretje življenjsko obdobje Partizanska ulica 22, 2310 Slovenska Bistrica
41	ŠENTJUR	Ljudska univerza Šentjur Univerza za tretje življenjsko obdobje Mestni trg 5, 3230 Šentjur
42	ŠKOFJA LOKA	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Škofja Loka Partizanska ulica 1, 4220 Škofja Loka
43	ŠMARJE PRI JELŠAH	Knjižnica Šmarje pri Jelšah Univerza za tretje življenjsko obdobje Aškerčev trg 20, 3240 Šmarje pri Jelšah
44	TRBOVLJE	Društvo U3 Univerza za tretje življenjsko obdobje Zasavska regija Trg svobode 11 a, 1420 Trbovlje
45	TREBNJE	Center za izobraževanje in kulturo Trebnje Univerza za tretje življenjsko obdobje Kidričeva 2, 8210 Trebnje
46	TRŽIČ	Ljudska univerza Tržič Univerza za tretje življenjsko obdobje Šolska 2, 4290 Tržič
47	VELENJE	Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje Efenkova cesta 61, 3320 Velenje

48	VELIKE LAŠČE	KUD Primož Trubar Velike Lašče Univerza za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče Stritarjeva cesta 1, 1315 Velike Lašče
49	VRANSKO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Vransko Vransko 143 a, 3305 Vransko
50	ŽALEC	Univerza za tretje življenjsko obdobje Žalec Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec

Priloga 4: Organi Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost

Organi združenja so:

- Zbor članov združenja
- Upravni odbor
- Predsednik/ca
- Nadzorni odbor

Zbor članov je najvišji organ, ki ga sestavljajo vsi redni člani združenja.

Upravni odbor je izvršilni in najvišji strokovni organ združenja.

Vodi ga **predsednica** prof. dr. Ana Krajnc, ki je hkrati tudi predsednica združenja.

Upravni odbor ima sedem članov:

Prof. dr. Ana Krajnc, predsednica

Dr. Dušana Findeisen, članica

Tanja Šulak, članica

Alijana Šantej, članica

Maša Bizovičar, članica

Nevenka Železnik, članica

Boža Bolčina, članica.

Nadzorni odbor izvaja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem združenja ter nad finančnim in materialnim poslovanjem združenja.

Nadzorni odbor ima tri člane:

Marko Živec, predsednik

Majda Ažman, članica

Marija Močnik, članica.

Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2015

Zaposleni

Dr. Dušana Findeisen
Predstojnica Inštituta za raziskovanje in razvoj izobraževanja

Alijana Šantej, prof. ped.
Vodja Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani

Maša Bizovičar, univ. dipl. etn. in kult. antr., prof. um. zgod.
Vodja projektov in izobraževalnih programov

Alenka Gabriela Čeh, absolventka ped. in andragogike
Obračuni in evidence, koordinacija izobraževalnih programov
(od 1. 2. 2015 dalje)

Meta Žgur, univ. dipl. ped. in andragoginja
Strokovna sodelavka v projektih in Inštitutu za disleksijo

Karina Sirk, dipl. sociologinja
Strokovna sodelavka v projektu (do 31. 8. 2015)

Pogodbeni strokovni in drugi zunanji sodelavci

Prof. dr. Ana Krajnc
Predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje,
združenja za izobraževanje in družbeno vključenost
Predsednica Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Urša Kramberger, univ. dipl. ped. in andragoginja
Obračuni in evidence, koordinacija izobraževalnih programov

Robert Mlakar, univ. dipl. med. komunikolog
Vodja programov za računalniško izobraževanje in nove tehnologije

Tamara Jare
Strokovna sodelavka v projektih

Dr. Polona Kelava
Strokovna sodelavka v projektih in Inštitutu za disleksijo